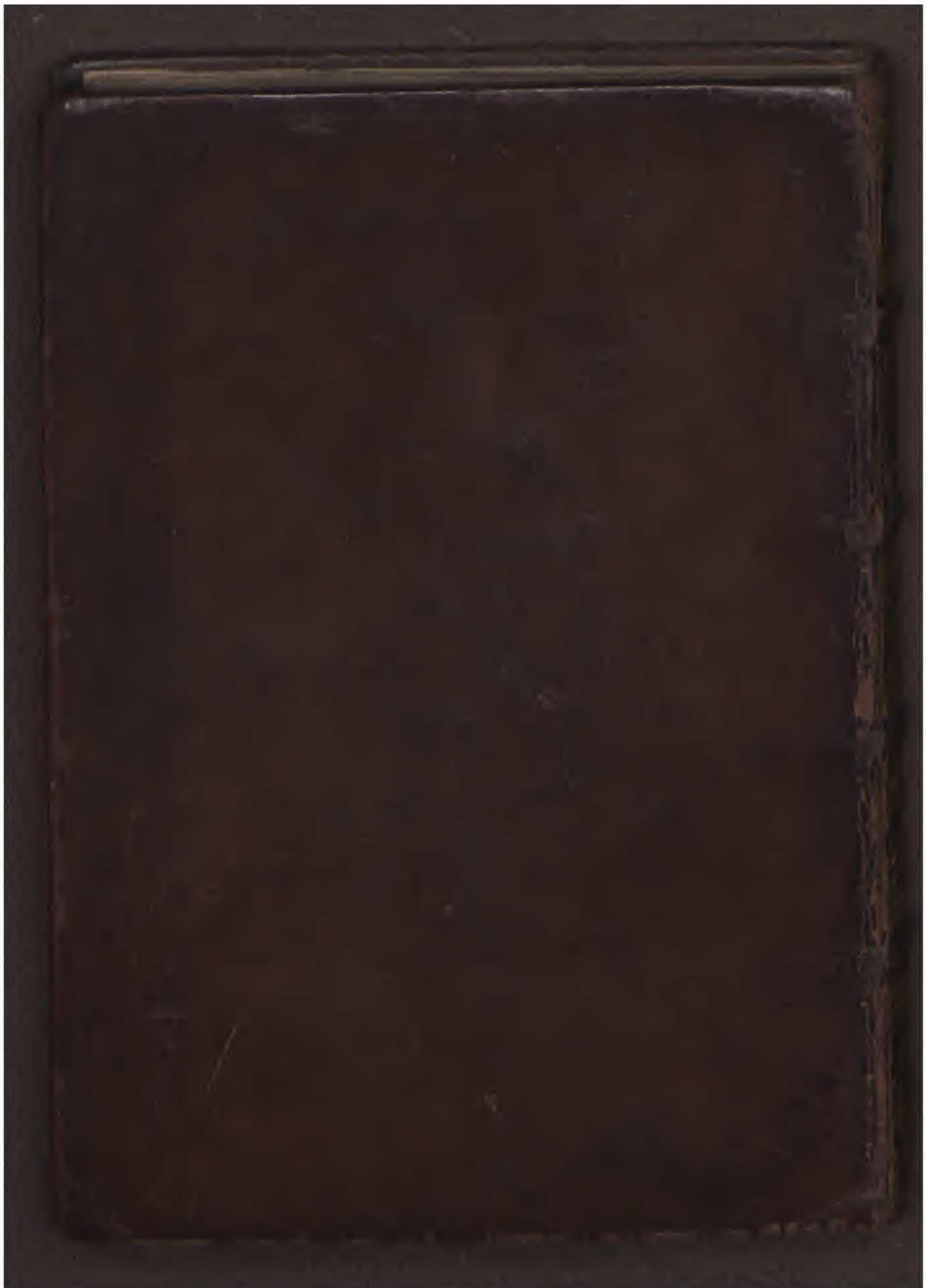

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 211 4° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 211 4° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 211 4° copy 3

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 211 4° copy 3

DA Box

LN 211

ex. 3

Kay Haegs rks.

CHR. PEDERSENS URTEBOG 1534. (Pedersen, Christiern).

Om Urte Vand Till Ath Lege alle honde Sotter oc Siugdomme
Bulde Blegner Pestilentze oc all ande brøst met Induertis
oc uduertis paa menniskens legeme Och huorledis och paa
huad tid om aarit man skal brende samme vand aff de urter
som her voxe i Riget. Malmö, (Joh. Hochstraten), 1534.
4°. 98 Bl. Smukt gammelt Læderbind (17. Aarh.), Ryg med
Ophøjninger og Forgylldning i 5 Felter. 2.800.—

Laur. Nielsen Nr. 211. — Bl. 93 († 1) samt Bogtrykkermærket paa
sidste Side (Bl. 98) facsimileret. Første Ark lidt mere beskaaret end de
øvrige, hvorved ubetydeligt Tab af den træskaarne Titelramme. Nogle
Blade pænt repareret i Margen, gennemgaaende Fugtskjold i ca. første
Halvdel af Bogen. Bindet smukt restaureret ved Kapitælerne.

Bortset fra de nævnte Mangler et *usædvanlig stort og velbevaret Eksem-
plar* af denne uhyre sjældne og berømte Inkunabel i næsten samtidig
Indbinding. I danske offentlige Biblioteker findes kun eet komplet
Eksempplar, nemlig paa Det Kgl. Bibliotek, idet Universitetsbibliotekets
som komplet ansete Eksempplar mangler Bl. 98. Ialt kendes i europæiske
Biblioteker kun 7 komplette Eksempplarer. Bogen blev i 1937 paa Auk-
tion betalt med Kr. 5000.— *plus Salær* for et Eksempplar i *moderne
Indbinding*.

Urtebogen og Chr. Pedersens Lægebog, som udkom Aaret før, er de to
første medicinske danske Bøger, som er trykt her i Landet. I Urtebogen
findes Oplysninger om Kemiens og Botanikkens daværende Tilstand
samt Beskrivelse af de kemiske Apparater. Desuden omtaler Forf. om-
trent 140 Urter med deres danske Navne og Angivelse af deres Vokse-
sted, Farve, Bladenes og Stænglernes Beskaffenhed.

Om Arte Vand

Till Ath Lege alle honde
Sotter oc Siugdonne Gulde
Glegner Pestilentze oc all andē
byst met Induertis oc bduertis
paa menniskens legeme Och
huoyledis och paa huad tid om
aarit man skal brende sam
me vand aff de brter
som her bore i
Sigtet

✠ Sat i Malmø

May Hoegs Samling
1970

En Aldermegtigste Gud haffuer skabt mā
ge wtalige kaastelige och edelige vrter her
paa Jorden / Alle Hermitiske till hielp
tøst oc gaffu Einod atskillige Dotter och
siugdomme som dem hender til at h kō
me paa deris legeme / Han haffuer och
giffuit samme vrter deplige oc subtilige bløster som Cris-
tus self siger Martha di Capittel Dert til Lūperne som gro
paa Jorden / Huorledis de doye / De arbejdede icke / oc spinde
ey heller / Dog siger ieg edet At h Salomon daer icke saa
kledde i all sin største ere som ey aff dem are / Gud haffuer
oc giffuit vrterne kaastelig spō / edelig oc god naturlig Luct
i deris blomster blad oc røder Saa at h menniske gledes der
ved naar de see lucte eller tage dem De haffue och mange
store naturlige dygder oc krafter i dem einod mange atskill-
lige siugdomme / som Hermitiken hender til at h kōme paa
deris legeme Der fore skulle der ingen for smaa same Gud
gode gaffuer som han off alle aff sin egen godhed och kettig
hed giffuit haffuer / til vor sundhed och helbrede / Der ere
dog mange saa wanwittige At h de icke ville nyde eller bru-
ge dem / naar de bliffue siuge / eller songe nogen anden brøst
paa deris legeme Men de sige / Naar Gud vil da bliffuer
ieg vel karck oc sund igen / Det er vel sant for vden alt twil
At h Gud kan gøre hammen helbrede naar hwn vil Men
saa at h sige / oc ville icke hielp sig self om hā kō Det er at
friste Gud Th hā skabde icke vrterne forgefuit paa Jor-
den / Men at wi skulle hielp off met dem i vore siugdōme
De tacke oc loffue hannē der saare / De spørge raad oc lege-
dōme aff andre om wi icke viste dem selfue De icke gaa hē
den ene dag effter den anden som andre wskillige creature
De lade siugen self regere i off effter sin vilge

Hu begreter alder mest en lad och vilstlig kraap och
 legeme / oc vil der helst vere som hun maa lunge ligge stille
 met ledye / oc icke boyt driffuiff met vter oc legedomme Fordi
 skulle alle mennske gerne ville lare atz kende oc vide samne
 vteress nature dygder oc krafter At de met dem kande hiel-
 pe andre / och dem selssae fra atskellige slugdomme Til
 huilket de songe nu her en god aarsage aff denne bog I
 huilken de finde klarlige bescreffuit huorledis och paa hund
 tider om Barit / de skulle brende samne Vrte vand mod alle
 honde Slugdomme Aff de vter som her vope Almindelige
 i Riget paa Markerne / i Skovene och desligest i vrte
 gaarde

Den som vil brende megit Vrte vand Hā
 maa gøre en Den aff Sten oc Leer eller
 och all emste aff Leer vel tilgort tilforn
 met haat oc søpe sand / atz han icke reff-
 ner Han skall och gøre itz hwell nu eller
 try pffuerst vð paa siderne / effter so Dne
 er stor til Atz røgen och dampen kan der vdsare Atz ilden
 songer luct til atz brende och icke quelyess / Han skal oc leg-
 ge nogle Jern som en røst tuert i Dnen itz hande breth fra
 bonden / Oc legge kwlene der paa atz asken kan falde der
 i gennem ned paa bonde Oc sette saa en dyb kedel mit paa
 Dnen met en rende eller pibe pffuerst paa hannen Atz van
 det forderffuer icke Dnen / om det sluder offuer

Siden maa han skære eller støde vterne smaa Och
 legge dem vdi itz glass som er stor neder til / oc smalt off-
 uen til / Och kallis paa tydske en kolff Oc sette det i kedel-
 en met vterne / oc lade det vell beuare atz det falder icke

omkuld / **D**e sette en glass hielm der paa och tette den del
tillsammen met linklude Ath lucten och bedcken sat icke bort
aff vandet Men ath det løber all emisse ned i glasset som set-
tis vnder piiben aff hielman Det skal och vel tette met ith
klede ath lucten gaar icke vd Saa ath brende vand / det kal-
lis (Balneum Marie) bor frue bad / oc det er best

S Man maa oc bruge en hielm aff Tin / oc lade den kolff
eller kar som vrterne skal vere vdi oc gøre aff tin Thi det er
bedre viffere oc fastere fordi ath glass hielm / oc glass kolff
ue brøste snart spnder Om der kommer kalt vand paa den
naar de ere hede / Och desligeft om der kommer heet vand
paa den naar de ere kolde

De fattige mwe binde ith linklede paa en gryde / eller
lerpotte som er vel glaseret De legge vrterne der paa so for-
ere sinnaa hackede eller støtte / Och ith papir paa dem Och
sette ith becken eller en liden kedel der paa met søye aske
paa baande och gøre lempelig ild der paa ath vrterne icke
forbrendis Man maa oc gøre ith lidet hull paa bonden aff
en lerpotte so vrterne ligge vdi De sette ith glass der vnder
ath vandet kan strax falde der vdi saa det icke forbrendis
eller faar nogen dansmag

Naar Vandet er brent Da skal mand lade det i ith
glass saa ath der fattis en tredye part i glasit och stoppe det
vel til De sette det paa nogen sand mod Solen i yd eller
vdi dage naar hun brender hedeft / Saa purgeris oc rensis
vandet aff Solen och aff den hede som kōmer aff sanden fra
all den dansmag oc anden brøst som det haffuer hōff sig aff
ond fugtighed eller andet Siden maa man si det vdi ith an-
det glass oc teppe det vel til De beuare det om vinteren vel
i en kelleren ath det icke fryff och forderffuis / Thi ath setter

mand det i en varm flue/da bliffuer vandet røth oc ilde sma-
gendis De forkastis Daa atth det bliffuer icke nøtte till fuge
meniske Den Sommeren skal man beuare oc sette samme
vand paa en maadelig kolder sted/naar det er tilforn vel pur-
geret oc renset aff Doleu/som forscressuit staar

Alle de vand som ere brende aff de vrtter som ere kolde
oc vande aff deris egen rette nature/de vare icke lenger en
lth aar ved deris krafft oc dygdet til legedom Men de vand
som ere brende aff de vrtter som ere tørre oc hede aff nature/de
vare thu eller try aar ved deris krafft til legedom oc icke læ-
ger Alligeuel atth somme vrtters vand haffue lenger en god
luct Som er Pollepe vand/Commille vand/Wille vand/
Lauendel vand/och andre flere som mange bruge/emen de
haffue den gode luct/oc for trang skyld

 V finder alle vegne i gamle danske Legebøger
atth den eller den vrt er hed kold eller i den
første anden tredje eller fjerde trappe / huilket
ord trappe/den menighe mand icke forstaar eller
ved huad der met merckis/det kallts oc paa latine Gradus
oc paa Tydske en Grad Det mercket dog ingen trappe so
man gaar op atth Det fore skal man styndem bruge lignel-
ser Det som man haffuer litted ord paa danske som man
kan si ge meningen vd met paa de ting som man vil tale om
Fordi vil ieg her nu scriffue nogle lignelser om samme ord
Trappe/at huer kan mercke oc vide huad det betyder huor
han det finder i Legebøger/første lignelse/ Naar man edet
nogen vrt/och finder en stye varin smag i hende/som han
icke meget mercke kan/det er i den første Trappe Han edet

en ande vrt oc finder en mere varme i hede/det er i den ande
Trappe/Han edet den tredye aff ick andet slag/oc finder en
meget store hede i hende/det er i den tredye Trappe/Han
edet den fjerde vrt/och finder en merckelig stor hede i hende
som han kan icke lide/det er i den fjerde trappe

En anden lignelse/By edet søde Handel oc finder en søde
varme i dem/det er i de første trappe/Han edet søde Antis eller
Feniche oc finder en store hede i de/det er i den ande trappe
Han edet siden Negliken eller Angeser/oc finder en fast store
hede i dem/det er i den tredye trappe/Han edet siden Peber
oc finder saa merckelig stor hede i hannen at han kan icke
lide eller thaale hannen i sin mund/det er i den fjerde trappe

Den tredye lignelse/Tag en potte varmt vand/oc lad en
potte kalt vand der til/saa bliffuer det luncket/Lad saa en
potte varmt vand der til/saa bliffuer det varmt at du det
søle kant Det er i den første trappe/Lad saa en potte het
vand der til/saa bliffuer det hedere at du det mercke kant
Det er i den anden trappe/Lad saa en potte het vand der
til/saa bliffuer det saa het at du det uoppelige thaale kant
Det er i den tredye trappe/Lad saa en potte het vand der
til/saa bliffuer det saa het at du det icke lide kant/det er i
den fjerde trappe

Det som er het i den første trappe Det haffuer ick dele
aff heden/oc en del aff kulden/ Det som er het i den anden
trappe Det haffuer tre dele aff heden/och en del aff kulden/
Det som er het i den tredye trappe/ det haffuer fire dele aff
heden oc en del aff kulden/ Det som er het i den fjerde trappe
Det haffuer fem dele aff heden oc en del aff kulden

Tafflen till denne bog

Om hoffsuit Verck oc hierne Ve	fförst blad
För hoffsuit Verck som kommer aff hede	andet blad
För alle höde hoffsuit Verck ehvor aff hä kömet andet blad	
Haar Swimelse i hoffsuedit	iii blad
Om hoffsuedit er hoffsued Eller om det er nogen Pestilents	
ze Bulde vopen der paa	iii blad
Om nogen saar saa stor Melancolie oc Fantasie eller sorg	
ath han bliffuer saa gaar som halff vilder oc fantaseer	iiii blad
Om nogen mistet sine sind	iiii blad
Om nogen bliffuer hiern galen eller vilder aff nogen bulde	
som er fore eller bag i hoffsuedit	v blad
Om menniskens hoffsuit er forstoppet eller han haffuer	
Snue	v blad
Haar flud aff Mesen oc hoffsuedit	vi blad
Naar man kan icke soffue nat eller dag	vi blad
Naar man vil formegit soffue och saar hede blegner i hoffs-	
uedit	vi blad
Ath Haar skal icke vope langt	vii blad
Naar Haar falder aff hoffsuedit Eller om det er ellers	
skallet	vii blad
Haar om i Haart oc huud vand der hielper fore	viii blad
Om man haffuer mange Luss i hoffsuedit eller paa	
Kraappen	viii blad
Haar alle haande bröft paa øgene	viii blad
Om nogen haffuer dumme oc mörcke øgen	viii blad
Om der er en hwd paa øgene	ix blad
Haar alle honde dumbhed oc mörckhed/hwd eller skind paa	
øgene	x blad
Om nogen er starblind	x blad
Om mennisken haffuer stor ve oc sprecke i øgene	x blad

Taffelen till denne bog

Om menniskis øgen flyde megit	p	blad
Om menniskens øgen Rinde megit	pt	blad
Om mand haffuer Bulde eller blegn i øget som er hed eller brænder megit	pt	blad
Om nogen haffuer Røde øgen	pt	blad
Om øgene heffuis effter bad oc store hede eller hoffne	ptt	blad
Om øgene bagts till hobe oc klø megit	ptt	blad
for blegner i øgene	ptt	blad
for nagel i øgene	ptt	blad
Om mennisken kan icke vel høre	pttt	blad
Om menniskens øren Døse oc siunge	pttt	blad
Om mand haffuer stor ve oc pine i ørene	pttt	blad
for Bulde och Saar i ørene	pttt	blad
Naar ørene heffuis eller om det er ondt i dem	ptttt	blad
Naar mand haffuer itz rød ansigte met blegner lige som hā vaare spedalsker	ptttt	blad
for vdstet eller plette i ansietet	ptv	blad
Om nese bløder met hwad vand hū skal stilles	ptv	blad
Om det voper stort kød sore paa nesen lige som det waare Bulde	ptvt	blad
Om nogen haffuer en ond Bulde hof nesen som icke vill legis	ptvt	blad
Om Tenderne eller Aanden lucter alle	ptvt	blad
Om den onde luct oc stanck er aff saar i Munden eller aff blegner och buller	ptvt	blad
Naar den stanck i Munden kōmer aff Tandgerē	ptvt	blad
Naar den onde Luct oc stanck kōmer aff halse	ptvt	blad
Om nogen haffuer en Bulde i halsen	ptvt	blad
Om mand haffuer krefft paa Lebene eller Tandgeren	ptvt	blad

B i

Tafley till denne bog

Om Munden halse och Tanageren heffuls paa nogen aff for megis blod	pxviii	blad
Om Tungen bliffuer sort paa menniskan	pxix	blad
Om mand haffuer meget Spyt oc Vedste i Munden	pxix	blad
Om Menniskens Aande eller mūd Lufter ille	pxix	blad
Om mand mister sit Maal aff Popelsie eller aff dansmees telse	pxix	blad
Om mand haffuer ont i Tenderne	pxix	blad
Om Tæderne ere løse eller pme paa noget at hā kan icke ade	pxix	blad
Om Menniskens drøbel er for lang at hā reckter paa Tū gen eller falder ned	pxxi	blad
Om Lungen bliffuer haffuen och spøder Menniskan op mod halsen	pxxi	blad
Om Menniskan bliffuer heff	pxxi	blad
Om menniske drager sin Aande suarlige	pxxi	blad
Om noget hwefer naat hā skal drage sin Aande	pxxi	blad
Om nogen hicker effter Aanden aff hede	pxxi	blad
Om nogen tøkis at hā ville miste Aanden naat hā hicker	l pxxii	blad
Om et huad band Bryftet sterckis aff	pxxi	blad
Om bryftet er forstoppet paa nogen	pxxi	blad
Om nogen er trang bryftet	pxxi	blad
Om nogen er trang Bryftet eller haffuer en Bulde i bryftet	pxxi	blad
Om et bryft Bulde	pxxi	blad
Om bryftet heffuls vnder Keffbenene	pxxi	blad
Om Quinde haffuer liden Milck eller ingen	pxxi	blad
Om Brystene heffuls paa en Quinde aff hede eller aff		

Tafflen till denne bog

nogen Bulde	xxliii	blad
Atz Bryfiene skulle icke bope paa Iohuer	xxv	blad
Din Bryfiene ere bløde paa Quinder	xxv	blad
Quad vand der spricker hietet	xxv	blad
Din nogen et dansmechtig hof sit herte	xxvi	blad
Din menniskens herte er siugt aff kuld	xxvi	blad
Din nogen hassuet lenge veret siug oc er dansmechtig der aff		
Din menniskens herte beuer oc slaar	xxvii	blad (xxvii)
Din menniken er hofuen om herted	xxvii	blad
Din nogen hassuet sting oc be hof herted	xxvii	blad
Din nogen hassuet en ond eller skæbelig Hassue	xxviii	blad
Din man hassuet en wren Hassue	xxix	blad
Din Hassuen er fuld aff hede	xxix	blad
Din Hassuen er forkølet paa nogen	xxix	blad
Din man kan icke forðssue maden	xxix	blad
for Vemmelse oc Spælse	xxx	blad
Din nogen spær Blod	xxxi	blad
Din Hassuen er forstoppet oc hofuen	xxxi	blad
Maar man hassuet for tørt i sin siuge	xxxi	blad
Din man hassuet en siug Lessuet	xxxii	blad
Din Lessueren er forstoppet	xxxii	blad
Din Lessueren er wren eller bulen	xxxiii	blad
Din menniskens Lessuet er forðersult	xxxiii	blad
Din Lessueren er betend eller brender megis	xxxiii	blad
Din mand hassuet en bulde de elier heffuelse paa		Less-
ueren	xxxiiii	blad
Din Lessueren er forkølet	xxxiiii	blad
Din man hassuet den Gulesot	xxxv	blad
Din man hassuet Watersot	xxxv	blad
Vand saar Lunge sot	xxxvi	blad

Tafelen till denne bog

Naar Lungen er forstoppet	xxvdi	blad
Naar Lungen er i p: oc hed paa nogen	xxvdi	blad
Naar alle finger paa Lungen	xxvdi	blad
Naar gammel hoste oc vedske	xxvdi	blad
For gammel kolder oc sterck hoste	xxvdi	blad
Naar man haffuer gammel i p: hoste	xxvdi	blad
Om Hiltens er fuld aff blod	xxvdi	blad
Naar Hiltens er forstoppet	xxvdi	blad
Om Hiltens er haard som en sten	xxvdi	blad
Naar sting oc Ve paa Hiltens	xxvdi	blad
Naar Bulde oc Aposteme paa Hiltens	xxvdi	blad
Naar sting oc ve i Siden	xl	blad
Om der er løst blod induertis i nogen	xl	blad
For megte Veer i Bugen	xl	blad
Om mand haffuer ont i Bugen	xli	blad
Naar Bugen hessuis paa nogen	xli	blad
Naar bred i Tarmene	xli	blad
Om mand haffuer stort bred i liffuit	xlii	blad
Om mā haffuer bulde oc blegner i Tarmene	xlii	blad
For Dem i Tarmene Bugen oc Haffue	xlii	blad
Om Mād eller barn faar kile eller bliffuer bruden	xliii	blad
Om man er forstoppet oc kan icke gaa til Stoll	xliii	blad
Naar mand haffuer for megen Stolgang eller for megen lø	xliii	blad
sen i Bugen	xliii	blad
For Blod Sot	xliii	blad
Naar man haffuer for megen Stolgang atz Tarmene	xliii	blad
ue saare och hudeløse	xliii	blad
Om man haffuer ont oc ve i bleren	xliii	blad
Naar hede paa Bleren och Lenden	xliii	blad
Om bleren/Myren eller Lenden er forkølet	xliii	blad

Taffel til denne bog

Om Nyrē eller Blerē er forstoppet eller bulē	xlvi	blad
For det Lenden Nyrē oc Blerē	xlvi	blad
Om Nyrē oc Blerē er wren oc sug	xlvi	blad
For Sand i Lenderne och Nyrēne	xlvi	blad
Om nogen haffuer Sten	xlvi	blad
Naar man kan icke pisse	xlvi	blad
Naar kolde piss och om mā pisser i draabe tal	xlvi	blad
Om nogen pisser blod eller daar	xlvi	blad
Naar Vaarter induertis eller vduertis	l	blad
Naar Bulde bag i Artzen	l	blad
Om Bagtarmen gaar vd	l	blad
Om Pitten bliffuer bulen eller hoffsuen	li	blad
Om Stenene hoffsne paa nogen	li	blad
Bliffuer der hwl paa nogens hemelig ting	li	blad
Om hemmelig tingen er fuld aff hede	li	blad
Naar Hemmelig tingen er megit saar	lii	blad
Om mand mistet sin manhed och kan icke beuare sig met	lii	blad
Quinde	lii	blad
Naar mand vil stille wkyshed	lii	blad
Om nogen haffuer verit for megit wkysh oc forderffuit sin	lii	blad
Leffuer	lii	blad
Naar en quinde er wfructsommelig aff kuld eller frost	liii	blad
Naar quinde ligger i Barselseng	liii	blad
Om en quinde haffuer uth dør Barn hof sig liii	liii	blad
Om der bliffuer noget hof quinde efter barn byrd	liiii	blad
Om nogen quinde saar brøst i Barselseng	liiii	blad
Om en quinde kan icke haffue sin tid	liiii	blad
Om en quinde haffuer sin tid for megit	lv	blad
Om en quindis tid er huidactig	lv	blad
Om moderen er forkleet paa nogen quinde	lvi	blad

Tafflen till denne bog

Om Moderen er forskoppet	lvi	blad
Naar Moderen fødter op	lvi	blad
Naar Bulde i Moderen	lvii	blad
Om hem-neligheden er saar eller Sullen	lvii	blad
Om en kvinde er suar oc haffuer ont om	lviii	blad
Naar vansmeectelse effter sugdom	lviii	blad
Den som vil haffue hulde hender	lviii	blad
Naar oym i fingerne	lviii	blad
For vorter oc ligtorne paa hender oc fødter	lix	blad
Naar henderne skelffue	lix	blad
Naar man haffuer de paa hofften	lix	blad
Om nogen lem soffuer	lx	blad
Om nogen Lem er lam aff Popelsie eller	slag lx	blad
Naar Podagel	lx	blad
Om mand haffuer Podagel aff hede	lxi	blad
Naar krampe	lxi	blad
For sugdom som er oc flyder i Ledemode	lxi	blad
Naar Act oc verck	lxii	blad
Naar ont oc forderffuit blod	lxii	blad
Naar klaade/skab oc oym	lxii	blad
Om nogen er meget vdslagen met skab	lxiii	blad
Naar sorte Blegner/som haffue en huid	hredz vden	om
kring den	lxiiii	blad
Naar store onde Blegner som vdsalde	lxiiii	blad
Naar Pestilente bulde	lxv	blad
Naar induertis Pestilente bulde	lxv	blad
Om nogen er hofuen vduertis eller induertis	lxv	blad
Naar man vil suedis	lxvi	blad
Naar man suedis formegit	lxvi	blad
Om man haffuer ond sugtighed i liffute	lxvii	blad

Tafelen til denne bog

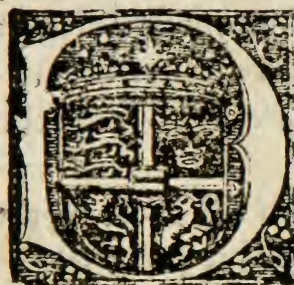
blad	Haar vduertis oc Induertis store hede	lxvii	blad
blad	Atz letke vduertis hede	lxviii	blad
blad	Om nogen er forkølet	lxviii	blad
blad	Om forgiftelse	lxviii	blad
blad	Haar kaalde siuge	lxix	blad
blad	Haar den hede kaalde siuge	lxx	blad
blad	Haar kolde siuge hof hieted	lxx	blad
blad	Haar daglig kolde siuge	lxx	blad
blad	Haar sterde dagis kolde siuge	lxx	blad
blad	Om nogen haffuer huer anden dagis eller huer tredye dagis kolde siuge	lxxi	blad
blad	Haar Pestilentze	lxxi	blad
blad	Frøcter nogen for Pestilentze	lxxi	blad
blad	Om nogen haffuer Pestilentze	lxxii	blad
blad	Haar stor hede i Pestilentzen	lxxii	blad
blad	Om man drømmer megie	lxxii	blad
blad	Haar Druckenkauff	lxxiii	blad
blad	Atz hele setke saar met vand	lxxiii	blad
blad	Atz stille blodit i saarit	lxxiii	blad
blad	Haar Lede vand i saar	lxxiii	blad
blad	Atz saarit skal icke bulne	lxxiii	blad
blad	Om saarit giffuer røde aff sig	lxxv	blad
blad	Haar dybe saar	lxxv	blad
blad	Haar saar som ille lucte	lxxv	blad
blad	Om der ere Hudke i saarit	lxxv	blad
blad	Om man er siungen, stot eller falden hart	lxxvi	blad
blad	Om nogen Lem forfulnder	lxxvi	blad
blad	Om nogen haffuer fistel	lxxvi	blad
blad	Om nogen haffuer krefft	lxxvii	blad

Tafflen till denne bog

Din man haffuer en wiff paa sit liff	lyxxviii	blad
Naar forgiffte	lyxxvii	blad
Din nogen er stungen i Tarmene	lyxxviii	blad
Din nogen bliffuer stungen	lyxxviii	blad
Din nogen er salden eller slagen	lyxxviii	blad
Naar man bliffuer blaa aff fald eller slag	lyxxviii	blad
Naar Been er sonder	lyxxviii	blad
Naar den onde Ild	lyxxix	blad
Din nogen haffuer brent sig	lyxxix	blad
Din man brennis aff Solen	lyxxx	blad
Naar frost oc kuld	lyxxx	blad
Naar den kolde Ild	lyxxx	blad
Din man bliffuer beden aff nogit forgifftigt diwt	lyxxx	
Din der kome nogt om i meniske men han soffuer	lyxxxi	
Naar forgiftige diwt stung	lyxxxi	blad
Din nogen bidis aff ith forgiftigt diwt	lyxxxi	blad
Naar Hugorme bid	lyxxxi	blad
Din en galen hund bider nogen	lyxxxi	blad
Naar en Ederkoppe stinger nogen	lyxxxi	blad
Naar Et Bismis eller Bedehams stinger nogen	lyxxxi	
Din nogen bliffuer stungen aff en Scorpion	lyxxxi	blad
Naar den fallende Sot	lyxxxi	blad
Naar Popelste	lyxxxi	blad
Din nogen er slagen aff Popelste	lyxxxi	blad

Om hoffsuit verck oc hierne ve første blad

Om hoffsuit Verck/oc hierne ve
Det første capittel

En som haffuer hoffsuit Verck eller Ve i
Hiernē/han maa tage Holz det 2° mand
och kaller S. Elene rod/och brende vand
aff hende oc aff hennis røder/oc dricke det
aff om morgenen oc om aftenen tho eller
iii. skeder fulde Eller en egge skal fuld till

lige/oc stryge aff same vand om hoffsuedit/oc lade det selff
indtørre Det hielper oc styrcker hoffsuedit oc hiernen meget

✠ Du maat oc tage vand/som er brent aff den vte Borass
oc dricke det afften oc morgen tho eller tre skeder fulde/och
stryge det aff om hoffsuedit oc paa hiernen Det styrcker dem
meget/Borass er en laaden vte och haffuer blaa blomster/
Hand pleger gerne at h ede hende i Salat/ thi hwn gø
gaat blod

✠ Cominille bløme vand Det styrcker hoffsuedit oc hie
nen meget/om mand stryger hoffsuedit och hiernen offte der
met/oc lader det saa thørre aff sig selff/man maa och drie
ke det aff

✠ Cardo Benedicta vand maa mand dricke tho skeder om
morgenen/oc tho om aftenen i sep eller otte vger/ det styr
ker hoffsuedit oc hiernen meget

✠ Vand s^o er brent aff Jordber/det styrcker hoffsuedit/naar
mand thor och stryger hoffsuedit offte der met/och lader det
saa thørre aff sig selff

✠ fennicke vand maa man dricke tho skeder fulle til lige
om morgenen/och tho om aftenen/och stryge hoffsuedit det

Li

Om hofuit berck oc hierne be

met och lade det self indtøris / Det stercker hofuedet och
hiernen

¶ Vand som er brent aff de smaa huide Liljer som vøxe i
skouen (som kallis liliū conuallium paa latine) De May
Maanetz blomster paa danske) der aff maa mand dricke ii
skeder fulde morgen oc afften / oc stryge det om hofuedet oc
lade det indtøris aff sig self det stercker hierne oc hofuedet
meget

¶ De Stuge maa tage vand som er brent aff Dye Tun-
ge oc dricke afften oc morgen i ho eller tre skeder fulde til lige
Och stryge hofuedet der met / Det sterker hiernen oc hjælper
meget for fantasie oc gelne

¶ Rosen vand aff huide rosen styrcker hofuedet / om mand
i ho hederne oc søderne der met / oc stryger det ofte paa pulst
aarterne paa henderne oc paa søderne / De i tindingerne

¶ Rosen vand aff Røde rosen skal mand oc dricke sex eller
vii dage ii skeder fulde afften och morgen / Det stercker hier-
nen oc aaderne i hofuedet / oc hjælper dem til deris mact i ge

¶ Salue vand skal mand dricke sex eller siw dage huer
morgen oc afften ii eller iii skeder fulde / Det stercken hiernen
oc aaderne i hofuedet / De hjælper for slud aff hofuedet och
nesen / oc for den fallende sot / De for Poppelie / da skal mā
stryge de lemmer oc ledemode der met som siugen staar vdi
oc lade det tøris aff sig self

¶ Maar mand skær Vinquiste om Vaaren / och sancker det
vand som dryber der aff De dricker der aff ii skeder fulde om
morgenen oc to om afftenen / Eller oc blendet det i sin drick
da sterker det hofuedet

For hofuit berck som kommer aff hede

Hg den vte sonj kallts Sure paa dancke oc bopet
gerne paa enge oc mader / oc brent der vand aff /
oc drick der aff morgen oc affien / Och stryg det
paa hoffsuedet oc i tindingerne oc lad det tpris aff
sig self / det leker heden oc fordriffuer hoffsuit vercken

✿ Alr wj vand er gaat / om mād stryger panden oc tindinger
ne der met afften och morgen tre eller iiii dage thi det leker
heden oc fordriffuer hoffsuit vercken

✿ Vand som er brent aff Sulme / Der vdi skal man dōp
pe itz klede / oc binde det om hoffsuedit / oc bruge det saa tre
eller fire gonge / det bōrt tager heden

✿ Vand maa brende vand aff de smaa blaa fiiole / oc stryge
hoffsuedit och tindingerne der met / och lade det tpris aff sig
self / det fordriffuer heden / om man bruger det offte

✿ Vand maa oc brende vand aff hussløg / oc stryge pande
hoffsuedit oc tindingerne der met / och lade det tpris aff sig
self det borttager hoffsuit vercken som kommer aff hede

✿ Nat skade vand er oc meget gaat foꝛ hede Din mand stry
ger det offte paa hoffsuedit / oc lader det tpris aff sig self /
Da bōrt tager det heden

✿ Vand maa oc tage knoppene oc bladene aff hamp / naat
han er vng / oc hække dem smaa / oc brende vand aff dem /
Och stryge panden och tindingerne der met it om dagen
och om natten / Det hjælper meget foꝛ hoffsuit verck / som kō
mer aff hede

Faar alle honde hoffsuit verck
ehuoꝛ aff han kommer iii Cap

11

Paar alle honde hoffsuit verck

And som et brent aff Betronye / som kallis
Betonica paa latine / oc doper her mange
stedis paa marken i Riget Der i skal mād
døppe ih klede / oc legge det saa daat saa
te paa hoffsuedit / Det hielper for den hoffs
uit verck som kommer aff frost och kuld

¶ Lømmille blomme vand hielper meget om mand dricker
huer dag ii eller tre skeder fulde / Oc stryger mand hoffsuedet
der med / da hielper det hoffsuedit till sin naturlige vertime igē

¶ Cardo benedicta vand / skal mād dricke p eller xii dage
afften och morgen huer gong ii skeder fulde / Det hielper for
alle hande hoffsuit verck

¶ Vand sem et brent aff Wercke / Det er meglt gaat for
hoffsuit verck / naar mand stryger det tit oc offte paa hoffsue
dit / oc lader det tōris aff sig selff igen

¶ Jern Vrte vand / er och gaat Om man tager en klud
och dopper der dē / och legger hannen saa daad paa hoffs
uedit / det bort tager hoffsuit verck som lenge haffuit vared

¶ Vand sō er brent aff hylde blomster / Et gaat mod hoffs
uit verck / naar mand dopper en klud der dē / oc legger hā
nen saa daad paa nacken

¶ Lauendel vand er oc gaat naar man stryger det om hoffs
uedet och lader det tōris aff sig selff Och det hielper for all
hoffsuit verck som kommer aff kuld oc frost

¶ Matorian vand er och gaat for hoffsuit verck sō kommer
aff kuld / Oc da skal man dricke ii skeder fulle der aff huer
dag i nogle dage / och stryge paa hoffsuedit / oc i tindingerne
der aff baade morgen oc afften

¶ Rosamarin vand / skal mand dricke morgen oc afften ii el
ker iii skeder fulle / oc stryge det aff om hoffsuedet Det vermer

For Swimelse i hofuedit

iiij. Glad

hoffuedet/oc sterker menniskens sind och ihukommelse / och
bort tager Melancolie Fantastie oc flegma

✠ Salute vand / skal mand dricke en sked ful eller iho aff
ten oc morgen / Oc stryge hofuedet och iindingerne der met
Oc lade det tpris aff sig selff

✠ Pollepe vand / skall man dricke huer dag ii eller iii skeder
fulle / och stryge hofuedet / iho gonge der met om dagen /
Det gø: gaar sore kuld och for siude aff hofuedet och nesen
och bort driffuer all gammel siugdom aff hofuedit

✠ Dw maat oc brende vand aff vor frue senghalm/oc dric
ke iho skeder fulde der aff/om morgenē mid dag oc om afftes
nē / Dw maat oc stryge hofuedet der met oc lade det tpris
aff sig selff / det hielper for all hofuit de som kommer aff ond
bedske oc sugtighed

For Swimelse i hofuedit

iiij Ca.

Dw maat dricke Vand som er brent aff Cardo be
nedicta huer dag ii skeder fulle vdi p eller xii
vger fastendis

✠ Lavendel vand / maa mand dricke affte oc
morgen iho skeder fulde/oc stryge hofuedet der met oc i iun
dingerne oc lade det tpris aff sig selff

✠ Vand som er brent aff Busspire (som er en liden vrt/och
er laaden oc bopet vd met iorden paa tpre steder) Det skal
mand dricke morgen och afften iho eller tre skeder fulde aff/
Och stryge hofuedit der met /oc lade det tpris aff sig selff

✠ Salute vand / maa mand oc dricke affte och morgē iho
eller tre skeder fulde / Oc stryge hofuedet der met / Det er
gaar sore beswinelse oc hofuit verck

For Suimelse i hofuedit

❖ Vand som er brent aff rød kaal/maa mand dricke sex eller otte vger/huer dag/morgen och afften/ihø skeder fulde Det hielper meget for suimelse i hofuedit

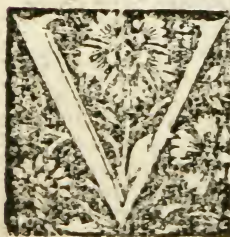
❖ Rude vand maa mand oc dricke huer dag ii eller iii skeder fulde/oc stryge hofuedit der met/oc i rindingerne/oc lade det tørris aff sig self Det hielper for hofuet Suimelse

❖ Rosen vand hielper megit for saadan hofuit Suimelse om mand stryger hofuedit offte der met och lader det tørris aff sig self

❖ Vand som er brent aff røde Rosen maa mand blende met Vin Oc dricke der aff morgen oc afften fire eller fem skeder fulde Det hielper for saadan hofuit Suimelse/ och det sirocker lessueren megit

❖ Vand som er brent aff ihø grønt tre/ som kallis Scuen som Det er megit gaat for Suimelse/ om mand tager ihø linet klede oc dopper der vdi/oc binder det faare paa hofuedit/och lader det saa tørris aff sig self/och bruger det offte baade morgen oc afften

Om hofuedit er hofued Eller om der er nogen Pestilentie bulde boren der paa v capittel

And som er brent aff Bethonpe / som kallis Betonica paa latine/ och voper her i Skaane paa marcken måge siede/oc serdelis hof Stod hage Aff det vand skal mand dricke afften oc morgen ved ihø skeder fulde Det høyt tager saadan hofueise/oc leger buldene som vope i hofuedit, mand maa oc stryge aff samme vand vden paa hofuelser

Om hoffsuedit er hoffsued iiii blad

Mand maa oc tage Vand som er brent aff Løsticke/ och dōppe en linen klud der vdi Oc legge den paa hoffsuedit/ der som hessuelsen eller bulden er Det htelper for saadan hessuelse oc leuer bulden

Du maat oc tage Rude vand/ och dōppe en linen klud der vdi huer dag/ afften oc morgen oc midtag/ oc legge den paa hoffsuedit Det sordrissuet den hessuelse oc det bryder den Bulde oc Aposteme/ som er vopen i hoffsuedit om mand drager noget op i nesen aff samme vand

Vand som er brent aff rōd Løg maa mand drage op i nesen tho eller tre gonge om dagen/ afften oc morgen Det bryder den Bulle som er vopen i hoffsuedit oc leger den hessuelse oc Sullen met

Om nogen saar saa stor Melancolie och Fantasie eller sorg at han bliffuer saa gaat som halff vilder oc fantaseer Siette Ca

Ma maa mand dricke Vand som er brent aff Marubie om morgenen oc om afftenen/ huer gong tho eller tre skeder fulde til lige Det htelper megit for saadan Melancolie/ fantasie och Drōssuelse/ och renser blodet i Hennisken igen som waar tilforn for derssuet

Vand som er brent aff Borasse blomster som ere blaa Eller aff de vinge viter om mand kan ick saaa mange blomster som behoff gōris at brende vand aff

Om nogen mister sine sind

Der aff skal mand dricke morgen oc afften vdi tre vger bed-
tho skeder fulde huer gong Det fordriffuer saadan Melan-
colie oc Fantasio/ath menigke kommer til sinde igen

✥ Vand som er brent aff Engelsot/som kallis Polipodtū
paa latine Samme vdt er lige som smaa Bregne / och hwn
vopet vnder Ege tre/och der som mand hugger eeg aff Aff-
dette vand skal mand dricke huer dag tre eller fire gode skē-
der fulde Det bort tager den Fantasio oc Melancolie/oc ren-
ser blodet/oc den vnaturlige vedske

✥ Mand maa och brende vand aff kat vdt / och blende det
met vin/och dricke der aff om middagen oc om afftenen/det
gør gaar for saadan Fantasio oc Melancolie oc for vnatur-
ligt blod oc ond vedske

Om nogen mister sine sind vii Ca.

En som mister sine sind Eller bliffuer Iern ga-
len/eller vilder aff megen studeren / eller aff ond
stanck oc luct Da maa han dricke vand/ som er
brent aff Borass och hemus blomster/eller aff de
vngē vter/ det skal mād dricke affte oc morgē huer dag tho
skeder fulde Det fordriffuer saadan gelne oc brøst som mand
haffuer i Blernen Dog skal mand icke studere eller meget
dybt grunde paa nogen ting/men han haffuer saadan brøst
ath han skal icke bliffue galen eller fra sinde Jeg kender mā-
ge som bleffue plat galne/for di ath de studerede oc grndede
for megit dyblige/oc brugede icke raad der til met det første
i tide

✥ Vand som er brent aff gule fioler skal mand dricke huer
dag om morgenen tho skeder fulde/det hjælper den siuge mes-

Om nogen mistet sine sind

b blad

get / atz han komner til sinde igen

✿ Du maat oc tage vand som er brent aff Lectuge / oc tho den siuge hoffsuit met / och stryge hannem offte om dagen paa hoffsuedit der met

✿ Du maat oc tage vand som er brent aff Hiertens freyd Oc giffue den siuge tho skeder fulde der aff til lige huer dag oc stryge hoffsuedit met samme vand / och lade det tpris aff sig self Det hielper hannem til atz komme til sinde igen

✿ Vand som er brent aff en vrt kallis Dye tunge / som oc voper almindelige her i landene hoff vand / grassuer och spet / Der aff maa mand giffue den siuge huer dag tho skeder fulde atz dricke / oc stryge hoffsuedit der met Det hielper hannem til sine sind igen / oc styrcker hans hjerne megit

✿ Du maat oc tage vand som er brent aff de sinna blaa fioler / oc giffue den siuge huer dag ti skeder fulde at dricke oc stryge aff samme vand om hans hoffsuit tho eller tre gonge huer dag Det hielper hannem til sinde igen Om han hoffsuet songet den gelne oc vildelse aff ond luet oc for scanck

Om nogen bliffuer hiern galen eller vil der aff nogen Gulde som er fore eller bag i hoffsuedit

viii capittel

Man maa tage Salue vand och giffue den siuge tho skeder fulde huer dag atz dricke vdi xxx. dage / oc stryge hans hoffsuit der met tho eller tre gonge huer dag Det styrcker hans hoffsuit och hjerne megit / oc bort tager den onde vedste som er i hoffsuedit

✿ Vand som er brent aff Hussig er och gaat / om mand
Di.

Om Rogen bliffuer hiern galne

Døpper itz linet klede der vdi oc binder det faare om hoffsuedit
da hielper det for den vnaturllige fede som er i hiernen och
i hoffsuedit

Om Menniskēs hofuit er forstoppet eller han hafuer Snue ix capitel

Dillepe vand er gaat det faare / om mand drick
der aff huer dag iho skeder fulde / Och stry ger
hoffsuedit der med / Da hielper det megit saar flu
det aff nesen och saar Snue som mand hafuer

Vand som er brent aff Aeporan det er och megit gaat /
om mand drager det op i nesen / iho eller tre gonge om da
gen Thi det fordriffuer det flud aff hoffsuedit oc hielper faer
den snue

K Mand maa oc tage vand som er brent aff den vrt Ope
tunge / oc dricke der aff huer dag iho eller tre skeder fulde /
Det hielper megit for saadan Snue

Saluie vand maa mand oc dricke der faare vdi otte dage
huer dag ii skeder fulde / Det fordriffuer Snuen och hielper
om hoffsuedit er forstoppet

K Vand brent aff Katte stert / en vrt som faa kallis Det
er gaat om mand drager det op i nesen / iho eller tre gonge
om dagen / thi det renser den forstoppelse oc hielper meget for
Snuen

Vand som er brent aff Haarsse Bynte som voper paa en
ge / oc i vaade steder / Det renser hoffsuedit for flud oc Snue
om man drager huer dag noget der aff op i nesen / Thi det
hielper om hoffsuedit er forstoppet

K Mand maa oc brende vand aff den vrt som mange kal

Om mēniskens hoffsuit er forstoppet vi bla

le Do: frue sengerhaln / Och dricke huer morgen der aff tho
eller tre skeder fulde / oc stryge hoffsuedet der med / Det hielper
for alle hōde forstoppelse oc Smer vdi hoffsuedet oc nesen

Faar flud aff Nesen och hoffsuedet x capit.

Du maat och brende vand aff Boras den vrt och
dricke huer afften tho eller tre skeder fulde der aff /
Det hielper meget faar flud aff hoffsuedet

✿ Vand som er brent aff den grōne Spikenardis
som vover her mange stede i Riget i vrtēgaarde / Det vdi
skal man dōppe i h lined kledet / oc binde det om hoffsuedet /
oc drage aff det vād op i nesen tho eller tre gonge om dagen /
det hielper for hoffsuit flud

✿ Vand maa oc brende vand aff Do: frue sengerhaln
oc dricke der aff tho eller tre skeder fulde om afftenen / thi det
fordrissuer fludet aff hoffsuedet och den onde sugtighed

Naar mand kand icke Soffue

nat eller dag

xi Capittel

Ho som icke kan Soffue nat eller dag han maa
tage vand som er brent aff Rōd Byncke oc stryge
det i sine tindingerne om dagen / oc sō en han gō
ger i seng / Det hielper hannem at h soffue

✿ Vand som er brent aff Alrwj skal mand stryge saare i
pādē / oc i tindingerne / der gō at Soffue Vād maa oc dric
ke en sōpe ting der aff ved en sked fuld / naar mand vil gaa
i seng / det hielper hannem til Sōffn igen

✿ Du maat oc tage Vand som er brent aff
Buline och dōppe det vdi en linen klud / Och stryge di

Naar mand kand iche Soffue

pande / oc tindinger der met / oc legge samme kledde paa hof
uedit saa vaat / Det hielper megit til at Soffue oc at songe
rolighed igen

✥ Dw maat oc tage vand som er brent aff Katofle oc stry-
ge dine tindinger offte der met / thi det hielper megit til at
soffue oc songe rolighed

✥ Vand som er brent aff Dill / maat dw dricke en sked
fuld eller iho / Mand maa oc stryge der aff i sine Nesebore /
Det hielper megit til at soffue

✥ Dw maat oc brende vand aff Vedbende och stryge pan-
den och tindingerne der met / thi det hielper megit till at
soffue

✥ Mand maa brende vand aff Lectuge / och dricke
der aff iho skedet fulde om afftenen / och stryge der aff Paa
hoffuedet och i tindingerne / Det hielper vel at soffue

✥ Rosen vand hielper och megit til at Soffue Om mand
stryger det saare i panden oc i tindingerne / och i neseborene
naar mand vil gonge at soffue

✥ Dw maat brende vand aff Guide Valmuer naar de
ere mopen mode / och dricke der aff om afftenen och morgenen
iho eller tre skedet fulde / Och stryge der aff i neseborene

Naar mand vil for megit Soffue och faar hede Blegner i hoffuedet

rii Ca

Ennicke vand er gaat for megen Soffu / om mād
dricker der aff it eller iii skedet fulle huer dag om
morgenen och om afftenen

✥ Vand som er brent aff Malurt Det er gaat at

Naar mand vil for megie Hoffue bh. Glad

stryge paa hoffuedet for hede blegner oc vdslet

X Dw maat oc blende vand aff Blaa smaa fiole och stryge hoffuedet och tindingerne der met Det hielper for megen Doff

X Mand maa oc tage Gresskar naar de ere fuld mode och skere dem sonder oc blende saa vand aff dem / baade aff karene / hærnene / oc osen / oc dørpe en linen klud der i och stryge hoffuedit der met / och desligest de hede blegner som ere paa hoffuedit Det kølet oc heler dem

Ath haar skall Vore langt

xiii

Ca.

Wnig Vand er gaat at gøre langt oc gult haar met / om mand tho det offte der met Da vover det langt oc depligt

X Dw maat oc brende vand aff Rød Syncke och smørge hoffuedet / Och skægget der met / thi det hielper megie till ath det bliffuer langt oc depligt

X Mand maa och brende vand aff Aakane blad / blomster oc røder / och tho hoffuedet met det vand / Det gør haarit langt Mand maa stryge hoffuedit oc skægget der met

X Dw maat oc tage Die knopper / oc de smaa blad aff Vietre oc brende vand der aff / och tho haaret der met da vover det snart oc bliffuer langt

Naar haar falder aff hoffuedit Eller om det er ellers skallet

xiiii

capittel

Om haar falder aff hoffsuedit

A skal mād brende vand aff Blaa Lype røder / oc
tho hoffsuedit der met / och stryge der aff paa den
kallede sted / saa vover der haar igen

✥ Om mand thoer eller stryger sit hoffsuit tit oc
offte met Rosemarin vand Da bliffuer haarit paa hoffsuedit
oc hielper til atz der vover mere haar igen

✥ Vand so er brent aff Løg / det er gaat der til / om mand
thoer och stryger hoffsuedit der met / da vover haarit snar-
lige igen

✥ Du maat oc tage Waterkerffe / oc brende vand der aff / oc
tho haarit oc hoffsuedit der met Da bliffuer haarit paa hoffs-
uedit / oc vover snartlige

**For Om i haarit och huad vand der hiel-
per saare**
xvi capittel

Om mand vil fordriffue Om aff haartid / da maa
mand brende vand aff rød Syncke / oc tho och
stryge haaret der met offte / oc lade det saa tøs-
tis aff sig self Det fordriffuer Om

✥ Du maat och brende vand aff vng Ma-
lurt / oc stryge haarit der met Det døder Om snart

✥ Du maat oc tage knopperne / och de vng sinna Egeløff
oc brende vand der aff / oc kemme och stryge haarit offte der
met Det døder Om i haarit

**Om mand haaffuer mange tviff i hoffsuedit
Eller paa kraappen**
xvi capittel

Om mand haffuer mange tvst viii blad

Du mand tager bladene aff Syncke / och brender vand aff dem / oc stygger siden det met som de ere paa / da fordriffuer det dem

✥ Du maat oc tage bladene och stekene off en vrt som kallis Twst vrt paa danske (och Star hisagria paa latine) oc brende vand aff hende oc singre och stygge siden det met Det fordriffuer dem snartlige

✥ Du maat oc tage Kattosie røder oc brende vand aff dem oc rho oc stygge siden det met Da hielper det meget / oc fordriffuer dem snartlige / oc fladluff met

✥ Mand maa och brende vand aff Salurt / och rho siden det met Det fordriffuer dem snartlige bort / oc fladluff met

For alle honde bryst paa øgene xvii cap

Dollepe vand er gaat for bryst oc breck paa øgene och paa synen Den som haffuer den bryst Han maa dricke ii skedet fulde Pollepe vand om dagen / oc drøppe en thaar i øget om afftenen naar han gaar i seng Vil mand oc legge en linceklud i vande / och legge den offuer øgene Da hielper det dem snartlige / oc draeger den onde vedske fra øgene

✥ Man maa oc lade en draabe aff blaa fiole vand om dagen i øget som bryst haffuer Da hielper det meget

✥ Vand som brenderis aff Mussøre Som er en liden laaden vrt Det er gaat for onde øgen / om mand lader en søpe ting i øgene der aff om dagen

✥ Du maat oc brende vand aff Horber oc aff bladene aff samme tra / oc drøppe en søpe ting i øgene der aff om dagen Det claret synen / oc stercker hende

For alle haande byst paa øgene

✿ Vand som er brent aff Mynte Det hjælper megst for øgen berck/om mand dopper en linen klud der vdi/oc legger offuer øgene tho gonge om dagen. Man maa och drøppe en søpe ting i øgene aff samme vand huer dag Det lenet pines oc styrcker synen

✿ Vand som er brent aff Degen trøst Som er en liden vrt oc voper paa mæcken paa smaa backe oc tørre steder Det hjælper for alle haande ve oc pine som er i øgene / om mand dricker tho skeder fulde huer dag om morgenen fastendis / Mand maa oc dopper en linen klud der vdi / och legge hant nem offuer øgene/oc lade en søpe ting komme ind paa øgene der aff Det bort tager alt ont aff øgene / och gør dem clare och rene

✿ Mand maa oc brende vand aff vor frue Sengehaln(en vrt saa kallis) oc dricke der aff huer dag ved tho skeder fulde Det stercker synen/oc bort tager pinen/och det skind och mørck som voper i øgene/oc claret synen megst igen

✿ Mand maa oc tage tho skeder fulde aff røde rosen vand oc lade ich quintin Zucker Landi der vdi/oc blende det vel tilsammen/och lade en søpe ting der aff drøppe i øget Det renser oc stercker synen megst

Om nogen hafluer dumme oc mørcke øgen xviii capittel

Do som vil gøre goet vand til mørcke oc dumme øgen Man maa iage Boraff blomster/om han saa mange songe kan/eller knoppene oc de vnge baa och brende vand der aff/och lade en søpe ting plad en linen klud/oc legge den paa øgene om natten/oc bruge det

Om nogen haaffuer dumme øgen ic blad

offte det hielper megit

✠ Hand maa oc tage vand aff Sure/oc lade en søpe ting i øgene der aff en time sø mand gaar i seng Det lesker heden/oc clarer synen

✠ Tager mand oc Berthons vand/oc lader der aff en søpe ting i øgene sø mand gaar i seng Da clarer det de dumme øgen/oc hielper synen megit

✠ Hand maa oc dricke Pollepe vand tho skeder fulde sø mand gaar i seng/oc dørpe en linen klud i vandet och legge hannem om natten paa øgene De clarer synen megit

✠ Om mand lader fiennicke vand i øgene diu eller 8 dage Da clarer oc stercker det synen megit

✠ Vand som er brent aff Linde blomster clarer oc stercker synen/om mand lader en søpe ting i øgene om affteren

✠ Vand som er brent aff Degen røst/det er gaat der till om mand lader dørpe en søpe ting der aff i øgene och styrger det oc omkring øgene/thi det clarer synen

✠ Du maat oc brende vand aff Aeth vrt/ oc lade en søpe ting der aff i øgene/thi det clarer synen megit

✠ Du maat och tage vand som rinder aff Vintre naar de skeris/oc brende der vand aff/och lade en søpe ting der aff i øgene Det clarer oc stercker synen/och bort rørrer den vnaturlige vedske aff dem

✠ Hand maa dricke Rude vand tho skeder fulde om morgen/oc dørpe en søpe ting der aff vdi øgene Det clarer oc stercker synen meget

✠ Vand som er brent aff røde Rosen/det clarer synen om mand lader en søpe ting der aff i øgene naar mand gaar i seng/thi det skeder ingen vnaturlig vedske til synen

✠ Du maat oc tage vand som er brent aff Tormentille

Et

Paar dwomme ogen

oc lade huer afften en søge ting der aff i øgene / Det fordriff
uer dumheden aff dem / och klarer dem megit

¶ Vand so er brent aff Celidonie (som er en almindig vrt
och der gaar gull milk aff hende naar hwen sønder brydis)
Der aff maa mand lade en søge ting huer afften i øgene / det
clarer synen oc fordriffuer dumheden aff dem

Om der er en hvid paa øgene xix Capit

And som er brent aff Bøne blomster Det er gaar
der faare om mand lader daglige en søge ting der
aff i øgene / thi det fordriffuer den hud

¶ Vand som er brent aff Blaa Korn blomster maa
mand lade i øgene om afftenen / det fordriffuer den hud / och
clarer synen megit / oc heler dem

¶ Du maat oc tage vand som er brent aff Hylde blomster
oc lade der aff i øgene / det fordriffuer den onde hud aff øgene
oc dumheden

¶ Vand som er brent aff Linde blomster / det fordriffuer den
onde hud aff øgene / Om mand lader en søge ting der aff i
øgene om afftenen naar man gaar i seng

¶ Rosemarin fordriffuer megitte den onde hud aff øgene /
Om mand lader en søge ting i øgene der aff om natten /
det clarer oc stercker synen meget igen

¶ Vand som er brent aff Nie løff men de ere vngt det for
driffuer dumheden oc huden aff øgene

For alle honde dumhed mørckhed hud el
let skind paa øgene
xx Capit

D maat tage Blaa Lsye røder och brende vand
aff dem/ Oc lade en søpe ting der aff til lige i øge
ne det fordriffuer all brøst oc dumhed aff dem

✿ Vand som er brent aff det huide aff Eggene/
Och ladet i øgene om afftenen och morgenen en søpe ting
til lige/ det fordriffuer den onde hud aff øgene/ oc clarer och
styrcker synen meget igen

✿ Vand som er brent aff Linde blomster/ det er meget gaac
saar saadan ond hud/ oc ande brøst i øgene/ Din mād lader
en søpe ting der aff i dem om afftenen

Om nogen er Starblind

xxi Capittel

E mand tager vand som er brent aff de smaa
Blaa fiole/ och lader det aff en søpe ting i øge
ne tre oc offte/ da fordriffuer det den onde vedske
oc foruaret mennesken/ atz det icke bliffuer star
blind/ thi det clarer synen meget

✿ Den som fornemmer atz han skal bliffue starblind/ han
skal gerne dricke fennicke vand tho eller tre skæder fulde om
morgenen oc afftenen/ Oc lade en søpe ting i øgene/ der aff til
lige/ Det beuaret hannen atz han icke bliffuer starblind

✿ Vand som er brent aff Jern vit/ det fordriffuer det lille
skind som mand bliffuer/ starblind aff/ Om mand lader
daglige en søpe ting der aff i øgene.

✿ Quo som frøcter atz han skal bliffue starblind/ Han

11

Om nogen er Starblind

maa dricke daglige i ho skeder fulle aff Vand som er brent
aff Reticke / Oc lade en søye ting i øgene aff samme vand
thi det fordriffuer den onde vedske / som mennisken bliffuer
starblindt aff

Om mennisken haaffuer stor ve och sprecke i øgene

xxii Capittel

En som haaffuer stor ve oc sprecke i sine øgen maa
brende vand aff Pollepe och dørpe en linen
klud der i / och legge hannem paa øgene / det vdrager
det onde aff øgene oc clarer dem igen

Vand som er brent aff Baldrian / Det skal mand blens
de met hñ oc dricke det aff i ho eller tre skeder fulle afften oc
morgen / Mand skal och lade en søye ting aff samme rene
vand i øgene om dagen / eller dørpe en linen klud der i / Oc
legge hannem paa øgene om natten

Mand maa oc tage aff det vand som er brent aff Dege
trost / och lade en søye ting i øgene der aff / Oc slæge det
aff vden omkring øget / Det hjælper obenbarlige for ali pine
oc ve som er i øgene

Om mēniskens øgen flyde megit xxiii Ca

En Nogen haaffuer saadan brøst i sine øgen at
de rinde megit / Da maa han brende vand aff
Pollepe oc lade der aff i øgene en søye ting til li
ge / thi det borttager det onde flud oc vercken aff
øgene oc leger dem

Du maa och brende vand aff May maanedz blomster

Om mēniskens øgen flyde meget xi blad

(som kallis Liliū conuallium paa latine) De lade en søpe ting i øgene der aff til lige det fordriffuer den onde vedske aff øgene atþ de icke saa rinde / oc klatet dem meget

Om menniskens øgen kinde megit xxiij C.

Naar Menniskens øgen rinde megit oc stedse flyde Da skal mand brenoe vand aff Søne blomster oc lade en søpe ting der aff i øgene en time for nat thi det bort tørtet de onde vedske aff øgene atþ de icke saa rinde oc drybe

¶ Vand som er brent aff Berthonye / Det skal man lade i øgene en søpe ting til lige / det hielper atþ de icke saa rinde thi det tørtet den onde vedske

¶ Dw maat oc tage vand som er brent aff de smaa Blaa firole / Det fordriffuer den onde vedske atþ øgene icke saa rinde oc flyde

¶ Dw maat brende vand aff Skidwort / De drage der aff op i nesen det renser hofuedit / oc bort tager den onde vedske som rinder ned til øgene / oc til ørene

¶ Dw maat oc tage vand som er brent aff Røde / och lade en søpe ting i øgene der aff til lige huer dag / Det renser den onde vedske bort atþ de icke rinde

¶ Vand som er brent aff Røde Rosen / inaa mand lade en søpe ting aff i øgene / oc stryge det vel omkring dem / det hielper megit at de skulle icke rinde oc flyde

¶ Vand som er brent aff det Vand som der rinder aff Vintra naar de skete dem om vaaren Och brende der vand aff De lade en søpe ting i øgene naar mand gaat i seng / det hielper atþ de icke skulle rinde

Om mand haaffuer bulde eller bleggh i øget
som er hed eller brender

xxv Capittel

En som haaffuer stor hede i øgene Eller nogen hed bleggh eller bulde/ han maa brende vand aff Sure Och lade der aff i øgene en søpe ting naar han gaar i seng/oc dørpe en linen klud der i/oc legge hannen om natten offuer øgene Det vddrager heden/ oc legger bulden eller blegghen

✥ Vand som er brent aff blaa korn blomster maa mand tho sine øgen met/oc legge en linen klud der vdi/oc lade hannen ligge offuer øgene om natten Det vddrager heden oc legger bulden eller blegghen

✥ Du maat oc tage vand som er brent aff Hylde blomster oc lade en søpe ting i øgene der aff/det bort tager heden och legger bulden oc hede bleggher

✥ Vand som er brent aff Ridderspore/ det hielper megit for hede bleggher oc bulde i øgene Om mand lader en søpe ting i øgene/oc vder en klud i samme vand/oc legger offuer øgene om natten/det vddrager heden oc legger

✥ Vand som er brent aff røde Rosen/det vddrager heden om mand lader en søpe ting i øgene der aff / och dørper en klud der i/oc legger hannen offuer øgene om natten

Om nogen haaffuer røde øgen xxvi capit.

Assuer nogen røde øgen/da maa han lade vand i dem som er brent aff Cardo benedicta / det fordriffuer heden/oc hielper at de bliffue icke saa røde men bliffue til pass igen

Om nogen haffuer rødt ogene rit blad

¶ Vand som er brent aff Jordbete blad/ blomster oc quiste /
Det hjælper och bort tager den rødhed aff øgene/ om mand
lader en søye ting der aff i dem/ oc stryger det vel omkring
dem

¶ Du maat ech lade vand i dem som er brent aff *Les*
udonye/ thi det bort tager den rødhed aff dem oc clarer dem

¶ Vand som er brent aff *Bone* blomster bort tager røde
heden aff øgene om mand lader en søye ting der aff i dem

¶ Tag blomsterne aff den store *Zein* det / som er blaa /
och brent vand aff dem Och drøppe en søye ting i øgene
der aff Det renser dem atth de icke rinde eller bliffue røde

Om øgene heffuis effter bad och stor hede xviii Capittel

Du maat tage Pollepe vand/ oc stryge øgene med
och døppe en klud der i och legge offuer dem om
natten Det drager heden vd/ och heffuelsen bort
aff dem

¶ Vand som er brent aff *Baldrian*/ det bort tager heden
om mand dopper en klud der i/ oc legger hannem offuet øge
ne om natten/ oc lader en søye ting i dem tilforn der aff

¶ Tager mand oc vand som er brent aff *Lilde*
och lader det i øgene om afftenen/ for man vill gaa i seng
Da tager det heden och heffuelsen bort effter bad och an
den hede

Om øgene bagis til hobe och klø xviii Capittel

megit

meget

Om øgene bagis til hobe

Du øgene bagis til hobe/oc gunnis/oc klaa fast
Da skal mand brende vand aff Hwss/øg/och tho
øgene der met/och lade en søpe ting i dem der aff
Det hielper megit at de ick saa bagis eller gun
nis tilsammen

✿ Du maat och tage vand som er brent aff Cardo Benes
dicta/oc lade drøppe noget i øgene der aff / thi det fordriff
uer den klaade/oc gund som er i dem

Fo: blegner i øgene rrii Capit.

Naar mand fonger blegner i øgene / da maa
mand tage vand som er brent aff Bøne blom
ster/ och lade der aff nogit i øgene tho gonge
om dagen/oc naar mand gonger i seng/det for
driffuer samme blegner visselge

✿ Du maat oc tage vand som er brent aff Blodurt/ oc la
de der aff i øgene en søpe ting om dagen/det fordriffuer saas
danne blegner

Fo: Nagel i øgene rrr capittel

And som er brent aff blaa Lilje røder / det for
driffuer Nagel aff øgene/om mand lader en søpe
ting i dem der aff daglige

✿ Vand som er brent aff Kat vrt(hwn kallis
saa/fordi atth Katte gnide dem op til hende) Det leger Na
gel om mand drøpper det stedffe i øgene

✿ Du maat och tage vand som er brent aff den store Jern
vrt/som kallis Cicorea paa latine/oc drøppe der aff i øgene

Huer dag Det fordriffuer Nagel vissellige

✿ Vand som er brent aff Negliken / det skal man huer dag tho gonge lade en søye ting i øgene der aff Det fordriffuer den Nagel och den hud som voper i øget Man maa och dørppe en klud der i / och legge hannem offuer øgene Det hielper megit

✿ Den som haffuer Nagel eller saadan sterck hud paa sic øge/han skal dricke Lardo Benedicta vand / tho gonge om dagen/huer tid tho skeder fulde/och vede en klud i samme vand och legge hannem offuer øgene om natten / Det hielper hannem snarlige baade for den Nagel/oc for de sting mand haffuer i øget/lige som en stunge hannem i øget met en Nagle eller søm

Om menniskan kan icke vel høre rrii Ca.

En så haffuer brøst paa sin hørelse/da maa han tage vand som er brent aff Sure/och lade der aff en søye ting i ørene saa luncket oc søye varmt/da hielper det hannem til hans hørelse igen

✿ Mand maa oc tage vand som er brent aff Hussløg/oc stude det i Olue Dye/och lade der aff en søye ting i ørene Det hielper hannem til sin hørelse igen

✿ Vand som er brent aff det grøne skind som sidet uden paa Valnøder/det hielper vel til at høre / om mand renser oc thor ørene der met daglige/oc lader en søye ting i dem der aff/oc det børt tager den Susen oc Bulder som er i ørene

✿ Vand som er brent aff vor frue Hengehaln / maa mand oc lade i ørene afften oc morgen Det hielper menniskan till sin hørelse igen

A t

Om mennicken kan icke vel høre

✠ Dw mat oc tage vand som er brent aff Halvrt / och verne det vel i en liden potte oc lade den røg och damp fare ap i øret som dw haffuer brøst paa / det hjælper

✠ Hand maa lade tre eller fire drobe i øret aff det vand som er brent aff Myre agh det hjælper megit til at høre igen

Om mēniskēs øren Swse oc siwnges xxxii C

 Det Swser klinger eller Siwnger i ørene paa nogen / Da maa han tage vand som er brent aff Sorass / och lade det i ørene en søye ting til lige Hand maa oc vede en klud der i / oc legge hā nem paa ørene saa luncken / Det bort tager den lyd sang oc klingen

✠ Vand som er brent aff Blaa firole det hjælper megit for saadan brøst / om mand veder en klud der i Oc legger han nem offuer ørene

✠ Vand som er brent aff Isop / det hjælper megit for saadā Susen oc klinge i ørene Om mand lader en søye ting der aff i ørene

✠ Dw maat oc brende vand aff de grønne skaler som sidet paa Vainpøder / thi det er gaat om dw lader en søye ting i ørene der aff / Det fordriffuer den Susen oc klingen i ørene

Om mand haffuer floz ve oc pine

i ørene

xxxiii Capittel

En som haffuer saadan ve eller pine i sine øren han maa tage vand som er brent aff Bethonpe oc lade noget der aff saa maadelige varmt i ørene det fordriffuer den pine oc ve

Om man haffuer stor be i ørene xliii blad

X Man maa oc tage vand som er brent aff Marubien och lade en søye ting i ørene der aff naar det er lidet tilforn darmt giort / Och dørpe en klud der i oc legge den offuer øret Det hielper for den pine

X Vand som er brent aff den brede Deybrede skal mand ver me oc lade en søye ting i øret der aff det lener pinen oc hielper for siugdom i ørene

X Vand som er brent aff de grønne skale som side paa Valnøder der aff maa mand dørpe en søye ting i ørene det fordriff uer den pine oc be aff den

Faar Bulde oc Saar i ørene xxxiii Ca.

Ho som haffuer Saar eller Bulde i ørene Maa tage vand som er brent aff Swre och lade en søye ting i ørene der aff thi det heler samme Bulde oc Saar

X Vand som er brent aff Bethonye maa mād gøre varmt och lade det i ørene iiii eller iiii droppe til lige det heler samme Bulde oc Saar

X Dø maat oc tage vand som er brent aff Wssøre och lade en søye ting der aff i ørene tilfammen Det heler same Bulde oc Saar

X Vand som er brent aff de Rader som mand reder klede til met det hielper megit om mand lader en søye ting i ørene der aff thi det leger bulden oc saar

Faar ørene heffuis eller om der er orm i dem

xxv Cap.

Naar þrene heffuis

En mand haffuer Heffuelse eller Dm i þrene
Daa maa mand brende vand aff Rattost / och
lade der noget aff i þrene noget varmt Vand
maa och dõppe en klud der i / och legge det
offuer dem / det fordriffuer heffuelsen

✕ **D**w maat oc tage vand sem er brent aff Kennicke
oc dõppe en søye ting i þrene der aff / det fordriffuer ormen
oc heffuelsen

✕ **V**and maa och brende vand aff Ratturt / oc lade i
þrene der aff tho gange om dagen / Det dõder oc fordriffuer
ormen oc heffuelsen met

✕ **D**w maat oc tage vand som er brent aff Persicke løff / oc
lade en søye ting der aff i þrene det fordriffuer ormen

Naar man haffuer ith røt angeligte met Blegner lige som han vaare spedalsker

xxvi Capitel

En som haffuer saadant ith Røt ansigte met
blegner Han skal brende vand aff Jord røgh
(som kallis fumus terre paa latine) och drik
ke huer dag tre eller fire skeder fulde der aff om
morgenen och aftenen en maaned igennem /

Det renser hans blod / och hjælper hannem for den suge

✕ **D**en som haffuer saadan sugden / han skall tho sit an
sigte daglige met Jordbere vand / det fordriffuer de blegner
och anden vnatturlige hede och Rødme som er i ansietet

✕ **V**and som er brent aff Ege løff / det fordriffuer de bleg
ner om mand thoet ansietet der met daglige

✕ **D**w maat oc tage vand som er brent aff Matrem oc two
ansietet der met tho gonge om dagen / det fordriffuer de røde

Naar man haſuer ich rødt anſigte xv blad

Blegner oc det onde blod aff anſigtet

✞ Mand maa och brende vand aff Vilt Sedefet och tho anſictet offte der met / det heler det / och det fordriffuer de blegner oc rødtne ſom er i anſigtet

✞ Vand ſom er brent aff Egge blommer / det fordriffuer de blegner oc rødtne ſom er i anſictet / om mand thor ſig der met effter bad / oc bede

✞ Vand ſom er brent aff Gule fiolet / det renſer anſigtet for alle hende blegner oc ſmitte / ſom der er oc kōmer aff ont oc forbrent blod

✞ Dw maat oc brende vand aff Aſſpore / oc tho anſictet der met tho eller tre gonge huer dag / det fordriffuer de blegner oc den vdslet ſom er i anſictet

✞ Vand ſom er brent aff Ketticke det fordriffuer de blegner oc den rødtne ſom er i anſictet

✞ Dw maat oc tage vand ſom er brent aff Buide Liljer oc ſtryge anſictet der met tho eller tre gōge om dagen det fordriffuer de røde blegner och plette i anſictet

✞ Vand ſom er brent aff Linde bløſter / det fordriffuer ſamme røde blegner och plette aff anſictet / om mand ſtryger det daglige paa dem

✞ Om mand brender vand aff Maymaanedz dw g / och thor anſictet daglige der met / det hielper for de røde blegner oc plette ſom er paa anſictet

Haſuer man vdslet eller plette

i anſictet

xxviii Capittel

Foꝛ vdslet eller plette i ansictet

DEn som haßfuer røde plette i sit ansicte lige som der
waare skab eller Rindorm/ han maa tho sig met
Pollepe vand tit oc offte om morgenen oc om aff-
teuen Det fordriffuer den vdslet snarlige

✕ Du maat oc tage vand som er brent aff Gede milk/ oc
smige ansictet offte der met/ och lade det thris aff sig self
Det fordriffuer den vdslet oc om

✕ Vand som er brent aff Batrun blendet met liden vin/ der
met skal mand offte tho ansictet Det hielper foꝛ den vdslet
oc om oc lager det snarlige

✕ Vand maa oc saßne vand som dryber aff Vintre naar
mand sket dem om waaren/ och tho ansictet der met daglige
dagis tit oc offte Det helet all den vdslet oc plette som ere i
ansictet/ ath de snarlige forga

Om nesen bløder met huad band hwn skal stillis

xxviii Capittel

Naar Nesen bløder da maa mand tage en klud
oc dørpe hannem i Pollepe vand / och stoppe
hannem op i nesen oc legge hannem offuer hen
de Det stiller blodit snarlige

✕ Du maat oc tage vand som er brent aff den
store och brede Depbrede frø / och dricke tre eller fire gode
skeder fulde der aff/ oc dørpe nogen horn vld i samme vand
oc stoppe det i Nesebozerne Det stiller blodit snarlige

✕ Vand som er brent aff den vrt som kallis fem fingre
der i skal mand dørpe en klud/ oc legge hannem saate i pan-
den Det stiller blodit

Om nesen bløder

xvi blad

☚ Du maat oc brende vand aff en vrt som kallis Kotte
stert/oc dōppe nogen Bom vld der vdt/oc legge hende siden
i Nesen Det stiller blodit

☚ Vand som er brent aff Hussløg er och gaat der til om
mand dōpper nogen Bom vld der i och stopper hende op i
nesen sactelige

☚ Du maat och legge en klud i vand som er brent aff røde
Rosen/oc legge hannem offuer nesen och panden Det stiller
blodit snartlige

☚ Du maat och dōppe en linen klud i vand som er
brent aff en vrt som kallis Hønsebane / eller Tapke vrt
Och legge den offuer Nesen och sternen / Det stiller blø
dit snartlige

Om der borer stort kød fore paa nesen lige som det waare Bulde

xxix Capitel

 Du maat brende vand aff Melle røder / oc dōppe
nogen Bom vld/eller en linen klud der i/ och
stoppe hannem op i nesen Det hjælper for samme
hessuelse och røde bulder oc wnaturlige kød som
bøper paa nesen

☚ Vand som er brent aff Romsk kaal er oc gaat/ om mand
dōpper en klud daglige der vdt/oc stopper hannem op i ne
sen Det sordruffuer det onde blod som samme wnaturlige
kød bøper aff paa nesen

Om nogen haaffuer en ond bulde hof ne sen som icke vil legis

xl Capitel

Om nogen haaffuer en ond bulde

And som er brent aff blaa Låpe røder / det er
gaat for samme bulde / om mand legger en klud
der i / oc thø hannem offte der met / oc lader han
nem ligge saa vaad der paa om dagen

✠ Vand som er brent aff den vrt som mand kaller Cardo
Benedicta læger samme bulde eller krefte / om mand thø
hannem offte der met / och spøder spøet aff samme vrt / och
spøer det i saarit

✠ Du maat oc brende vand aff den spidffe Veybrede / och
døppe en klud der i / oc legge hannem paa samme bulde eller
krefte Det helet hannem snartlige

Om Tenderne eller aanden lucter ille

vi Capittel

Menniskene aande eller tender lucte ille / da
maa han brende vand aff vild Mynte som vop
er paa enge oc i vaade steder / oc thø sin mund oc
tender offte met samme vand Det fordriffuer den
onde luct oc stanck aff dem

✠ Du maat oc brende vand aff Jordber oc aff derts blom
ster oc blad / oc thø tenderne oc munden der met / thi det for
driffuer den onde luct aff dem

✠ Man maa oc thø munden och tenderne met vand som
er vret aff Matrem / thi det fordriffuer den onde luct aff dem

✠ Vand som er brent aff kruse Mynte som voper i
vtegaarde / och thø munden och tender der met / thi det for
driffuer den onde luct oc stanck aff dem

✠ Du maat och brende vand aff den vrt som mand kaller
Dye tange / oc dricke daglige der aff thø eller illi skeder fulde

oc tho munden oc tenderne der met

✿ Mand maa oc tho munden och tenderne met vand som
er brient aff røde Rosen Det fordriffuer den onde luct och
flanck aff tenderne

Om den onde luct och flanck er aff saar i

Munden eller aff blegner oc buller plii Capittel

Erinner du atz den onde luct och flanck
kommer aff den fulghed som er i Munden
eller aff mad/da maat du bræde vand aff Ager
inønye/oc tho Munden stedse der met

✿ Du maat och tage vand som er brient aff
Jordeg/som kallis fumus terre paa latine/ oc tho Munde
den der met Det bort tager den onde luct aff Munden/ som
er aff blegner/bulde eller andet

✿ Vand som er brient aff Jordber eller aff de blad oc blom
ster Det er gaar til atz tho munden met/for saadan flanck
oc ond luct i Munden

✿ Du maat oc brænde vand aff huide Lilpe røder/oc blen
de det met noget Hunig/oc tho munden der met daglige/thi
det heler de saar och blegner som er i hannen/och fordriffuer
den onde luct oc flancken

✿ Du maat oc tho Munden met vand som er brient aff
Salute/det heler saarene oc blegnerne i hannen/och fordriff
uer den flanck oc onde luct

✿ Vand som er brient aff Radhel det er oc gaar om mand
thoer munden oc blegnerne der met Da heler det dem snartlige

Naar den flanck i munden kommer aff

Tandgeren

plii Capittel

Et

Faar den Stanck i Munden

O kôdet i Tangeren lucter ille / Eller om
det er saart Da maat dw tho dem offte met
vand som er brent aff den brede Veybrede / det
helet dem snart oc fordrissuer de onde släck aff
munden

Dw maa oc tage vand som er brent aff blomsterne aff
Hylse / oc blende det met søpe Alwn / oc tho Tanderen der
met / thi det helet dem / oc fordrissuer den onde luct

Vand som er brent aff Rude det er och gaat der til en
mand thor Tanderen der met daglige / thi det helet dem
oc fordrissuer den onde luct

Hwo som thoer sin Mund met Saluie vand / oc holder
det iblant met i sin mund / Da helet det Tanderene / och
fester Tenderne i dem oc fordrissuer den onde luct

Dw maat oc tho Tanderene met vand so er brent
aff Bwide Lilpe røder / thi det helet dem / oc fordrissuer den
onde luct oc stanck aff dem

Faar den onde luct oc Stanck kommer aff Halsen

pliiii Capittel

Kimmer den onde luct och stanck aff Menniskens
halff Eller aff Tanderen Da maa han dricke
vand som er brent aff Agermønne afften oc morgē
tho skeder fulle / oc tage en sked suld der aff oc gur
gle det op och ned i halsen det beste mand kand thi det helet
saarene i halsen oc fordrissuer den stanck

Dw maat oc brende vand aff den brede Veybrede / och
gurgle det op oc ned i Halsen thi det helet saarene i halsen
oc fordrissuer den onde stanck oc luct

Faar de onde ſtanck i halsen xviii blad

E Vand ſom er brent aff horte tunge ſå bopet i Vrttegaar
de mange ſtede / det er och gaat der til om mand gurgler det
op oc ned i halsen / thi det læger ſaarene i hannem

X Dw mot oc tage vand ſom er brent aff Legruze ſom mā
ge kalle Lecketyge / och gurgle det op oc ned i halsen thi det
læger ſaarene i hannem och fordriffuer den onde ſtanck aff
hannem

X Vand ſom er brent aff Natſkade det er och gaat der til
om mand gurgler det op oc ned i halsen / thi det læger ſaarene
oc fordriffuer den onde luct

Om nogē haſſuer en Bulde i halsen xlv C.

H Affuer nogen ſongit en Bulde i halsen / ſom icke
vil legis haſtelige / Da mā han tage vand ſom
er brent aff Jorðber / oc gurgle det op och ned i
halsen / thi det læger bulden ſnarlige

X Dw maat oc tage vand ſom er brent aff Loeſticke och
gurgle det op och ned i halsen offte om dagen / thi det læger
bulden

X Dw maat oc tage vand ſom er brent aff Hattren / oc gur
gle det op oc ned i halsen / thi det leger bulden

X Mand mā oc tage vand ſom er brent aff det grøne
paa Valnøde ſkale / oc gurgle det op oc ned / i halsen thi det
heler bulden ſnarlige

X Dw maat och tage vand ſom er brent aff Redicker och
gurgle det op och ned i halsen thi det læger bulden ſom er i
hannem

X Dw maat oc tage Vand ſom er brent aff Senip oc gur
gle det op oc ned i halsen thi det læger bulden i hannem

X Vand ſom er brent aff Hvide Lilje røder / det leger

Om nogen hafter en Gulde i halsen

oc bulden i halsen / om mand gurgler det op oc ned i halsen tre eller iiii gonge om dagen

✥ Vand som er brent aff Radhel Det lages Gulden i halsen om mand gurgler det op oc ned i halsen ofte

Om mand hafter kreffte paa Lebene eller Tandgeren

plvi Capitel

 En so hafter kreffte paa Lebene eller paa Tandgeren / Han maa tho samme saar ofte met vand som er brent aff den store Veybrede / och dyppe en klud der i oc lages paa saaret det leger snart

Vand som er brent aff Rosemarin det er megit gaat der til / Om mand thor saaret der met ofte / thi det lages same kreffte oc onde saar paa labene

✥ Du maat oc brende vand aff den store Radhel oc stryge paa same kreffte / oc tho hannen ofte der met / thi det helet hannen snart oc doder hannen

Om munden halse och Tandgeren heffuis

paa nogen aff formeget blod

plvii Capitel

 Munden Tandgeren eller halse heffuis paa Azennicken aff formeget blod Da skal han tage vand som er brent aff den brede Veybrede / och gurgle det op oc ned i halsen / och iwo munden der vdi oc spotte det saa vdi igen / Det fordriffuer den heffuelse aff halsen vel

✥ Vand som er brent aff Hvideløg / det er och gaath en

Om munden halsē och Tandgeres rix blad

mand dricker ii lod der aff om dagen / oc veder en klud der
vdi oc binder hannem om halsen daglige Saa forgaar den
heffuelse snarlige

✠ Dw maat oc tage vand som er brent aff Toste och
gurgle det op oc ned i halsen / det fordriffuer den heffuelse

Om Tungen bliffuer sort paa menniskan

xlvi

Capittel

D Tungen bliffuer sort paa noget Mēnske aff
offuer maade stor hede Da maa mād tage vand
som er brent aff Radhell/och holde det i munden
oc tho Tungen der met idellige/det bort tager den
store hede

✠ Vand som er brent aff Deybrede det sortager oc den store
hede som er paa tungen / om mand thor hende der met

✠ Dw maat oc brende vand aff Gule fioler / och stryge
der aff paa Tungen oc dricke der aff /det hielper megit saar
amme sugdom

Om mand haaffuer meget Spøt oc bedske i Munden

xlvi Capittel

D som haaffuer meget Spøt oc bedske i Munden
han maa tage Vand som er brent aff Agermon
ye och tho sin mwind daglige tho eller tre gonge
der met/thi det bort tager den megle bedske

✠ Vand som er brent aff Dill maa mand oc holde i M
den och tho hannem der met /thi det fordriffner oc den me
le bedske oc spøt

Faar megit Spøt i Munden

✿ Du maat oc tage vand som er brent aff den brede Weybrede, oc tho Munden der met tit och offte Det fordriffuer den megle vedske som er i Munden

Om Menniskens Aande eller Mund lucter ille

L Capittel

Da Aanden eller Munden lucter ille paa nogen da maa han tage vand som er brent aff Haarffe Hynte/oc tho munden offte der met

✿ Vand so er bret aff Kleuerblad som mäd kaller Swer/oc haffue tücke brune blöster det er gaat der fore/om mand thoer munden offte der met om dagen

✿ Du maat och tage vand som er brent aff Hatrem och tho munden offte der met om dagen / Det bort tager den stanck aff hannem

✿ Du maat oc tage vand som er brent aff kruse Hynte/oc tho munden der met daglige/det fordriffuer den onde stanck aff hannem

✿ Vand som er brent aff Dye Tunge Det fordriffuer den stanck aff munden/om du thor hannem der met daglige

✿ Den som haffuer saadan brøst/han maa daglige tho sin mund met Rosen vand Det hielper der fore

Om mand mistet sit maal aff Popelsie

eller aff vansmectelse

L Capittel

Om mand mistet sit maal xx blad

Do som mistet sit maal aff Popelsie/ eller
aff siugdom oc dansmectelse/ han maa tage
vand so er brent aff blaa Lilje blomster/ oc
dricke ii skeder fulde der aff/ och holde no-
get i munden der aff / det hielper hannem
til sit maal igen om han bruger det offte

✿ Han maa oc dricke Lauendel vand tre gonge om dagen
tho skeder gode fuld till lige Det hielper hannem till sit
maal igen/ atth han kan tale

✿ Du maat oc giffue den siuge vand atth dricke som er
brent aff Hatrem tho skeder fulde om morgenen/ och dørppe
en blaa klud der vdi/ oc legge paa hans tunge

✿ Du maat oc giffue hannem en sked eller tho fulde aff
vand som er brent aff Lilium conuallium blomster/ som ere
sinaa oc huide/ och kallis Maymonetz blomster/ och tho den
siugis tunge der met om dagen/ det hielper han til sit maal

✿ Vand som er brent aff Pione blomster/ det hielper den
siuge snartlige til sit maal igen/ om han dricker der aff mor-
gen oc aften tho skeder fulde huer gong/ oc holder noget der
aff paa tungen det meste han kan

✿ Du maat oc giffue den siuge som haffuer mist sit maal
vand som er brent aff huide Liljer/ tre gonge om dagen huer
tid tho skeder fulde/ det hielper hannem til sit maal igen

Om mand haffuer ont i tenderne Iii Cap.

En som haffuer de eller pine i tenderne han maa
tage vand som er brent aff blaa Lilje i øder/ och
gøre det varmt/ och holde det i munden der som
pinen er/ det hielper hannem for den de oc pine

Om man haffuer ond i Tenderne

✥ Vand som er brent aff Bethonpe Det hielper megit om mand holder det varmt i munden

✥ Du maat och tage vand som er brent aff Fern. brt/och holde noget der aff i Munden varmt op til den de i tenderne Det hielper megit der fore

+ ✥ Du maat oc tage vand som er brent aff Isop/ och holde det varmt i Munden/och tho Tenderne der met/och gnide dem offte der met Det hielper fast

✥ Vuo som haffuer Tande verck hant maa holde Lauendel vand i sin mund Det hielper

✥ Vand som er brent aff Matrem/ det hielper oc megit om mand holder det varmt i Munden op til Tenderne

✥ Vand som er brent aff Celidonpe / det hielper for Tans de verck om mand holder det varmt i Munden

✥ Holder mand Rosen vand i munden som er nogit varmt Da hielper det for Tande verck

✥ Den som thoe huet dag sine Tender met vand som er brent aff Løg/han songet snart bod paa sin Tande verck och pine

Om Tēderne ere løse eller øme paa nogen ath han kan icke ede.

Liii Capittel

DAar Tenderne ere løse eller saa øme paa mennesken ath han kan icke ede/da maa han tage varmt Salute vand/oc holde det i Munden/oc gnide tenderne der met Det hielper megit

✥ Den som haffuer saadan sugdom i sine tender/han maa tage vand som er brent aff røde Rosen/och holde i Munden Det hielper

Om mēniskens dybbel er for lang xxi bla

Om mēniskens dybbel er for lang ath han

recker paa Tungen/eller saldet ned

Liiii Capittel

En som dybbeley er saldet paa/ eller om han
henger ned paa tungen/han maa tage vand som
er brent aff store tunge vrt/ och gurgle det offte
i Halsen op oc ned Det hielper hannem megit for
den siugdom

✚ Han maa oc tage vand som er brent aff Galurt/oc gur-
gle det tit op oc ned i Halsen Det hielper hannem til sin hel-
biede igen snartlige

✚ Du maat oc tage vand som er brent aff den store Jern
vrt som kallis Cicorea paa latine/oc gurgle det op och ned
i Halsen Det hielper for den siugdom

Om Tungen bliffuer hofney oc stöder mē

niskan op mod Halsen

Lv Capittel

Dilket menniske som songer saadan heffuelse
paa sin Lunge ath han stöder hannem mod
Halsen/da maa han brende vand aff Marubie
oc dricke tho skeder fulde der aff om morgenen
det hielper hannem meget for samme siuge

✚ Du maat och brende vand aff de smaa Kleuet blad/som
vopet paa enge/och aff deris knopper/huticke mand kaller
Dwer almindelige/och dricke der aff morgen och afften huet
gong tho skeder fulde/thi det hielper megit for Lunge heff-
uelse oc hennis for

Om menniskan bliffuer heest

Xvi Cap.

Hi

Om mennicken bliffuer hest

¶ Noget menniske bliffuer megit Hest / Da maa han tage vand som er brent aff de smaa Blaa stole / och dricke der aff tre gonge om dagen / huer gong tre skeder fulde / det hielper hannem soft for saadan hese

¶ Mand maa oc dricke vand som er brent aff Isop morgen oc afften / huer gong til skeder fulde det hielper meget for saadan hese

¶ Vand som er brent aff Løesticke / er gaar for hese om mand dricker til skeder fulde der aff morgen och afften

Om mennicken drager sin Aande suarlige

Lvii Capittel

¶ En som kan icke vel drage sin Aande Han skal brende vand aff Borass / oc dricke der aff morgen oc afften huer gong tre skeder fulde / i nogle dag det hielper megit til at sionge sit Aande sang igen

¶ Dw maat oc brende vand aff Swideløg / och dricke der aff tre gonge om dagen / huer tid tho skeder fulde / det hielper megit til at mand kan vel drage sin Aande

¶ Mand maa oc dricke vand som er brent aff Nulle røder afften oc morgen tre skeder fulde det hielper vel at mand ka saetelige drage sin Aande

Om nogen hweker naar han skal drage sin Aande

Lviii Capittel

¶ En som drager sin ande suarlige met stor nød ligg som han skulle miste aanden / Da maa han dricke vand som er brent aff Lömille blomme afften oc morgen huer gong til skeder fulde det hielper

Om noget hweser naat han tall xxi bla-

per hannen ath sonze sit aande fang igen

¶ Den som haffuer saa suart aande fong ath han hweser oc huger naat han skal drage hannen / Da maa han dricke vand / som er brent aff Iern vrt om morgenen och afften

¶ Vand som er brent aff Isop vrt maa mand dricke morgē oc afften ved ii gode skeder fulde huer gong det hielper til at fonge gaat aanden fong igen

¶ Den som haffuer saa suart aande fang Han maa dricke iii skeder fulde Rosemarin vand morgen oc afften / oc lade det for verne lidet / det hielper

¶ Dw maat oc giffue den siwge daglige om afftenen och om morgenen huer gong tho gode skeder fulde aff vand som er brent aff Abroß det hielper hannen meget ath fonge sit aande fang igen

Om nogen hicker efter aanden aff hede

Lij

Capittel

Haffuer noget Wenniske songet den siwge aff stor hede oc brynde at han hicker efter aande / naat han skal drage hannen Da maa han dricke morgen oc afften huer gong ii skeder fulde aff vand so er brent aff Borass thi det er gaat for saadan hicken oc suart aande fong

¶ Dw maat ac tage vand som er brent aff Rosemarin oc giffue den siwge ath dricke tho gonge om dagen / afften oc morgen ii skeder fulde huer gong det hielper hannen meget for samme siugdom

¶ Dw maat oc giffue hannen huer dag afften och morgen tho skeder fulde aff vand som er brent aff Weybrede det hielper hannen oc meget

1 12

Om nogen tœckis at ville miste Handen

Om nogen tœckis at ville miste Handen
naar han hicket

Lx Capitula

Den som tœckis at han skal miste sin aan de naar han hicket saa suarlige men han haffuer saa suart Hande sang / Van maa dricke vand som er brent aff Biorte tunge det Om morgenhen och om afftenen huer gong iho gode skedet fulde det hielper hannen megit for samme siwge

¶ Saa maa oc dricke vand som er brent aff Mayoran iho gonge om dagen Afften oc Morgen huer gong iho gode skedet fulde det hielper hannen megit

Met huad vand Bryftet sterckis

off

Lxi Capitula

And som er brent aff Angelica det styrcker Bryftet megit om mand dricker det affte oc morgē huer gonge iho gode skedet fulde / thi det renser bryftet for wiaturalig vedske

¶ Daa maat oc brende vand off Rød Syncke / oc dricke det aff morgen oc afften / huer gong iho gode skedet fulde / thi det styrcker Bryftet oc renser magen

Vand som er brent aff Welle røder er och megit gaar for lth tranget bryft / om mand dricker det aff morgen oc afften huer gong tre skedet fulde / thi det stercker bryftet Oc hielper for den onde vedske som kommer fra Lungen

¶ Daa maat oc brende vand aff Warublen och giffue de siuge huer dag afften och morgen det aff at dricke iho gode skedet fulde / det renser oc styrcker bryftet

Om Byrret er forstoppet paa nogē xxiii bla

Du maat oc giffue den siuge daglige Rosen vand at
dricke afften och morgen huer gong tho skeder fulde thi det
renser byrret oc stercker det meget

Om Byrret er forstoppet paa nogē Irii C.

Nat Byrret bliffuer forstoppet paa noget Henni
cke/da maa han tage vand som er brent aff Bertho
nye/oc dricke det aff morgen oc afften huer gong
tho skeder fulde/det renser oc rummer byrret

Du maat oc giffue den siuge vand som er brent aff Lec
tuge/som mange kalle Lecketyge/om morgenen oc om aff
tenen huer gong tho skeder fulde/thi det rummer oc reser byrret

X Vand som er brent aff Redicke/det renser oc rummer
byrret meget/om du giffuer den siuge der aff morgen och
afften huer gong tho skeder fulde

Du maat oc giffue den siuge vand at dricke afften oc
morgen som er brent aff Abisod huer gong tho skeder fulde
thi det rummer oc renser byrret

Om nogen er trang byrret Iriii Capit.

En som er trang byrret han maa dricke vand
som er brent aff Holtz vrt/som mange kalle S.
Helene vrt/morgen och afften/huer gong tho skeder
fulde Han maa och blende samme vand met

dubbel saa megen vin oc dricke hannem om afften/det hiel
per for ith trangt byrret

X Huo som dricker daglige afften och morgen tho skeder
fulde aff vand som er brent aff Marubie/det hielper for ith

Om nogen er Trang bystet

trangt byst

¶ Vand som er brent aff Endtute, det er gaat for ith trangt byst/om mand dricker der aff morgen och afften tho skeder fulde daglige/det hielper oc megit for herte trang

¶ Vand maa oc dricke vand som er brent aff Angelica morgen och afften huer gong ii skeder fulde til lige Det hielper megit for byst verck/oc for herte trang

¶ Huo so hassuer byst verck ha maa dricke vand so er brent aff Jordber morgen och afften huer gong tre eller fire skeder fulde/thi det hielper hannem megit

¶ Vand som er brent aff Engels set/som kallis Polipodu um paa latine/oc er lige som smaa Bregne/oc voper alminde lige vnder Ege tre/det hielper megit for byst verck

¶ Vand som er brent aff Jern vte/det hielper fast fore byst verck/om mand dricker det afften oc morgen/huer gong iii. eller iiii. skeder fulde

¶ Huo som hassuer ith trangt byst/han skal dricke afften oc morgen daglige ii. gode skeder fulde til lige aff vand som er brent aff Isop Det hielper snart lige

¶ Du maat oc giffue den siuge vand som er brent aff Kat vte/som mange kalle Baldrian morgen oc afften huer gong tho skeder fulde/det hielper hannem snart lige

Om nogen er trang Bystet eller hassuer en bulde i bystet

Lxiiii Capittel

Dilcket menniske som er trang bystet / eller for nemmer at han hassuer nogen byst bulde / han skal dricke vand som er brent aff Borass afften oc morgen i nogre dage/huer gong iii. skeder fulde

¶ Vand som er brent aff Maiozan det er gaat for ith trangt

Om nogen er Trang bystet xxiii blad

byst om mand dricker der aff daglige morgen oc afften huer gong tho skeder fulde til lige

¶ Vand som er brent aff Dieffuels bid/som kallis Morjus diaboli paa latine/det er gaat for ith trangt byst om mand dricker der aff morgen oc afften tho eller tre skeder fulde

For byst bulde

ix Capittel

En som haaffuer bulde i Bystet han maa dricke daglige morgen oc afften tho skeder fulde aff vand som er brent aff den brede Veprede/ thi det helet samme byst buld

¶ Drick vand som er brent aff Dieffuels bid de vrt morgē oc afften tho skeder fulde det helet saadan bulde

¶ Vand som er brent aff en vrt som kallis Scab vrt paa danke/oc Scabiosa paa latine/ maa mand dricke afften oc morgen/det leger den byst bulde/oc lunge sot oc siugdom

¶ Du maat oc giffue den siuge vand at dricke som er brent aff Ab:ød afften oc morgen huer gong tho eller tre skeder fulde/det helet byst bulden

¶ Du maat oc giffue den siuge ath dricke vand som er brent aff Asop/tre gonge om dagen/ och huet tid tre skeder fulde til lige/thi det helet byst bulden

Om bystet heffuis vnder reffbenene lxi c

En som Bystet heffuis vnder reffbenene / eller liffuit gø: hannem de / han maa dōppe en klud i vand som er brent aff Matskade/och legge han: nem vden paa Bystet paa den heffuelse / thi det fordriffuer hende

Om en Quinde haffuer liden milck

✥ Du maat oc giffue den surge vand som er brent aff Rude / tre gonge om dagen / huer gong ved tre skeder fulde Det fordriffuer heffuelfen aff Bryftet

Om en quinde haffuer liden eller inge milck

Lxvii Capittel

En Quinde som haffuer liden eller ingen milck hwy maa dricke tho eller tre gonge om dagen vand som er brent aff Dil / huer gong tho eller tre skeder fulde Det hielper hende til milck igen

✥ Quinde som tecke haffuer milck eller di / hwy maa dricke fennicke vand y eller yii dage / huer dag tre eller fire skeder fulde / det hielper hende til at h fonge di igen

✥ hwy maa oc dricke huer dag morgen och afften tre skeder fulde aff vand som er brent aff Lectuge / som mange kalle Lecketyge Det hielper hende til milck

✥ Du maat och giffue hende daglige morgen / middag och afften / huer gong tre skeder fulde aff vand som er brent aff Linde blomster / thi det hielper hende til milck oc di igen

✥ Vand som er brent aff Lilium conuallium / som kallis Maymaanedz blomster / oc doxer i skoffuch Det hielper en Quinde megte til milck / om hwy dricker det aff morgen och afften huer gong tho skeder fulde

Om bystene heffuis paa en quinde aff hede eller bulde

Lxviii Capittel

En Quinde songet stor heffuelse i sine Bryft aff hede eller bulde / da maa hwy tage vand som er brent aff en vrt kallis Storcke neb / eller Eudz naade (oc Gratia dei paa latine) oc dørpe en klud

Om bystene hestuis paa quinde xxv bl

der i/ och legge hannem paa bystene tho eller tre gonge om dagen/ det fordriffuer heden

✥ Hw) maa oc dricke huer dag afften och morgen/ huer gong tre skeder fulde aff vand som er brent aff Mentte/ hw) maa och döppe en klud i samme vand/ och legge hannem offuer Bystene Det fordriffuer den suare hede och heffuelse

✥ Hw) maa och tage vand som er brent aff den brede Veybrede/ och döppe en klud der i och legge hannem paa heden tho eller tre gonge om dagen Det fordriffuer heden oc heffuelsen

At bystene skulle iche bore paa Piger oc Jomfruer

Lix Capittel

Ag vand som er brent aff Gundekey blomster/ oc döppe en klud der vdi/ och legge hannem daglige paa Bystene i nogen tid/ det formenet dem ath bove store

✥ Du maat oc brende vand aff vilde Perer/ och döppe en klud der i/ oc legge hannem offte paa Bystene/ det formenet dem ath bliffue store eller bove megit

✥ Du maat och brende vand aff huide Söne blomster och döppe en klud der i oc legge hannem paa Bystene/ det fæder dem iche til ath bove store

Om bystene erz bløde paa quinder Ixx C

Du maat brende vand aff vilde Perer/ oc legge paa Bystene paa de Quinder som haffue bløde byst Saa bliffue de horde igen/ om du döpper en klud daglige i samme vand/ oc legger den paa Bystene

At

Om brystene ere bløde paa kvinder

da bliffuer de haarde igen

✠ Dw maat oc brende vand aff Endiute oc dōppe en klud der i / oc legge hannem paa brystene tho eller tre gonge om dagen / da bliffue de haarde igen

Hwad vand der styrcker hiertet Irri Ca.

And som er brent aff Borass (dē vrt) det styrcker hiertet meget / om mand dricker morgen och afften tho skeder fuld der aff daglige

✠ Dw mat oc brende vand aff Quersurt som mange kalle Sted'vrt (oc hun kallie Pimpinella paa latine) Det stercker hiertet megtelige om mand dricker huer morgen fastendis tre eller fire skeder fuld der aff / Det er och megit gaat for alle honde induertis siugdomme

✠ Vand som er brent aff Basilikā / det stercker oc hiertet megtelige om mand dricker tho skeder fulde der aff om morgenen fastendis Vand maa oc dōppe en klud der i oc legge hannem paa hiertet / Det styrcker det meget

✠ Vand som er brent aff Blaa smaa fiole / Det styrcker hiertet meget om mād dricker tho skeder fulde der aff om morgenen fastendis

✠ Dw maat oc brende vand aff Jordber / oc dricke tho skeder fulde der aff morgen oc afften / det styrcker hiertet

✠ Man maa oc brende vād aff Isop / oc dricke der aff morgen oc afften / thi det styrcker hiertet

✠ Vand som er brent aff horte Tunge den vrt / om morgenen oc om afftenen tho skeder fulde huer gong / det styrcker

Nvad vand der styrcket hiertet xxiij blad

hiertet gancke megit

K Vand maa oc brende vand aff Liliū edualliū som dop
er i skouen De dricke der aff morgen oc affte huer gong tho
skeder fulde / det styrcket hiertet megit

P Vand som er brent aff Hattrem / det styrcket hiertet om
mand dricker der aff morgen och afften huer gong tho gode
skeder fulde

K Dw maat oc brende vand aff Dye Tunge den dri oc
dricke der aff Morgen oc afften huer gong tho skeder fulde /
det styrcket hiertet megit

P Vand som er brent aff Rosemarin / Det stercker hiertet
megit / om man dricker der aff morgen och afften huer gong
tre skeder fulde

K Vand maa och dricke Rosen vand afften och morgen
huer gong tho skeder fulde / det styrcket hiertet

P Dw maat oc dricke vand som er brent aff Deybrede mor
gen oc afften huer gong tho skeder fulde / Dw maat oc blen
de aff samme vand i din drick / thi det styrcket hiertet

K Dw maat oc dricke vand som er brent aff Gulde Lil
pe røder morgen oc afften huer gong tho skeder fulde thi det
styrcket hiertet megit Dw maat oc blende det i din drick dag
lige / Thi det er gaat for Vansmeethighed oc det stercker hie
tet meget

Om nogen er Vansmeethig hof sit herte

Lxxvii

Capittel

En som er Vansmeethig oc fornæmmer stor hede hof
sit herte De røckis ath han vil besuime han maa
dricke vand som er brent aff Bynte han maa oc
blende det met Rosen edicke De flege noget Byg
brød oc dōppe der i / oc ade det / Det bortager den vansmee
telse / oc affuer harnen styrcke igen

Om nogen er Vansmeettig hos sit herte

Han maa oc dricke daglige morgen oc afften tho skeder fulde huer gong aff vand som er brent off Vor siue Senges halm (den vrt) Oc dørpe en klud i samme vand och holde hannem fore sin nese / thi det styrker hannem meget

Det er och gaat at han styrget sig offte om dagen och om natten en sit hofuit med Rose vand Oc dørper en klud der i och holder hannem fore sin nese / Det hjælper meget for den Vansmeettelse oc swimelse

Vand som er brent off Spikenardis det er och gaat om mand dricker it lod eller tho skeder fulde det aff om morgenen / Han maa och dørpe en klud der i oc holde hannem for nesen / det hjælper for saadan swimelse

Om menniskens herte er siugt aff kuld

Lxxiii Capittel

Om nogen fornæmer at han er siugt hos sit herte aff kuld Da maa han dricke morgen oc afften i thi eller tolf dage Vand som er brent off Gule stole huer gong tho skeder fulde, det hjælper for samme hertens siugdom

Vand som er brent aff Hatrem / det er oc gaat for saadan hertens siugdom / Om mand dricker Morgen oc affte huer gong tre skeder fulde det aff / det vermer hertet igen

Den som haffuer saadan siugdom Han maa dricke Rose marin vand morgen oc afften huer gong tho skeder fulde ha maa och dørpe en klud der i oc legge hannem med sit herte det hjælper hertet til pass igen

Om nogen haffuer lunge bered siugt oc er

Om nogen haffner lenge bered xxvii blad

Dansmeetig der aff

Lxxviii Capittel

Naar ith Mēnske haffuer lenge beret siug oc mistet
sit huld oc kōd paa sit legeme / och bliffuer der aff
Dansmeetigh / Da maa han dricke Akelepe vand
tre gonge huer dag / tho skeder fulde til lige / Det
hielper hannem til sin mact igen snarlige

✠ Den siuge maa oc dricke vand som er brent aff Cardo
benedicta huer dag morgen oc afften / tho skeder fulde tre
ogter til lige / thi det stercker hans herte och hielper hans
legeme til sin belmact igen

✠ Vand som er brent aff Jorðber / drucket morgen oc affte
huer gong tho skeder fulde / Det styrcker hertet oc all krop
pen meget igen effter stor siugdom oc dansmeetelse

Rosemarin vand det styrcker oc mennisken megit snarlige eff
ter swar siugdom / om mand dricker det aff morgen oc afften
huer gong tre skeder fulde / thi det stercker hertet oc legemet
naar det er saa dansmeetet

Om mēnskēs herte bewer oc slar lxxv C

Menniskens herte beffuer eller slar fast /
Da maa han brende vand aff Linde blomster /
Oc dricke der aff morgē oc afften huer gong tre
skeder fulde det hielper for saadā herte beffuelse

✠ Den som hertet beffuer eller slar paa / Han
maa dricke vand som er brent aff Dye Tunge de vit mor
gen oc afften / huer gong tre skeder fulde / Det hielper hert
et atz det icke saa beffuer eller slar.

Om menniskan er heffuen om hiertet

Om mēniskan er heffuen om hiertet

Lxxvi Capittel

En som fornemmer nogen heffuelse om sit hierte han maa dricke fennicke vand afften oc morgen huer gong tre skeder fulde/ det hielper megit for hiertens heffuelse oc bespendelse

✕ Vand som er brent aff den store huide Tidsel/ som mange kalle Marie korn/ och somme kalle hende den store Stens bække/ det er gaat for samme siuge/ om mand dricker det aff morgen oc afften/ huer gong tho skeder fulde

✕ Vand som er brent aff en vrt kallis Dieffuels bid/ det er gaat for saadan hierte heffuelse/ om mand dricker det aff morgen oc afften huer gong tre skeder fulde til lige

Om nogen haaffuer sting och ve hof hierte

Lxxvii Capittel

Do som haaffuer saadanne sting oc ve hof sit hierte han maa dricke vand som er brent aff Endiue/ huer gong tho skeder fulde to suer om dagen det hielper hannem oc om han hagde faldet/ eller om han hagde for megit blod hof hiertet

✕ Vand som er brent aff Borass den vrt/ det er oc gaat for saadanne sting hof hiertet/ om mand dricker daglige det aff tre skeder fulde huer gong til lige

✕ Den som haaffuer saadanne sting hof sit hierte han maa oc dricke vand som er brent aff Dieffuels bid morgen oc afften iii. skeder fulde huer gong/ det hielper megit vel

✕ Han maa oc dricke vand som er brent aff gule strole/ morgen/ middag oc afften huer gong iii. skeder fulde

✕ Vand som er brent aff de smaa huide Lilper som vope i

Om nogē haſſuer be hoſt hierted xxviii bl

ſkoffuen/oc kallie Lillum conuallum / Der aff maa man
dricke morgen/middag och afften/ huer gong iii ſkedet fulde

✥ Den ſiuge maa och dricke vand ſom er brent aff Dye
tunge den vet/morgen middag oc afften huer gong iii. ſkedet
fulde/det hielper megit for hierte ſting

✥ Vand ſom er brent aff vild Salute/maa den ſiuge och
dricke om morgenen oc om afftenen/huer gong tre ſkedet ful
de/thi det hielper for hierte ſting

Om nogen haſſuer en ond eller ſkrøbelig Haſſue

Lxxviii Capittel

En ſom haſſuer en ſkrøbelig oc ond Haſſue han
maa dricke vand ſom er brent aff Holtz vet / och
aff hennis rod/nogen tid huer dag tre ſkedet ful
de til lige afften oc morgen/thi det ſtercker Haſſ
uen meget igen

✥ Den ſom haſſuer en ſkrøbelig Haſſue han maa dricke
vand ſom er brent aff rød Byncke morgen oc afften/tre ſke
det fulde til lige/det ſtercker Haſſuen

✥ Han maa oc dricke vand ſom er brent aff Commille
blomſter/afften oc morgen tre ſkedet fulde huer gong/thi det
ſtercker Haſſuen megit igen

✥ Vand ſom er brent aff Jord røg/ſom kallie fumus ter
re paa latine/det er och gaat for en ſkrøbelig Haſſue/ om
man dricker det aff morgen och afften iho ſkedet fulde
till lige

✥ Vand ſom er brent aff Bylde blomſter/det er oc gaat for
en ſkrøbelig Haſſue/om man dricker det aff otte eller thi
dag morgen oc afften tre ſkedet fulde huer gong

Om nogen haaffuer en ond Maaffue

✠ Den fluge maa oc dricke vand som er brent aff Isop morgen och afften huer gong tre skeder fulde til lige / thi det stercker Maaffuen megit

✠ Vand som er brent aff kleuer blad oc Swer / det stercker Maaffuen megit om mand dricker tre skeder fulde der aff morgen oc afften huer gong

✠ Du maat oc giffue hannem vand som er brent aff Marten / afften oc morgen tho skeder fulde til lige / thi det stercker Maaffuen om han er skrobelig

✠ Den som haaffuer en skrobelig Maaffue han maa dricke vand som er brent aff Mynte / afften / morgen och middag / huer gong tre skeder fulde / det stercker hannem

✠ Han maa oc dricke vand som er brent aff vor frue Serr gehalin / afften och morgen / huer gong tho skeder fulde / det stercker Maaffuen / oc giffuer løst til ath ede

✠ Du maat oc dricke vand aff røde Rosen morgen oc afften / huer gong tho skeder fulde / thi det stercker Maaffuen / och gøt løst til ath ede

+ ✠ Vand maa dricke Saluse vand / om morgenen / middag oc afften / huer gong tho skeder fulde / thi det stercker Maaffuen / oc gøt løst til ath ede

✠ Vand som er brent aff Tormentille / det stercker Maaffuen om mand dricker det om morgenen / middag och afften / huer gong tre skeder fulde til lige

✠ Mand maa oc dricke vand som er brent aff Malurt tre gonge om dagen tre skeder fulde til lige / thi det stercker Maaffuen / oc alle Lemmerne oc Ledemode

✠ Vand som er brent aff Veybrede / det stercker oc Maaffuen megit om mand det dricker afften oc morgen / huer gong tho gode skeder fulde til lige

Om man haßuer en wren Maßue xxix bl

Om mand haßuer en wren Maßue xxxix

En Menniskan haßuer en Slimmig och wren Maßue/da maa han dricke daglige Kennicke vand sex eller siw dage / morgen och afften huer gong fire skeder fulde til lige/thi det renser Maßuen/oc fordriffuer den slim oc wrenhed aff hannen

¶ Han maa oc dricke vand som er brent aff Watren/om afftenen/morgenen oc middagen/tho skeder fulde til lige/thi det renser oc fordriffuer den slim aff Maßuen

Om Maßuen er fuld aff hede xxx Ca.

En som haßuer suet hede i sin Maßue han maa dricke vand som er brent aff de smaa blaa fioler afften oc morgen/huer gong tho skeder fulde till lige/det fordriffuer heden aff Maßuen

¶ Han maa oc dricke vand som er brent aff Kennicke / sex eller siw dage morgen oc afften tre skeder fulde til lige/thi det køler den hede i Maßuen mechtige

¶ Mand maa oc dricke Rosen vand tre gonge om dagen huer gong tho gode skeder fulde til lige/thi det fordriffuer heden/ oc køler Maßuen megit

¶ Vand som er brent aff Plone blomster det køler Maßuen megit om mand dricker det aff morgen oc afften tre skeder fulde til lige

¶ Vand som er brent aff Weybrede/det køler Maßuen megit/om mand dricker det aff morgen oc afften,huer gong tho skeder fulde til lige

¶ i

Om Massnen et forkølet

Om Massue er forkølet po nogē Terri C.

En nogen haffuer en kolder och forkølit massue
Da maa han dricke vand som er brent aff haar
se Synte som voge paa enge oc i her Morgen
oc afften tho skeder fulde til lige / det hielper for
den forkølede massue

¶ Vand som er brent aff Rød Synte det er oc gaat for
en forkølet massue om mand dricker det aff morgen oc affte
tre skeder fulde huer gong thi det vermer hannem

¶ Vand som er brent aff Benedicta vrt / maa mand dricke
afften oc morgen huer gong tre skeder fulde / det er gaat om
massuen er forkølet oc vermer hannem

¶ Vand som er brent aff Centaure / er gaat for en forkø
let massue / om mand dricker det aff morgen oc afften / huer
gong tre skeder fulde til lige

¶ Dv maat oc giffue de sive ge vand som er brent aff Lin
de blomster huer dag to gonge ath dricke morgen oc afften /
tho skeder fulde til lige

¶ Vand som er brent aff Matrem det vermer den forkøle
de Massue / om mand dricker tho eller tre skeder fulde om
morgen fastendis

¶ Vand som er brent aff Galurt / det vermer den forkøle
de massue om mand dricker det aff morgen och afften huer
gong tho skeder fulde

Om mand kã ickē forløffue madē Terrii C

En som ickē kan forløffue maden i sin Massue
De haffuer ickē løst til ath ade / han man dricke
vand som er brent aff Angelica tho skeder fulde /

Om mān k̄a icke forðſſue madē r̄r̄r blad

huer gong / Det g̃ſt hannen til pas igen at̃ forðſſue

¶ Vand ſom er brent aff Swre ſom vore paa enge oc i vte gaarde / Det hielper maſſuen til at forðſſue maden Om mand dricker det aff morgen och aſſten / huer gong tre eller fire ſkeder fulde

¶ Den ſom haſſuer en ond Maſſue oc kan icke forðſſue han maa dricke daglige tre gonge vand ſom er brent aff Be thonye huer gong tre eller fire ſkeder fulde

¶ Vand ſom er brent aff Centaure / det hielper til at̃ forðſſue maden / om man dricker tre ſkeder fulde aſſten oc morgen / Oc det g̃ſt til at̃ ade

¶ Dw maat oc giſſue den ſuge at̃ dricke vand ſom b̄nt er aff Alap Morgen oc aſſten huer gong tre ſkeder fulde til ligeder hielper til at̃ forðſſue / oc g̃ſt til at̃ ade

¶ Vand ſom er brent aff Kleuer blad oc Swre maa mā dricke aſſten oc morgen det forðſſuer vel oc g̃ſt til at̃ ade igen om mand dricker til ſkeder fulle til lige

¶ Vand ſom er brent aff Kruse Mynte det hielper megit till at̃ forðſſue / oc g̃ſt til at̃ ade / om mand dricker det aff morgen oc aſſten huer gong tre ſkeder fulde

¶ Mand maa oc dricke vand ſom er brent aff Perſilpe tre eller fire gonge om dagen huer tid tre ſkeder fulde det renſer Maſſuen at̃ man kan forðſſue maden

¶ Mand maa oc dricke vand ſom er brent aff Wor ſewe Hengehalin morgen oc aſſten / tre ſkeder fulde huer gong / det forðſſuer oc g̃ſt til at̃ ade

¶ Malurte vand er oc gaat oc forðſſuer vel / om mand dricker det aff morgen oc aſſten / tre ſkeder fulde huer gong Det g̃ſt oc l̄ſt til at̃ ade

¶ Vand ſom er brent aff Redicke er gaat om mand dricker det aff morgen och aſſten i ſep dage / huer gong tho ſkeder

For Vemmelse oc Sppelse

fulde / thi det renser Haffuen oc gøt løst til at h ade

For Vemmelse och Sppelse xxxiii Capit

D Hennisken haffuer stor Vemmelse / oc bryder sig swartlige De tæckts at h han skall Spp / Da maa han dricke vand som er brent aff Pollepe morgen oc afften / huer gong tho skeder fulde / det fordriffuer den Vemmelse oc brydelse

D Vand som er brent aff Ackelepe det hielper for saadan Vemmelse om mand dricker det aff Morgen och afften tre skeder fulde til lige i nogle dage

D Vand som er brent aff Dill det er oc gaat for saadā Vemmelse Om mand dricker det aff morgen och afften huer tid tho skeder fulde

D Den som haffuer stor Vemmelse han maa dricke Rude vand som er blendet met vin Morgen och afften / fire eller fem skeder fulde huer dag i nogle dage / Han maa dricke Rude vand tre gonge om dagen / Tre skeder fulde till lige vblandit

D Vand som er brent aff Malurt det er oc gaat for saadan Vemmelse Om man dricker det aff morgen och afften huer gong tre skeder fulde

D Dv maat och dricke vand som er brent aff Mynte tre gonge om dage huer tid tre skeder fulde det hielper for saadā Vemmelse oc sppelse

D Vand som er brent aff Rikker spore det er gaat for saadā Vemmelse Om mād dricker det aff Morgen oc afften huer gong tre skeder fulde

D Vand som er brent aff Centaure det hielper for saadan

Vemmelſe om mand dricker der aff tho ſkeder fulde Morgē
oc afften

Om nogen Spper Blod

Lxxxiii Cap

Nar mand Spper Blod Da maa han dricke vand
som er brent aff Bethonge / morgen oc afften huer
gong tre ſkeder fulde / det hielper der fore

Den som spper Blod han maa oc dricke vand
som er brent aff Polleye / morgen oc afften / huer gong tre ſke
der fulde / Det er gaar der faare

Du maat oc brende vand aff den brede Veybrede och
blēde det met Blodſtē / oc Solo Armeni ith quiniū aff huer
dere Och tre gode ſkeder fulde aff ſamme vand / och dricke
der aff morgen och afften / Det fordriffuer den Blod ſpyen
Vand som er brent aff Rattestert det fordriffuer dē Blod
ſpyē / om mand dricker der aff morgen och afften tho ſkeder
fuld til lige

Du maat oc giſſue den ſiuge vand atſ dricke afften oc
morgen / som er brent aff Legtuge tre ſkeder fulde huer gong
Det ſtiller den Blod ſpyen meget

Vand som er brent aff Muſſøre (den vrt) det ſtiller den
Blod ſpyē Om man dricker der aff morgen oc afften oc mid
dag huer gong tre ſkeder fulde

Den som Spper Blod / han maa dricke vand som Rin
der aff Vintre naar de ſkeris om faſten / det ſtiller meget om
det er ſor brent vel Han ſkal oc dricke ii ſkeder eller tre fulle
der aff morgen oc afften

Om maſſuē er forſtoppet oc hoſſuē Lxxxv 6

Om Massuen er forstoppet

And som er brent aff Commalle blomster det er
det menniske gaat som Massuen er hoffsuen paa
eller forstoppet/om han dricker der aff otte eller
thi dage morgen oc aften/ huer gong tho skeder
fulde til lige

✿ Du maat oc gissue den siuge vand som er brent aff Jern
vret morgen oc aften/tho skeder fulde huer gong/ det hielper
for Massuens heffuelse

✿ Den som Massuen er hoffsuen paa han maa dricke
vand daglige morgen och aften som er brent aff Asop/tho
skeder fulde til lige/det hielper hannem snarlige

✿ Vand som er brent aff Batren/det hielper for den for-
stoppede Massae/oc fordriffuer heffuelser/om mand dricker
der aff daglige/oc blender sin drick der met

✿ Vand som er brent aff Kattestert vret/ det hielper for den
heffuelse om mand dricker der aff morgen och aften tho skeder
fulde huer gong

Naar mand hafter stor tirst i sin Siuge

Lxxvdi Capittel

Dnger noget menniske stor tirst i sin siuge da maa
han dricke vand som er brent aff Swre tre eller
fire gonge om dagen/oc blende sin drick met same
vand/thi det leker tirsten

✿ Vand som er brent aff Endlute det sløker tirsten
och fordriffuer heden/om den siuge dricker der aff tre eller
fire skeder fulde huer dag/och blender sin drick der met dag
lige

✿ Du maat oc blende vand aff den store huide Tids

Naar mand haffuer stor tørst xxxii blad

ffel som mange kalle Marie korn/ och giffue den siuge tho gonge om dagen atz dricke tho skeder fulde til lige/ thi det stercker heden

¶ Vand som er brent aff de smaa blaa fiole det er gaat for saadan hede och tørst/ om man dricker tho gonge der aff huer dag ii skeder fulde till lige

¶ Du maat oc giffue den siuge morgen och afften vand som er brent aff Jordber tho eller tre skeder fulde til lige/ det fordriffuer den tørst oc heden

¶ Vand som er brent aff Gresskar maa mand dricke afften och morgen tho eller tre skeder fulde till lige/ det fordriffuer tørsten och heden

Om mand haffuer en siug Lessuer

Lxxvii Capittel

 Et menntike som haffuer en siug Lessuer det skal dricke vand som er brent aff Benedicia baade aff vterne och røderne/ morgen och afften tho eller tre skeder fulde/ thi det stercker Lessueren

¶ Den som haffuer en siug Lessuer han maa dricke tre gonge om dagen vand som er brent aff Commille blomster tho skeder fulde huer dag/ det stercker hende

¶ Han maa oc dricke vand som er brent aff Isop morgen och afften/ huer gong tho skeder fulde til lige/ thi det lager Lessueren megit

¶ Vand som er brent aff den gule fiole/ maa mand dricke afften och morgen/ huer gong tre skeder fulde/ thi det lager Lessueren megit

¶ Du maat och giffue den siuge vand daglige atz dricke som er brent aff Aern vrt/ huer gong tre skeder fulde

Om mand haffuer en siug Lessuer

✚ Du maat oc bede en klud i samme vand/och legge han
nem vden emod Lessueren/det hjælper hende megit
Vand som er brent aff Lectyge maa den siuge dricke tre gon
ge om dagen huer gong tho skeder fuld/thi det hjælper Less
ueren

✚ Den siuge maa oc dricke Rude vand om morgenen och
aftenen/huer gong tre skeder fulde/det stercker Lessueren

✚ Han maa oc dricke vand som er brent aff røde Rosen met
søpe Vin tho eller tre gonge om dagen/thi det heler Lessue
ren oc stercker hende

+ ✚ Du maat och giffue den siuge Salute vand om morge
nen middagen och aftenen tho skeder fulde huer gong / det
stercker Lessueren

✚ Vand som er brent aff Tormentille stercker Lessueren
om mand dricker det aff tre gonge om dagen tre skeder fulde
till lige

Om Lessueren er forstoppet Ierxviii Ca.

✚ Om menniskens Lessuer er forstoppet/da maa
han dricke Bethonye vand tre gonge om da
gen huer tid tre skeder fulde/det løser den bes
stoppelse

✚ Vand som er brent aff Commille blomster
hjelper for den bestoppelse om den siuge dricker tho skeder
fulde der aff om morgenen oc om aftenen

✚ Den siuge maa och dricke vand som er brent aff Hylde
blomster morgen oc aften/huer gong tre skeder fulde/thi det
løser den bestoppelse

✚ Du maat oc giffue den siuge vand som er brent aff Jern

tre morgen och afften huer gong tre eller fire skeder fulde /
det løser Læffuerens bestoppelse

✥ Den siuge maa oc dricke vand som er brent aff Asop
morgen och afften / huer gong tho skeder fulde / det løser den
bestoppelse fra Læffueren

✥ Du maat och giffue den siuge vand som er brent aff
Kruuse Mynte huer dag tho gonge / och huer tid tho gode ske
der fulde / thi det løser den bestoppelse

✥ Vand som er brent aff Hueticke er och gaat om man
dricker det morgen oc afften / huer gong tho skeder fulde / det
løser den bestoppelse

✥ Den siuge maa oc dricke vand som er brent aff vor frue
Engelholm tho gonge om dagen / och huer gong tho skeder
fulde / det løser den bestoppelse paa Læffueren

✥ Vand som er brent aff Malurt er oc gaat om mand dric
ker der aff morgen oc afften / tre skeder fulde til lige

✥ Man maa och dricke Rosen vand afften och morgen / thi
det hjælper oc megit for den bestoppelse

Om Læffueren er wren eller bullen Terrie

 En som fornemmer nogen brenhed paa sin Læff
uer aff bulde blegner eller andet da maa han dric
ke vand som er brent aff Comille blomster afften
oc morgen huer gong tre skeder fulde / thi det ren
ser Læffueren

✥ Den som hassuer saadan brøst paa sin Læffuer han maa
och dricke Kennicke vand tho gonge om dagen / huer gong
tho gode skeder fulde / thi det renser hende

✥ Den siuge maa oc dricke vand som er brent aff Baldrian

Om mēniskens Lessuer er forderfluit

om mange kalle Kat Vrt / Om morgenen oc om afften
huer gong tho skeder fulde / det renser Lessueren
Vand som er brent aff Blaa Lilje blomster / det renser
Lessueren om mand dricker det aff i otte dage Morgen oc
afften tre skeder fulde til lige

Om menniskens Lessuer er forderfluit re C

Do som fornēmer atz hans Lessuer er forderfluit
aff nogen siugdom / eller aff for megen wkskshed
han maa dricke vand sam er brent aff Salute
morgen och afften huer gong tre skeder fulde til
lige / det lager hende

R Den singe maa oc dricke vand som er brent aff Sur
Rude Om morgenen oc om afftenen / huer gong tre skeder
fuld til lige / det lager lessueren

Vand som er brent aff Lessuer Vrt maa mand och dricke
afften oc morgen / tre skeder fulde huer gong / det lager Less-
ueren snart lige

R Vand som er brent aff den vrt Katteflett / maa den slu-
ge dricke afften oc morgen huer gong tre skeder fulde det la-
ger lessueren / om det er aff for megen wkskshed

Om Lessueren er betend eller brender

meget

Et Capittel

Ommer nogen atz hans Lessuer er betend
eller brender / Eller om han hassuer nogen wna-
turlig hede paa hende / Da maa han dricke vād
som er brent aff Vre tre gonge om dage huer
tid tre skeder fulde / thi det koler hende

R Vand som er brent aff de smaa Blaa stole er gaat for
den hede om mand dricker det aff Morgen oc afften tre skeder

Om Lessuert er beted eller bræder xxxiii bl

der fulde til lige

✿ Vand som er brent aff Benedicte vrt oc aff hennis røder
det er gaat for saadan hede / Om mand dricker det aff mor-
gen oc afften tre skeder fulde til lige

✿ Vand som er brent aff Raarss vrt det er gaat for saadan
hede Om man dricker ti skedet fulde der aff morgen oc afften
huer gong / thi det køler

✿ Vand som er brent aff den hvide Tidsel som mand kaller
Marie korn Det hjælper oc køler den hede Lessuert om man
dricker det aff Morgen och afften tre skeder fulde huer gong

✿ Vand som er brent aff Hennicke det køler den hede paa
Lessueren om man dopper en klud der i och legger hannem
paa hende

✿ Du maat och brende Vand aff Gwssfog oc dophe en
klud der i oc legge hannem offuer Lessueren i den høgre side
Det køler oc lester den hede

✿ Vand som er brent aff Biorte Twinge vrt / blendet met
Rosen vand skal man dricke tre gonge om dagen huer gong
tre skeder fulde / det køler den hede paa hende

✿ Vand som er brent aff Lectyge det lester den hede om
man dricker tho gonge der aff om dagen / hwer tid thoskeder
fulde til lige

✿ Vand som er brent aff Aakane blomster / det sløcker bes
den paa Lessueren om man dopper en klud der i och legger
hannem i den høgre side offuer lessueren

✿ Vand som er brent aff hønse gress det lester den hede om
man dopper en klud der i tre gonge eller fire / oc legger han-
nem offuer lessueren i den høgre side

**Om mand hafter ey Gulde De eller heft
nelse paa Lessueren**

Ecli Capittel

Om man haaffuer Bulb paa Lessueren

¶ An nogen fornemmer at han haaffuer en Bulde paa sin Lessuer/eller nogē anden De eller huff uelse / Da maa han dricke vand som er brent Aff Mirreticke morgen oc afften huer gong tre skeder fulde det lager Lessueren

¶ Vand som er brent aff Rattestert Det helet den Bulde oc Hede/ Om mand dricker det aff Morgen och afften tho skeder fulde huer gong

¶ Vand maa oc dricke vand so er brent aff Dieffuels tid tho gonge om dagen huer tid tre skeder fulde det helet de bulde paa Lessueren

¶ Vand som er brent aff Marubie/sem mange kalle Katvrt det hielper meget om mand dricker det afften oc morgen tre skeder fulde til lige

Om Lessuerē er forkølet xciii Capitel

¶ An nogē fornēme at hans Lessuer er forkølet Da maa han dricke vand som er brent aff Malurt tho gonge om dagen / huer tid tho skeder fulde thi det vermer Lessueren igen

¶ Vand som er brent aff Nelle røder det er oc gaar om mand dricker det aff tho gonge om dagen / huer tid tho skeder fulde thi det vermer hende igen

¶ Vand som er brent aff Rude det hielper hende meget om man dricker det aff Morgen oc afften / huer gong tho skeder fulde til lige

Om man haaffuer den Swlesot xciiii

Om man haaffuer den Gwiesot xxxv blad

And som er brent aff Agermønye / Det er gaat
for den Gwiesot Om mand dricker det aff tre
gonge huer dag tho skeder fulde til lige / thi det
fordrissuer hende snarlige

✠ Vand som er brent aff Ackelepe det er gaat for Gulsot
Om mand dricker det aff Morgen oc afften huer gong tho
skeder fulde

✠ Vand som er brent aff Eudluie det er gaat for Gulsot/
Om mand dricker til lige tho skeder fulde det aff om Mor
genen oc Afftenen

✠ Dw maat oc giffue den swige vand som er brent aff Bo
rass den vte tho skeder fulde huer gong Afften oc morgen/
det hielper for Gulsot

✠ Den som haaffuer Gulsot / han maa dricke daglige mor
gen oc afften vand som er brent aff Borse Mynte / tho ske
der fulde huer gong / det hielper hannem

✠ Vand som er brent aff Rød Syncke det hielper for Gul
sot / Om man dricker det aff tre gonge om dagen huer tid
tho skeder fulde til lige

✠ Den Siuge maa oc dricke Lömille blomme vand Mor
gen och afften huer gong tre skeder fulde til lige vdi fiorten
dage til lige det hielper for Gulsot

✠ Vand som er brent aff Jordber er gaat for Gulsot om
mand dricker det aff morgen oc afften tho skeder fulde til li
ge huer gong

✠ Vand som er brent aff Fennicke det er gaat for Gulsot
om mand dricker det aff Morgen afften och middag huer
gong tho skeder fulde til lige

✠ Den som haaffuer Gulsot Han maa dricke vand som er
brent aff Dye Tunge daglige i tolf eller xliii dage tre gon

Om man haffuer den Gulesot

Se om dagen tho skeder fulde til lige

✧ Vand som er brent aff Blorte iunge vrt er gaat for Gulsot om man dricker tre skeder fulde der aff til lige morgen och afften

✧ Han maa och dricke vand som er brent aff Rediske tre gonge om dagen i tre vger / huer gong tho skeder fulde till lige / det fordriffuer Gulsot

✧ Vand som er brent aff Rølle røder / er gaat for Gulsot / om mand dricker tre gonge der aff om dagen / huer gong tre skeder fulde

Om man haffuer Watersot rcb Capit.

 En som forneemmer atth han haffuer Watersot / han maa dricke Agermønye vand afften oc morgen / huer gong tho skeder fulde Han maa oc singe oc stryge sine lemmer och leder met same vand oc lade det tørris aff sig self

✧ Den siuge maa och dricke vand som er brent aff blaa Liljer och aff derts røder tre gonge om dagen / huer gong tre skeder fulde

✧ Vand som er brent aff rød Syncke maa man dricke i pl dege til lige / huer dag tre gonge / fire skeder fulde til lige det fordriffuer Watersot

✧ Den siuge maa och dricke vand aff Commille blomster tho gonge om dagen huer tid tre skeder fulde

✧ Han maa och dricke fennicke vand blendet met Vin dag lige huer gong tre skeder fulde

✧ Vand so. n er brent aff Gylden blomster maa den siuge

Om man hafter Waterfot

xxxvi blad

Dricke tho gonge om dagen/huer tid ftre fkedet fulde til lige

✕ Vand fom er brent aff Rude hælper for Waterfot om mand dricker der aff i xl dage/tho gonge huer dag/tho fkedet fulde til lige

✕ Vand fom er brent aff den brede Veybiede er gaat om mand dricker der aff morgen oc afften daglige tho fkedet fulde til lige/thi det laget Waterfoten

✕ Vand fom er brent aff Marrem er gaat for Waterfot om mand dricker der aff morgen och afften tre fkedet fulde i nogre dage til lige

Vand faar Lunge Fot

xxvi Capittel

En fom fornemmer fiugdomy paa fin Lunge han maa dricke Kennicke vand afften oc morgen/huer gong tho fkedet fulde til lige/thi det hælper for Lunge fot

✕ Vand fom er brent aff Kirtel maa mand dricke tre gonge om dagen/huer gong tho fkedet fulde till lige / det hælper Lungen

✕ Den fiuge maa och dricke Isoppe vand tre gonge huer dag tre fkedet fulde till lige Det hælper meget for Lunge fot

✕ Rude vand er och gaat for Lunge fot/om mand dricker der aff morgen och afften tho fkedet fulde huer gong til lige

✕ Du maat och giffue den fiuge vand fom er brent aff Marublen/afften oc morgen/tho gode fkedet fulde huer gong till lige

Raar Lungen er forstoppet

Raar Lungen er forstoppet

xcvii Cap

Om mennisken fornemmer atz hans Lunge er forstoppet/da maa han dricke vand som er brent aff Hop tre gonge om dagen/huer tid til skeder fulde til lige/det hielper hannem megit

✿ Den siuge maa oc dricke vand som er brent aff Comille blomster tre gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde / det hielper for den bestoppelse

+ ✿ Vand som er brent aff fennicke det hielper for den bestoppelse/om mand dricker det aff morgen och afften tre skeder fulde till lige

✿ Vand som er brent aff Kern vrt / det hielper for den bestoppelse/om mand dricker det aff morgen och afften huer gong tre skeder fulde

✿ Du maat oc giffue den siuge vand som er brent aff Welle røder tho gonge om dagen/tre skeder fulde til lige/ det hielper for Lungens bestoppelse

Raar Lungen er tøj och hed paa nogen

xcviii Capitel

En som formercker atz hans Lunge brender hed Eller om hwen er tøj / da maa han dricke vand tre gøge om dagen/som er brent aff de smaa blaa stole/huer tid tre skeder fulde/thi det lesker heden paa Lungen

✿ Vand som er brent aff den brede Weybrede er gaat for saadan hede och tøjre paa Lungen om man dricker det aff tre gonge om dagen/huer tid tho skeder fulde

For alle siuger paa Lungen xxviii blad

☚ Du maat oc giffue den siuge Jern vte vand tho gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde/det lesker den hede paa Lungen aff huilken mange forsuinde bozt/thi den siuge kan icke lagis om h wñ bliffuer gammel

Faar alle siuger paa Lunge xxix Capittel

And maa dricke vand som er brent aff Hop for alle honde siugdome paa Lungen tre gonge huer dag/oc tre skeder fulde til lige

☚ Du maat och giffue den siuge vand som er brent aff Dye tunge tre gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde/det hielper for Lunge sot

☚ Vand som er brent aff Rude det er oc gaat for Lunge sot om man dricker det aff tho gonge om dagen / huer tid tho skeder fulde/thi det fordriffuer den onde fuctighed fra Lunge

☚ Vand som er brent aff blaa Lilper røder er oc gaat faar alle honde Lunge sot / om man dricker det aff tre gonge om dagen/huer gong tho skeder/thi det renser all ond fuctighed fra Lungen

☚ Vand som er brent aff fennicke/ det er gaat faar Lunge sot om man dricker det aff tre gonge om dagen/huer tid tho skeder fulde

☚ Den siuge maa och dricke vand/tho gonge om dagen / som er brent aff Leetpge / huer tid tho skeder fulde / det lager Lungen

☚ Vand som er brent aff Relle røder/shall mand dricke morgen och afften/tho skeder fulde till lige / thi det renser Lungen

☚ Vand som er brent aff Marubie/ som mange kalle *Kas*

MS

Faar Sammel hofte aff vedſke

Det det er gaat for Lunge ſot om mand dricker det aff Mor-
gen oc afften/huer gong tho ſkeder fulde

Faar gammel hofte aff vedſke C Capit

D En ſom haſſuer gämel Hofte aff ond fugtiſhed
Han ſkal dricke vand aff Agermönne Morgen
oc afften huer gong/tho ſkeder fulde til lige/ Det
er gaat for gammel oc ond hofte

X Vand ſom er brent aff Röd Syncke Det er och geat
om mand dricker det aff Morgen och afften huer gong tre
ſkeder fulde/det hielper for hoſten

X Vand ſom er brent aff Engellſot ſom kallis Polipo-
dium paa Latine /oc er lige ſom ſmaat bregne/ Det fordriff
uer gämel hofte /om man dricker det aff Morgen och afften
huer gong fire ſkeder fulde

X Den Stuge maa oc dricke vand ſom er brent aff Mir-
redicke /tho gonge om dagen /tre ſkeder fulde huer gong det
fordriffuer gammel hofte

X Vand ſom er brent aff Ridder ſpore ſkal man dricke tre
gonge om dagen/huer gong tre ſkeder fulde / det hielper for
den gamle hofte

X Vand ſom er brent aff Morber er gaat for gämel hofte
Om mand dricker tre gonge det aff om dagen /huer tid fire
ſkeder fulde

Faar Sammel kolder oc ſterck hofte

Li Capit

Fo: kold oc Gāmel hofte xxxviii blad

Do som haffuer sterck och ond gammel Hofte han
skal dricke vand som er brent aff Benedicte / tho
gonge om dagen tre skeder fulde til lige Det hiel-
per hannem for den kolde hofte

✕ Den siuge maa och dricke vand som er brent aff Isop
Tre gonge om dagen huer tid tho skeder fulde til lige / Det
hielper megit for gammel och kold hofte

✕ Vand som er brent aff Rølle Røder det er gaar for Gā-
mel Hofte Om man dricker det aff tre gonge om dagen /
huer tid tho skeder fulde til lige

✕ Den siuge maa oc dricke Rosemarin vand / Tre gonge
om dagen / tho skeder fulde til lige det hielper for gammel
och kold Hofte

Naar mā haffuer gāmel Thø: hofte Cii C

Om nogen haffuer Gāmel Thø: hofte Da maa
han dricke vand som er brent aff Legtyge / tho
gonge om dagen / huer gong tre skeder fulde / det
løser hende

✕ Vand som er brent aff Bethonye maa han dricke tho gō-
ge om dagen / tho skeder fulde til lige

✕ Vand som er brent aff de smaa Blaa fiøle det er gaar
for gammel Thø: hofte om mand dricker det aff tho gonge
om dagen huer tid tre skeder fulde

✕ Du maat oc giffue den Siuge vand som er brent aff
Greskar Tho gonge om dagen huer gong tho skeder fulde
det hielper for den gamle hofte

Om Milten er fuld af blod Cii Ca.

Om Milten er fuld aff blod

En sonj fornēmer at hans Milt er blodactig. Da maa han dricke vand som er brent aff den huide Tydssel som mange kalle Martekorn. De dricke det aff Morgen oc afften huer tid tre skeder fulde det hielper Milten megte

 Vand som er brent aff Blaa Lilje Røder det er gaat for Milten. Om man dricker det aff Morgen oc afften huer gong tho skeder fulde

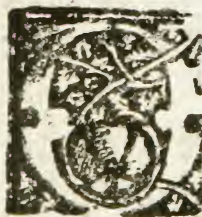
 Den Sluge maa oc dricke vand som er brent aff Isop. Morgen oc afften huer gong tho skeder fulde

 Om maat oc giffue den sluge vand at dricke som er brent aff Vor frue Hengehaln. Tho gonge om dagen huer tid tre skeder fulde

 Rude vand er oc gaat for den sluge Milt. Om man dricker det aff Morgen oc affte huer tid tho skeder fulde til lige

 Vand som er brent aff Tormentille. Er oc gaat for den sluge Milt. Om man dricker det aff tre gonge om dagen tre skeder fulde til lige

Naar Milten er forstoppet Ciiii Ca

Om nogen fornēmer at hans Milt er forstoppet. Da maa han dricke vand som er brent aff Commille blomster. Morgen oc afften huer gong tho skeder fulde. Det legger den forstoppede Milt

 Vand som er brent aff Krennicke. Det er gaat for den forstoppede Milt. Om man dricker det aff tho gonge om dagen huer tid tho skeder fulde

 Den Sluge maa oc dricke vand som er brent aff Jern

Naar Milten er forstoppet

xxxix blad

Det Morgen oc afften / huer tid tre skeder fulde / Det hjælper den forstoppede Milt

✕ Vand sø er brent aff Vor frue Senghalm skal de sluge gerne dricke Morgen oc afften / huer gong tho skeder fulde / Det hjælper den forstoppede Milt

✕ Vand som er brent aff Celidonye / maa man dricke Morgen oc afften / huer gong tre skeder fulde / det hjælper den forstoppede Milt

✕ Vand som er brent aff Galwre skal man dricke Morgen oc afften / huer gong tho skeder fulde / Det hjælper meget for den forstoppede Milt

✕ Vand som er brent aff den brede Veybrede / Det er och gaat for den forstoppede Milt / Om man dricker det aff Morgen oc afften huer tid tho skeder fulde

Om Milten er haard som en sten Cx Ca

 En som fornemmer atz hans Milt er haard som en sten Han skal dricke vand som er brent aff Censure tre gonge om dagen huer tid tre skeder fulde thi det bløder Milten igen

✕ Den sluge maa oc dricke Morgen oc afften Vand som er brent aff Hwlwre / tho skeder fulde til lige Det gør Milten blød igen

✕ Vand som er brent aff Blorte Tunge / gør Milten blød om mand dricker det aff Morgen Afften oc Middag huer gong tre skeder fulde

Faar sting och be paa Milten Cvi Capite

Faar sting oc be paa Miltten

En nogen fornemmer suare sting paa Miltten da
maa han dricke vand som er brent aff de smaa
olaa fiole morgen oc afften/huer gong tho skeder
fulde/det bort tager de sting fra Miltten

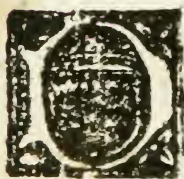
✕ Vand som er brent aff den brede Veybrede / det er gaat
for sting paa Miltten/om mand dricker der aff tre gonge
om dagen/huer tid tho skeder fulde

✕ Vand som er brent aff Bethonye det er gaat for de sting
paa Miltten/om mand dricker der aff morgen och afften tre
skeder fulde till lige

✕ Den siuge maa och dricke Rude vand for de sting paa
Miltten/tho gonge om dagen/huer tid tho skeder fulde till
lige/thi det hielper megit

Faar bulde oc Aposteme paa Miltten

Lvii Capittel

En som fornemmer atth han haffuer nogen bulde
eller Aposteme paa Miltten / da maa han dricke
vand som er brent aff Bethonye / tho gonge om
dagen/tre skeder fulde till lige/det renser Miltten

✕ Vand som er brent aff Aakane blomster er och gaat saar
den siuge Milt/om han dricker der aff tho gonge om dagen
huer tid tho skeder fulde

✕ Vand som er brent aff Reddicke/ det lager den bulne
Milt/om man dricker der aff tre gonge om dagen tho skeder
fulde till lige

✕ Den siuge maa oc dricke vand som er brent aff Maris
bie/som mange kalle Kat vet/tho gonge om dagen/huer tid
tre skeder fulde till lige

En som fornemmer suare sting i sin Side / han
maa dricke vand som er brent aff Endiuie i ho
gonge om dagen / tre skeder fulde til lige / det hiel
per for de sting i Siden

✕ Vand som er brent aff Kattost / det er gaat for de sting i
Siden om man dricker der aff fire gonge om dagen / huer
tid fire skeder fulde til lige

✕ Den siuge maa oc dricke vand som er brent aff den store
huide Tidffel som man och kaller Marie korn / tre gonge
om dagen fire skeder fulde til lige / det hielper for de sting /
serdelis vnge menneske oc bøn

✕ Vand som er brent aff frole tunge den vrt / er gaat faar
sting i Siden om man dricker der aff morgen oc afften / hu er
gong tre skeder fulde

✕ Vand som er brent aff Isop / det er gaat for sting i Si
den om mand dricker der aff morgen och afften huer tid / tre
skeder fulde til lige

✕ Den siuge maa oc dricke vand som er brent aff Kiruel / thi
det er gaat for sting i Siden om man dricker tre gonge der
aff om dagen / tre skeder fulde til lige

✕ Vand som er brent aff Loefsticke / det er gaat for de sting
i Siden om mand dricker der aff i ho gonge om dagen /
tre skeder fulde til lige

✕ Den siuge maa oc dricke vand som er brent aff Malurt
om morgenen naat han er fastendis / tre skeder fulde til lige

✕ Vand som er brent aff Doe tunge vrt / det er gaat for de
sting om man dricker der aff morgen och afften i ho skeder
fulde huer gong

Om der er løst blod

✿ Schute vand er gaat for de sting om mand dricker det aff morgen oc aften tre skeder fulde til lige

✿ Vand som er brent aff Scabiose den vrt / det er gaat for sting i siden om mand dricker tre gonge der aff om dagen huer tid tre skeder fulde til lige

Om der er løst blod induertis i nogen

Et Capittel

 D nogen fornemmer at han haffuer løst eller Liffred blod i sig / da maa han dricke vand som er brent aff blaa firole tho gonge om dagen / huer tid tre skeder fulde / det fordriffuer det løse blod

✿ Den som fornemmer saadant ont / oc forderffuit blod induertis i sig han maa dricke vand tho gonge om dagen som er brent aff Rude / huer gong tre skeder fulde til lige / det fordriffuer det onde blod

For megil Deer i Bugen

Et Capittel

 At mand fornemmer ont deer i Bugen / eller induertis i Liffuit och Tarinene da maa man dricke vand som er brent aff Anis tre gonge om dagen / huer gong tre skeder fulde Eller han maa siude 1 lb Anis i Vin eller i øll 1 lb lod eller 1 lb och dricke det aff tre gonge om dagen / om man kan icke fonge det bræde vand

✿ Den som haffuer ont deer i Bugen och Tarinene han maa dricke vand tho gonge om dagen som er brent aff vor frue Sengeshalin / huer gong tre skeder fulde / det hjælper for den kurte i Bugen

Man haffuer ont i bugen

cli blad

¶ Vand som er brent aff Rude er gaat for veer i Bugen om man dricker det aff tre gonge om dagen / huer tid tho skeder fulde / det boyt tager kurren i Bugen oc Tarmene

Om man haffuer ont i bugen

Cxi Cap.

En som haffuer ont i Bugen och i Tarmene / han skal dricke vand som er brent aff smaa blaa fiole tre gonge om dagen / huer tid tho skeder fulde / det fordriffuer det onde i Bugen

¶ Han maa och dricke vand som er brent aff Cominille blomster morgen och afften / huer tid tre skeder fulde / det fordriffuer den ve aff Bugen oc Tarmene

¶ Han maa oc dricke tho gonge om dagen Dille vand tho skeder fulde til lige / det fordriffuer den ve

¶ Den som haffuer saadan ve i Bugen han maa dricke kemnicke vand tre gonge om dagen / huer tid tho skeder fulde til lige / det fordriffuer den ve aff Bugen

¶ Rulle vand er oc gaat for samme ve i Bugen / om mand dricker tre gonge det aff om dagen / huer tid tre skeder fulde till lige /

¶ Vand som er brent aff Jern brt er oc gaat for Bug ve om man dricker det aff tho gonge om dagen / huer tid tho skeder fulde til lige

Raar bugen hessuis paa nogen

Cxii Ca.

¶ Bugen er hofsuen paa noget menniske / elier begynder at hessuis / da maa han dricke vand som er brent aff Reller / tho gonge om dagen / huer gong tre skeder fulde til lige

Faar bred i Tarmene

Den Sluge maa oc dricke vand som er brent aff Botas den vrt / Tho gonge om dagen / tre skeder fulde til lige

Faar Vred i Tarmene

Erig Caple

Einger nogē vred eller sting i Tarmene Da maa hā dricke vand sō er brent aff Blaa Liljer / Tre gonge om dagen / huer tid tre skeder fulde

Dē som hassuer vred eller sting i Tarmene hā skal dricke vand sō er brent aff Holtz vrt Rod Tre gonge om dagen / huer tid tre skeder fulde

Han maa oc dricke vand aff Cōmille Blommer huer dag tho gonge oc tre skeder fulde til lige / Det er gaat for Tarme vred

Den Sluge maa oc dricke vand aff Centaurea Tho gonge om dagen / huer tid tre skeder fulde

Han maa oc dricke vand aff Linde blomster brent om morgenen tho skeder fulde til lige / Det er gaat for Tarmene oc sting i dem

Vand som er brent aff Wirtedicke maa den Sluge dricke tho gonge om dagen huer tid tho skeder fulde Det hjælper megit for Tarme vred

Vand som er brent aff Meller er oc gaat for Tarme vred / Om man dricker tre gonge der aff om dagen Tre skeder fulde til lige

Vand som er brent aff Ridders Spore Er gaat for vred i Tarmene / om man dricker der aff fire skeder fulde om morgenen thi det fordriffuer det vred

Vand som er brent aff Salurt Det er oc gaat for vred

Om mād haßuer bred i lißuit xlii blad

i Tarmene / Om man dricker tre ſkeder fulde der aff Om
Morgenen Middag oc aßtenen

Om mād haßuer Roy bred i lißuit cxlii C

En ſom haßuer ſtor och mege vred i Lißuit han
maa dricke vand ſom er brent aff Comille blöuer
Morgen oc Aßten tre ſkeder fulde huer tid

¶ Han maa oc dricke vand ſom er brent aff Karroffe blom
ſter / Morgen oc Aßten tre ſkeder fulde huer gong Det hie
per for vred i lißuit

¶ Vand ſom er brent aff Gede milk er gaat for vred / om
man dricker der aff tho gonge om dagen / tre ſkeder fulde til
lige

¶ Vand ſom er brent aff Eke löß det hielper faß om mād
dricker tho gonge om dagen der aff tre ſkeder huer gong

¶ Vand ſom er brent aff Centaure er gaat for vred om mād
dricker der aff to gonge om dagen / huer tid tre ſkeder fulde
til lige

¶ Dm maat oc gißue den Sluge Malurte vand atß dric
ke tho gonge om dagen / huer tid tre ſkeder fulde

¶ Vand ſom er brent aff Meller er oc gaat for vred om mād
dricker der aff / Morgen och aßten / huer gong tre ſkeder
fulde

¶ Vand ſom er brent aff Vor ftue Sengchalm Aßten oc
Morgen dricker / huer gong tre ſkeder fulde Er meget gaat
for vred i Lißuit

Om man haßuer Gulde oc blegner i Tarmene

Lxv Capittel

Om man hæffuer Gulde i Tarmene

D nogen fornemmer atþ han hæffuer nogen Gulde paa sine Tarme eller Induertis i sig / Da maa han dricke vand som er brent aff Hattrem / Tho gonge om dagen / huer tid tre skeder fulde / thi det leger dem

Vand som er brent aff Kattofte Røder maa den Sluge oc dricke tho gonge om dagen huer tid tre skeder fulde / thi det lager samme Gulde

Den Sluge maa oc dricke vand som er brent aff Blorte tunge den dri Tho gonge om dagen huer tid tre skeder fulde / thi det lager saadanne Gulde induertis

Vand som er brent aff Vintre vand oc blad Maa man dricke Morgen oc aften / Tre skeder fulde til lige det heles saadanne induertis Gulde

Den Sluge maa oc dricke vand som er brent aff Aakane blomster / Tho skeder fulde til lige Morgen oc aften / thi det lager saadanne Gulde oc blender

Paar Orm i Tarmene Bugen och Maffuen

Lxvi Capittel

Dinemmer nogen atþ han hæffuer Orme i sine Tarme Bugh Eller i Maffuen / Da maa hā dricke vand tho gonge om dagen / som er brent aff Agermønye Tho eller tre dage til lige huer gong tre skeder fulde

Vand som er brent aff Mynte døder ormen oc fordriffuer hannem aff Om mand dricker fire skeder fulde til ligt fastendis / en dag eller tho

Drieket mand Welle vand fastendis tre eller fire skeder

saar Om i Tarmene xliiii blad

fulde da fordriffuer det Dinen aff Liffuit

✠ Vand som er brent aff Regsan fordriffuer Dinen om man dricker det aff fastendis tre eller fire dage huer gong fire skeder fulde

✠ Vand som er brent aff Redtcke skal man dricke fire dage fastendis huer gong fire skeder fulde til lige det fordriffuer oimen aff liffuit

✠ Dricker mand Rude vand i tre dage fastendis huer gong fire skeder fulde det fordriffuer oimen

✠ Dricker man vand som er brent aff Balurt fire skeder fulde til lige fastendendis tho eller tre dage/da fordriffuer det oimen aff Liffuit

✠ Dricker man vand som er brent aff Vieløff fastendis fire skeder fulde Da døder det oimen

✠ Vand som er brent aff Buideløg døder Dinen om mand dricker det aff tre eller fire skeder fulde fastendis

✠ Vand som er brent aff Isop døder Dinen i liffuit / om man dricker sex skeder fulde det aff fastendis

✠ Vand som er brent aff Jern vrt døder Dinen / om man dricker det aff fire eller sex dage/huer gong fire skeder fulde fastendis om morgenen

✠ Vand som er brent aff Tormentille døder Dinen / om man dricker iiii. skeder fulde fastendis

Om Mand eller Barn saar kile eller bliff
uer bruden

Lxxvii Capittel

Om nogen Mand eller Barn bliffuer bruden eller songer kile/da maa han brende vand aff Heltz vrt oc aff hennis røder morgen och afften / huer gong tho skeder fulde til lige Man maa och blende aff

Om mand eller barn faar kile

Samme vand i sin dyck/det heler den brøst megit

✥ Vand som er brent aff Baarse Wynte skal mand dricke effter bad/tre eller fire skeder fulde/ och blende det aff i sin dyck/det lager megit

✥ Vand som er brent aff Pollepe det skal mand dricke afften och morgen tre skeder fulde til lige/det heler den brøst megit/om mand det bruger

✥ Den sluge man oc dricke Wynte vand/tre gonge om dagen huer tid tre skeder fulde/det lager den brøst

✥ Vand som er brent aff S. Luffoffers vrt lager den brøst om mand dricker det aff i xv dage morgen och afften huer tid tre eller fire skeder fulde

Om man er forstoppet oc kan iche gaa till Stol

Capitell

En som er forstoppet / och Bugen er saa haard paa at han kan iche haffue sit mag elier gaa til stolff han skal dricke vand som er brent aff blaa Lilpe røder fastendis fire skeder fulde

✥ Ackelepe vand gø: och liffuit bløt/ om man dricker det aff morgen oc afften fire skeder fulde

✥ Blaa stole vand løser oc Bugen om mand dricker det aff tre gonge om dagen/tre skeder fulde huer tid

✥ Vand som er brent aff Rattosse røder gø: stolgang / om man dricker tre gonge det aff om dagen / fire skeder fulde till lige

✥ Vand som er brent aff Busdeløg gø: løsen om man dricker det aff tre gonge om dagen/huer tid tho skeder

✥ Vand aff Lectyge gø: løsen om man dricker det aff tho

Om nogen er forstoppet

xlviij blad

gonge om dagen sep skeder fulde til lige

✕ Mand maa och dricke vand aff Rulle røder brent / fire
skeder fulde fastendis / det løser liffuit

✕ Man maa oc dricke vand brent aff rødet kaal fastendis
sep eller otte skeder fulde / det løser liffuit

✕ Malurte vand løser liffuit / om man dricker otte skeder
fulde der aff fastendis

✕ Vand som er brent aff den grønne Bylde mellem barck /
om man dricker sep skeder fulde der aff fastendis

✕ Vand som er brent aff Tidløse / som mange kalle gule
Lilper / och dope først om Naaren / det gør snartlige løsen / om
man dricker der aff morgen oc afften sep skeder fulde

✕ Vand som er brent aff Ridder spore er gaat for løsen / om
man dricker der aff fastendis vi. skeder fulde

✕ Vand brent aff Brestkar gør løsen / om man dricker sep
skeder fulde fastendis

Naar man haaffuer for megen Stolgang el ler for megen løsen i Bugen

Lxiij Capitel

 En som haaffuer løsen / eller for megen Bugløf /
han maa dricke vand aff den brede Vepbrede mor
gen och afften tre skeder fulde huer gong / det stop
per den løsen

✕ Han maa oc dricke vand som er brent aff Commille blø
ster tre gonge om dagen / huer tid tho skeder fulde

✕ Den stuge maa oc dricke Wille vand / tho gonge om da
gen huer tid tre skeder fulde / det stopper

Faat niegen Stolgang

❖ Vand som er brent aff Egeløff stopper den løsen / om mand dricker der aff morgen oc afften / huer tid vi skeder

❖ Rude vand stopper den løsen / om mand dricker der aff morgen oc afften iiii skeder fulde blendit met Vin

❖ Vand som er brent aff Skow Krabber stiller den løsen om mand dricker der aff tre gonge om dagen / huer tid fire skeder fulde til lige

❖ Vand som er brent aff Queder blendet met rød Vin / och drucket tre gonge om dagen / huer gong sex skeder fulde / det stiller den løsen

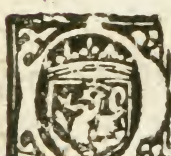
❖ Den sluge maa oc dricke vand som er brent aff Vinber tre løff tre gonge om dagen / huer tid fire skeder fulde

❖ Gulurte vand stiller den løsen / om mand dricker otte skeder fulde der aff fastendis

❖ Vand som er brent aff det smaa gress som staar høst beye det stiller løsen / om mand dricker der aff tre gonge om dagen huer gong fire lod

Faar Blodsfot

Err Capittel

 En som haffuer Blod fot Han maa drick / morgē oc Afften Pollepe vand tre skeder fulle til lige / det stiller den Blodsfot

❖ Vand som er brent aff den brede Veybrede skal man dricke tre skeder fulde / blēdet met itz quintin Blodsten och itz quintin Solus Armeni Tre gonge om dagen Det stiller Blodsfot / oc anden Løsen

❖ Vand som er brent aff Lectyge / det hjælper for Blodsfot om man dricker der aff / tre gonge om dagen / Huer tid fire skeder

Paar megen Stolgang

rlb blad

✠ Dw mat oc giffue den siuge vand som er brent aff
Tornentille Tre gonge om dagen/ oc tre skeder fulde huer
tid/chi det stiller Blodsoet oc anden Løsen

✠ Rosen vand maa mand oc dricke tre gonge om dagen /
fire skeder fulde huer tid det hielper for Blodsoet

Paar man hassuer for megen Stolgang at Tarmene bliffue saare oc hudeløse

Lxxi Capittel

En nogen hassuer for megen Bugløb och Stol-
gang saa at hi Tarmene bliffue hudeløse eller bul-
ne der aff da maa han dricke vand som er brent
aff den brede Weybrede tho gonge om dagen/huer
tid fire skeder fulde

✠ Den siuge maa och dricke vand brent aff fennicke tho
gonge om dagen huer tid fire skeder fulde/chi det heler Tar-
mene induertis megitt

✠ Han maa oc dricke vand som er brent aff vor frue Se-
gehaln tre gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde/chi
det heler Tarmene

Om man hassuer ont oc ve i bleren Cxxii C

En som hassuer ont eller pine i sine Blere eller
der haff da skal han dricke vand som er brent
aff Wattern tho gonge om dagen/huer gong tre
skeder fulde/det stercker oc lager Bleren

✠ Vand som er brent aff de smaa huide Liljer/som vope
i Skowen / och kallis Lilium conuallium paa latine/skal
man dricke tho gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde til

Di

Om man haaffuer ont oc ve i bleren

lige / Det stercker bleren oc Lenden

☞ Vand som brent aff Gule ftiole / skal man dricke Tho gonge om dagen / tre skeder fulde til lige / det hjælper Bleren megit

☞ Den Siuge maa oc dricke vand som er brent aff Marubie som mange kalle Katturt / Tho gonge om dagen / tre skeder fulde til lige det stercker Bleren

Faar hede paa Bleren oc Lenden Cxxiii C

Den som fornemmer stor hede i Bleren eller Lenden han maa dricke vand som er brent aff den brede Veybrede Tho gonge om dagen / tre skeder fulde til lige Thi det køler den hede

☞ Han maa oc dricke vand som er brent aff Legtyge Tre gonge om dagen Tre skeder fulde til lige

Om Bleren Ryren eller Lenden er forkølet

Lxxviii Capittel

Da nogen formercket Atz hans Blere Ryte eller Lend er forkølet Da maa han dricke vand som er brent aff Meller Tho gonge om dagen / huert tid tre skeder fulde / det vermer dem igen

☞ Han maa oc dricke vand som er brent aff Marube som mange kalle Kattv det her i landet Tho gonge om dagen / oc tre skeder fulde huert tid / Thi det vermer Bleren Ryren oc lenden igen

Om Ryren eller Bleren er Forstopped eller Bulne

Lxxv Capittel

Om bleren er forstopped xlvi blad

H Myren eller Blerē forstopped eller Bulne paa
nogen Da maa han dricke vand som er brent aff
kattost Tre gonge om dagen / huer gong Tre
skeder fulde / Det løser den bestoppelse / oc leger

✕ Han maa oc dricke vand Tre gonge om dagen / som er
brent aff de store Kirseber / Tre skeder fulde til lige thi det
renser oc leger de bulde oc bestoppelsen

✕ Vand som er brent aff Cōmille blōme maa han oc dricke
Tho gonge om dagen / huer tid tre skeder fulde det fordriff
uer bulden oc bestoppelsen

Faar be i Lenden Myrē och Bleren xxvii

En som haaffuer stor Pine eller De i sine Lender
Myre och Blere / Han maa dricke vand som er
brent aff Bethouye Tho gonge om dagen / tho
skeder fulde huer tid det hjælper for den pine

✕ Han maa oc dricke vand som er brent aff Abrod Tre
gonge huer dag / tre skeder fulde til lige / thi det fordriffuer
den de aff Lenderne oc Myren

✕ Vand som er brent aff Baldrian Er gaat for saadan pi
ne oc de Om mā dricker det aff Tho gonge om dagen huer
tid tre skeder fulde

Om Rirene och Blerē er wren oc siug Lxxvii Capittel

Do som fornēmer at hans Myre eller Blere er wrē
eller siug Da maa han dricke vand som er brent
aff Holtzwet / Som mange kalle Sant Elene vit
Tho gonge om dagen huer gong tre skeder fulde

Om Nyrrene oc Bleren er bren

til lige Det renser Lenden Nyrren oc Bleren

✠ Vand som er brent aff Roer maa man dricke tho gonge om dagen / huer tid fire skeder fulde

✠ Kellnicke vand er oc gaat om man dricker der aff morgen oc afften huer tid tho skeder fulde

✠ Vand som er brent aff Grefkar Er oc gaat om man dricker der aff tho gonge om dagen / tho skeder fulde til lige / thi det renser Bleren oc Nyrren

✠ Vand som er brent aff Vedbende Maa den siwge och dricke tho gonge om dagen / Tho skeder fulde huer tid / thi det renser Nyrren oc bleren

✠ Vand som er brent aff de smaa Blaa fiole er gaat om man dricker der aff morgen oc afften huer tid tre skeder fulde thi det renser Nyrren oc bleren

For Sand i Lenderne oc Nyrren Cxxviii C

✠ Nogen fornemmer Sand i sine Lender eller Nyre / Samme Sand er styndem. Rød / styndem graa och styndem Bleg Oc kommer gerne for en Sten / huo som fornemmer at hā haffuer saadā brøst Man maa brende vand aff Holtz vte Rød / oc dricke der aff tho gonge om dagen huer gong tho skeder fulde thi det fordriffuer den sand aff Lenderne oc Nyrrene

✠ Vand som er brent aff Birke løff er gaat for Sand Om man dricker der aff Morgen och afften / huer tid fire skeder fulde

✠ Vand so er brent aff de lange gressløg er gaat for Sand Om man dricker aff / Morgen oc afften huer gong tre skeder fulde / det hjælper meget

Faar Sand i Lenderne oc Aprē xlviii blad

✕ Dw maat oc giffue den Siuge vand som er brent aff
Hennicke tho gonge om dagen huer tid tho skeder fulde

✕ Dw maat oc giffue den Siuge for sanden/ Vand som er
brent aff Iern vrt Morgen oc afften / huer tid tre skeder fulde
thi det bryder Sanden i Lenden

✕ Vand som er brent aff Hvid Kattost Er gaat for den
Sand/ om man dricker der aff Morgen oc afften huer gong
tre skeder fulde

✕ Vand som er brent aff Hvideløg er gaat for Sand i
Lenden Om man dricker der aff morgen oc afften/ tho skeder
fulde huer gong

✕ Vand som er brent aff Løestikke er gaat for Sand i Lenden
Om mand dricker der aff Tre gonge om dagen huer
gong tre skeder fulde

✕ Vand som er brent aff Redicke blad oc blomster / er gaat
for sand Om mand dricker der off morgen och afften huer
gong tre skeder fulde

✕ Vand som er brent aff Stenbrecke maa mand dricke/ tho
gonge om dagen huer tid tre skeder fulde / thi det bryder
stenen i Lenden oc i Nyrer

Om nogen haaffuer Sten

Cxxix Capit

En som fornemmer atz han haaffuer Sten/ Han
skal strax met det første brende vand aff Holtz
vrt blad oc aff hennis røder/ Och dricke der aff
Morgen oc afften / huer gong tre skeder fulde /
thi det bryder Stenen

✕ Vand maa oc dricke vand som er brent aff grønne Bøne
skal tho gonge om dagen/ huer tid tre skeder fulde thi det er

Om nogen haaffuer Sten

gaat for Sten/oc er forspet

☞ Vand som er brent aff rødt Syncke er gaat for Sten/om mand dricker der aff tre gonge om dagen/huer gong tre skeder fulde/thi det byder hannen

☞ Du maat oc brende vand aff kattoft/oc giffue den siuge der aff morgen och afften tre skeder fulde: tül lige/thi det byder Stenen

☞ Du maat och giffue den siuge vand som er brent aff Lömille blomster tho gonge om dagen/huer gong tre skeder fulde/thi det byder stenen oc lazer megte

☞ Du maat oc dricke vand som er brent aff Cardo Benedicta/tho gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde / thi det byder Stenen mectelige

☞ Du maat oc giffue den siuge vand som er brent aff Huideleg tho gonge om dagen / huer tid tre skeder fulde / det fordriffuer Stenen

☞ Vand ma oc brende vand aff Struel/ oc dricke der aff tho gonge om dagen/huer gong tho skeder fulde

☞ Du maat oc brende vand aff Loesticke/oc dricke der aff tho gonge om dagen tho skeder fulde huer gong/thi det byder Stenen/oc hielper siarlige

☞ Vand som er brent aff Linde blomster er gaat for Sten om mand dricker der aff morgen oc afften/huer gong tre skeder fulde til lige/thi det byder Stenen

☞ Du maat oc giffue den siuge vand som er brent aff Alre redicke tho gonge om dagen/tho skeder fulde huer gong

☞ Vand som er brent aff Ratskade det er gaat for Sten om man dricker der aff tho gonge om dagen / huer tid tho skeder fulde/thi det fordriffuer Stenen

☞ Vand som er brent aff Reller er gaat for Sten / om man

Om nogen haßuer Sten xlviii blad

dricker der aff tho gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde
✚ Du maat oc brende vand aff vor frue Senghealm / och
gissue den siuge tho gonge om dagen / tre skeder fulde huer
tid/thi det fordriffuer Stenen

✚ Du maat oc brende vand aff Skow Krabber oc gissue
den siuge dricke tre gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde
thi det fordriffuer Stenen

✚ Regnsan vand er megit gaat for Sten / om man dricker
der aff morgen oc afften/huer gong tho skeder fulde

✚ Stenbrecke vand er gaat for Sten / om man dricker tho
gonge der aff om dagen/huer tid tre skeder fulde

✚ Vand so er brent aff Abroð det er gaat for Sten/om man
dricker der aff tho gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde

✚ Du maat brende vand aff Die løff/och dricke der aff tho
gonge om dagen/tre skeder fulde huer tid/thi det bryder Ste-
nen/oc hielper snarlige

✚ Du maat oc dricke vand aff huide Lilyer tho gonge om
dagen/tho skeder fulde huer tid/thi det bryder Stenen

✚ Vand som er brent aff Egeløff er gaat for Sten/om
mand dricker tho gonge der aff om dagen tre skeder fulde

Raar man kan ick pisse Cxxx Capittel

NAar mand kan ick pisse da maa man brende vand
aff Holtz vrt oc aff hennis røder/oc dricke der aff
tho gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde / thi
det hielper hannem til at pisse

✚ Vand som er brent aff Quersyt/som mange kalle Bied
vrt/det hielper fast at pisse/om man dricker der aff morgen
oc afften/huer tid tre skeder fulde

Naar man kan ick pisse

✿ Du maat oc giffue den siuge vand som er brent aff Lø-
mille blomster tho gonge om dagen/huer tid .iiii. skeder ful-
de/thi det hielper megit til ath pisse

✿ Du maat oc brende vand aff swigel tunge den brt/och
dricke der aff tho gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde

✿ Mand maa och dricke vand som er brent aff Buideløg
tho gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde/thi det hielper
megit til ath pisse

✿ Vand som er brent aff Grefkar hielper fast til ath pisse
om man dricker der aff tho gonge om dagen / huer tid tre
skeder fulde til lige

✿ Du maat oc dricke vand brent aff Mynte tho gonge om
dagen/huer tid tre skeder fulde/det hielper til ath pisse

✿ Du maat oc giffue den siuge at dricke vand som er brent
aff Hirredicke/tho gonge om dagen / huer tid tho skeder
fulde/det hielper megit til ath pisse

✿ Vand som er brent aff Persilpe er megit gaat om man
dricker der aff tre gonge om dagen/tre skeder fulde/huer tid
thi det hielper megit til ath pisse

✿ Vand som er brent aff dor frue Sengeshalm hielper mes-
git til ath pisse/om man dricker der aff tre gonge om dagen
.iii. skeder fulde til lige

✿ Du maat oc giffue den siuge vand som er brent aff Rid-
derspore tho gonge om dagen/huer tid fire skeder fulde / thi
det hielper megit til ath pisse

✿ Man maa och dricke vand som er brent aff Stenbrecke
tho gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde

✿ Man maa och dricke vand brent aff Ab:ød tre gonge om
dagen/huer tid .iiii. skeder fulde/det gør ath pisse

✿ Man maa oc dricke vand aff Valurt tho gonge om

Raat man kan ickz pisse rlix blad

dagen/huer tid tre skeder fulde/det gøz ath pisse

✥ Vand som er brent aff Vil hielper ath pisse / om mand dricker det aff tho gonge om dagen iii. skeder fulde til lige

✥ Du maat och giffue den siuge vand brent aff fennicke tho gonge om dagen/tre lod huer tid /det gøz ath pisse

✥ Vand brent aff Raal hielper til ath pisse / om man dricker det aff tho gonge om dagen / huer tid tre skeder fulde

Faar Kolde piss och om mand pisser i draa be tal

Exxi Capittel

 D nogen haffuer kaalde piss eller pisset i draabe tal da maa han dricke vand som er brent aff Abzød tho gonge om dagen/tre skeder fulde huer tid /thi det fordriffuer kaalde piss / och om man pisser i draabe tal

✥ Vand som er brent aff blaa Liljer hielper for Kolde piss oc for draabe piss / om man dricker tre eller fire gonge der aff om dagen / huer tid tho skeder fulde

✥ Du maat och giffue den som haffuer saadan bñst vand som er brent aff Buideløg tho gonge om dagen / tre skeder fulde huer tid /thi det hielper vel ath pisse

✥ Den som haffuer Kolde piss / eller pisser i draabe tal / han maa dricke vand som er brent aff Berhonye tre gonge om dagen / tre skeder fulde til lige / det hielper

✥ Huo som haffuer saadan bñst han maa dricke vand som er brent aff Mirredicke tho gonge om dagen / tho skeder fulde til lige / det hielper for Kolde piss

✥ Vand som er brent aff Persilye er gaat for Kolde piss om man dricker det aff tho gonge om dagen / tho skeder fulde

P i

Om nogen Pisser blod eller baar

de til lige

En siuge maa oc dricke vand aff vor frwe Henges haln tre gonge om dagen / huer tid tre skeder fulde / thi det hielper saar kolde piss / oc drøppe piss

Enebet vand er ganske gaat for kolde piss / oc drøppe piss / Om man dricker det aff tho eller tre gonge om dagen huer tid tre skeder fulle til lige

Om nogen Pisser blod eller baar Cxxxi

Den som Pisser blod eller vaar / Han maa dricke vand som er brent aff Pollepe tho gonge om dagen huer tid tre skeder fulde til lige / thi det hielper hannem megit

Den som hassuer saadan brøst Han maa och dricke vand som er brent aff Egelpoff tre gonge om dagen / tre skeder fulde til lige / thi det hielper hannem for saadan brøst

Vand som er brent aff Jern vrt maa man dricke tho gonge om dagen huer tid tre skeder fulde Det hilper hannen fore den siugdom

Dw maat oc giffue den siuge vand som er brent aff de huide Kattost den rod blendet met vin fire gonge om dagen det hielper den som pisser blod

Dw maat oc giffue den som pisser blod vand so er brent aff Tormentille tho gonge om dagen huer tid tre skeder fulde til lige

Faar Vaarter induertis eller wduertis

Cxxxi

Capittel

baat

Faar Vaarter induertis eller vduertis 7 bl

Og nogē songer mange vorter paa sine hender
eller anderstedis paa sit legeme Da maa han
brende vand aff de Blaa sinnaa fioler/oc döp-
pe en klud der vdi /oc legge hannem paa dem
Det fordriffuer dem snartlige

X Vand maa och brende vand aff sinnaa Brende Meller
Oc dricke der aff tho gonge om dagen / huer tid tho skeder
fulde det lager dem induertis / Han skal och döppe en klud
der i och legge hannem vduertis paa dem / thi det fordriffaer
dem visselige

X Vand som er brent aff Baldrian som mange kalle Kat
vrt Er gaat for Vaarter Om man dricker der aff tho gon-
ge om dagen huer tid tre skeder fulle til lige Vand skal och
döppe en klud der i /oc legge hannem paa vaarterne

X Vand som er brent aff Hunde Tunge den vrt er gaat for
vaarter Om man dricker tösver der aff om dagen huer tid
tre skeder fulde / Oc döpper en klud der i och legger paa dem

X Dw maat oc döppe en klud i vand som er brent aff de
sinnaa gule Lilper som først voper om vaaren/och legge paa
vaarterne det fordriffuer dem

X Dw maat oc döppe en klud i vand som er brent aff
den brede Vepbrede/oc legge paa dem / thi det leger dem

X Dw maat oc döppe en klud i vand så er brent aff Dill
oc legge tit paa vaarterne/oc tho dem der met / thi det for-
driffuer dem

X Dw maat oc döppe en klud i vand som er brent aff Sea-
bløse den vrt som voper almindelige paa marken och döppe
en klud der i /oc legge hannem paa vorterne

Faar Bulde bag i Artyen

Cxxxiii C

Faar bulde bag i Artyen

En som fornemmer atz der voper nogen bulde
Eller atz kōdet bliffuer megit hōffuit bag i Artz
hullet (met orloff sagt) Da maa hā tage vand
sō er brent aff Malurt/oc dōppe en klud der vdi
mēn det er noget varmt / oc legge hannem paa den bulde /
eller heffuelse / thi det fordriffuer hende snarlige **D**ā man
bruger det tre eller fire gonge om dagen

✠ **D**w maat oc dōppe en klud i vand som er brent aff
Etter /oc legge hannem noget varm tre eller fire gonge om
dagen paa den heffuelse/ eller kōd som saa vdgaaer / thi det
fordriffuer det snarlige

Om Bagtarmen gaar vd Cxxxv Capit

Dā nogen haffuer eller faar den brōst Atz hans
bagtarm gaar vd paa hannem Da maa han dric
ke tho gonge vand om dagen som er brent aff
Holtz vrtis rōder / **D**om mange kalle S. Elene
rod / huer tid tho skæder fulde till lige **D**ā maa oc dōppe
en klud i samme vand oc legge bag paa samme tarm / **T**hi
det hielper megit

✠ **D**w maat oc brende vand aff Hercke /oc dōppe en
klud der i mēn det er varmt oc legge paa Engetarmē **T**hi
det hielper oc fordriffuer heffuelsen

✠ **D**w mat oc tage vand som er brent aff Tidffel oc dōps
pe en klud der i /oc legge hannem maadelige varm paa bag
tarmen / det lener hannem och den heffuelse / saa atz han
gaar ind igen

Om Pittern bliffuer bulen eller hōffuen

Om Pitten blifuer bulle Vi blad

CLXXvi Capittel

Bliffuer Pitten bulle eller hofuen faare paa hof
uedet / Da maa han dørpe en klud i vand som er
brent aff fennicke / och legge hannen maadelige
varm paa bulle eller heffuelen / Det hjælper me
git och fordriffuer heffuelen

E Vand som er brent aff Benwede tre løff Er gaar for
saadan Bulle och heffuele om man dørper en klud der i oc
legger hannen der paa maadelige varm

Du maat oc tage vand som er brent aff Natkade oc
dørpe en klud der vdi Oc legge hannen paa bulle eller heff
uelen / thi det leger oc lener heffuelen

Man maa oc dørpe en klud i vand so er brent aff May
blomster (som kallis Lilium Conuallium paa Latine och
bøvet i skouen) Oc legge hannen noget varm paa Bulle
eller heffuelen / thi det lager oc fordriffuer bulden

Om Stenene hofne paa nogen Cxxvii C

Da Stenene hofne eller klø megit paa nogen Da
maa han dørpe en klud i vand som er brent aff
Holtz vrt (som mand kaller S. Elene rod) Oc
tho Rederne (met orloff sagt) der met Oc legge
saine vaade klede maadelige varmt paa dem / Thi det ber
tager den heffuele oc kløde

Vand som er brent aff en vrt kallis Kattestert Er gaar
for saadan heffuele och kløde / Om mand dørper en klud
der i / Oc legger hannen noget varm paa Stenene

Mand maa oc dørpe en klud i vand som er brent aff

Bliffuer der hul paa nogens hēmelig ting

Salte vand/och legge hannem saa varm paa Stenene/det
fordriffuer heffuelsen oc kløen

Bliffuer der hwl paa nogens hemmelig ting

Lxxviii Capittel

Hinger nogen hwl paa sin hemmelig ting da maa
han tho dem met vand som er brent aff de smaa gu-
le Lilje blomster som først voge om vaaren / och
kallis Tidsøse aff mange/han maa oc dōppe en klud der i
oc legge der paa

¶ Vand som er brent aff Scabiose den vrt lager samme
hwl/om man dōpper en klud i det/och legger hannem saa
luncken paa hulene/oc tho dem rene der met

Om hemmelig tingen er fuld af hede

Lxxix Capittel

Haffuer nogen suar hede eller fornemmer man
for brynde paa sin hemmelig ting da maa han
brende vand aff Birkeløff/ och dōppe en klud
der vdi/oc swøbe hannem der om/ thi de leker
heden oc fordriffuer hannem snartlige

¶ Du maat oc dōppe en klud i vand som er brent aff Nat-
skade/och legge hannem paa steden som brender/det køler
oc leker heden

¶ Vand som er brent aff en vrt kallis fem fingre/oc dōper
almindelige her i lændene/er gaat om mand dōpper en klud
der i/oc legger hannem paa heden / da køler det och leker
hannem

Om hemmelig ting er saar

Til blad

Vand som er brent aff Dyltze Blad er gaar for saadan hede/om man dopper en klud der i/och legger hannem paa steden som heden mest er/thi det koler

Naar hemmelig tingen er megit saar

Lxi Capittel

Naar hemmelig tingen er megit saar da maa mand dopper en klud i vand som er brent aff Lommille blomster/oc tho steden offte der met/thi det lager saarene snartlige

Du maat oc dopper en klud i vand som er brent aff Nat skade/oc tho saarene der met/thi det helet dem

Hand maa och dopper en klud i vand som er brent aff Berthonye/och legge hannem paa saarene/thi det helet dem snartlige til at h legis

Om mand mister sin mandhed och kan ic

ke beuare sig met Quinde

Lxli Capittel

After nogen sin mandhed at h han kan icke beuare sig met Quinde da maa han dricke tho gonge om dagen vand so er bret aff en vrt kallis swole tunge tre skeder fulde huer tid til lige / det hjælper at h fonge sin mandhed igen

Ban maa oc dricke vand som er brent aff en vrtis røder som kallis stat hart/oc voper paa enge/och hassuer brune blomster/tho gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde / det hjælper hannem til sin mandhed igen

Ban maa och dricke vand som er brent

Naar mand vil stille wkyskhed

aff Redicke/tre skeder fulde til lige/det gissuer hannem løst til Quinde igen

✿ Han maa och dricke vand som er brent aff Spuensom tho skeder fulde til lige/thi det gø: løst til Quinde

Naar mand vil stille wkyskhed Cxlii Ca

DEn som er formeget wkysk oc ville det gerne stille han maa dricke vand som er brent aff Fern vrt tho gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde/thi det bort tager løst oc begere til Quinde

✿ Vand som er brent aff Akane blomster betager løst til Quinde/om mand dricker det aff tho gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde til lige

✿ Vand som er brent aff Dill och blendet met Edicke maa mand dricke tre gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde til lige/det bort tager løst til Quinde

✿ Han maa och dricke vand som er brent aff Rude/aarle om morgenen fire skeder fulde til lige/thi det fordrissuer den megle wkyskhed aff legemet

Om nogen haaffuer verit for megit wkysk oc forderffuit sin Lessuer

Cxliii Capittel

DEn som haaffuer verit formeget wkysk och der offuer forderffuit sin Lessuer han maa dricke vand som er brent aff gule stier tho gonge om dagen huer tid tho skeder fulde til lige/thi det stercker Lessueren igen

✿ Vand som er brent aff Lessuer vrt stercker Lessueren

Om nogen haaffuek berit wkyfsk. Xiii blad

igen/om man dricker det aff tho gonge om dagen tre skeder fulde til lige

✠ Vand som er brent aff **A**wer rude/hwyl kallis saa fordi at hwyl boyer paa gamle mure/det vand stercker Lessueten igen om man dricker det aff tho gonge om dagen / huer tid tho skeder fulde

✠ Wen siuge maa oc dricke Saluie vand tho gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde til lige/ thi det stercker Lessueten megit igen.

Naar en quinde er wfructsommelig aff kuld eller frost. Cxlvi Capittel

Den Quinde er wfructsommelig/ oc hwyl formercker at det skeer hede for nogen kuld eller frost skyld da skal hun dricke vand som er brent aff gulde Rioler/vdi iiii. vger/huer dag tho gonge / tre skeder fulde til lige/det vermer hende

✠ Hwyl maa oc dricke vand som er brent aff **A**ttrem/vdi sex vger/huer dag tho gonge/tre skeder fulde til lige/ thi det vermer hennis nature/ oc gø hende fructsommelig

✠ Hwyl maa oc dricke Rosemarin vand tho gonge om dagen/tho skeder fulde til lige/det gø hende fructsommelig igen

✠ Vand som er brent aff **L**øg er de Quinder gaar at dricke afften oc morgē tre skeder fulde til lige/ thi det vermer dem

Naar quinde ligger i Barselseng. Cxlvi Ca.

Den nogen Quinde ligger i Barselseng och pines met Barn da maa hun dricke vand som er brent aff Pollepe/sev skeder fulde til lige / thi det hielper hende megit til at søde sit foster.

Naar quinde liger i barselseng

E Hwn maa oc dricke vand som er brent aff Rød Byrke tre gode skeder fulde til lige / thi det hjælper hende megit

Den quinde som pinee med Barn Hwn maa dørpe ud kiede i vand som er brent aff røde Kaall blod / och holde det saa lunket op til sig

Hwn maa oc dricke tho eller tre skeder fulde Rude vand thi det hjælper hende snartlige til at spøde

Om ey quinde haffuer ith dpt Barn hof sig

ELdi Capittel

Affuer nogen Quinde nogit dpt Barn hof sig da skal hwn dricke vand tre gonge om dagen som er brent aff Holtz vtr (som mā kaller S. Elene rod) tre skeder fulde til lige / det hjælper det døde foster ud

Hwn maa och dricke tre skeder fulde aff vand som er brent aff Byrke / det vdhjælper det døde foster

Driker hwn Lønille blomme vand i otte dage till lige / huer dag tre skeder fulde / da vddriffuer det same døde foster

Driker hwn vand som er brent aff Centaurea / fire dage till lige / huer tid fire skeder fulde / da vddriffuer det samme døde foster sactelige

Vand som er brent aff Rølle Røder Et oc gaat om hwn dricker der aff tho gonge om dagen / huer tid tre skeder fulde thi det vddriffuer det døde foster

Vand som er brent aff Saluie Maa hwn oc dricke tho gonge om dagen / huer tid tre skeder fulde Thi det vdhjælper det døde foster

Hwn maa oc dricke vand som er brent aff Vigerliff Sep gode skeder fulde / det vddriffuer det døde foster

Om der bliffuer noget hof quinde **Xiiii** bl

¶ Hw̃n maa oc dricke vand som er brent aff hilde Lilper
vdi fire dage Om morgenen oc Afften fire skeder fulde til li
ge thi det vddrissuer det døde foster

Om der bliffuer noget hof quinde effter

barn byrd

Lxvii

Capittel

¶ Hogen Quinde fornemmer at̃ der bliffuer
nogit hof hende effter hennis barn er fød/ Da
maa hun dricke vi skeder fulde aff Pollepe
vand/ thi det renser hende factelige oc vel

¶ Hw̃n maa oc dricke vand som er brent aff
Kattost iho gonge om dagen / huer tid fire skeder fulde / thi
det renser hende megit

¶ Hw̃n maa oc dricke vand som er brent aff den brede Vep
brede / tre gonge om dagen huer tid tre skeder fulde / thi det
renser hende megit

¶ Hw̃n maa och dricke vand som er brent aff den Splize
Vepbrede sem eller sep skeder fulde thi det renser hende snar
lige

¶ Hw̃n maa oc dricke tre skeder fulde huer dag aff vand
som er brent aff de lange hulwter / i fire dage

Om nogen quinde laar byst i barselseng

Lxviii

Capittel

¶ Hogen Quinde bliffuer forsmet i Barselseng
oc songer saadan byst at̃ hun kan ick holde sit
vand hof sig/ Da maa hw̃n tage Rose vand Li
lye vād Comille blōme vād/ oc Asoppe vād lige
megit oc blēde dē til samē/ oc dricke der aff iho gōge om dage

Om en quinde kan icke haffue sin tid

Huer tid tre skeder fulde til lige / det hielper hende megstelte

✠ Hun maa och tage vand som er brent aff Løg / och two sig vnder der met / Och dørpe en klud i samme vand och legge hannem der offuer det hielper megst

Om en Quinde kan icke haffue sin tid

Æliu Capittel

Om nogen Quinde kan icke haffue sin tid Och ville dog gerne haffue hende / Da maa hun dricke tre skeder fulde aff vand som er brent aff S. Elene Rod Om afften naar hun gonger i seng Det hielper hende til at faa sin tid igen

✠ Hun maa oc dricke tre gonge om dagen Tre skeder fulde til lige aff vand som er brent aff Blaa Lilje røder thi det hielper hende sin tid igen

✠ Pollepe vand er hende och gaar Om hun dricker tho gonge der aff om dagen tre skeder fulde till lige thi det hielper hende til at fonge sin tid igen

✠ Den Quinde so icke kan haffue sin tid Hun maa dricke tho gonge om dagen Vand som er brent aff Byncke fire skeder fulde til lige

✠ Hun maa oc dricke vand som er brent aff Comille blommet tho gonge om dagen / huer tid tre skeder fulde till lige det hielper hende til sin tid igen

✠ Om ma at oc giffue hende vand at dricke som er brent aff Entian bræder blad / tho gonge om dagen fire skeder fulde til lige / det hielper hende

✠ Hun maa och dricke vand som er brent aff Krenicke tho gonge om dagen / fire skeder fulde til lige / thi det hielper hende til sin tid igen

✠ Hun maa och dricke vand som er brent aff Kattost tho

Om quinde kã icke haſſue ſin tid lb blad

gonge om dagen / tre ſkeder fulde til lige / Det hielper hende til ſin tid igen

R Vand ſom er brent aff Nalle røder det hielper hende til ſin tid igen / Om hun dricker det aff tho gonge om dagen huer tid tre ſkeder fulde

R Vand ſom brent aff Maloren hielper hende til ſin tid igen / Om hun dricker tho gonge der aff om dagen huer tid tre ſkeder fulde

R Vand ſo er brent aff Spuenbø det hielper hende til ſin tid om hun dricker tho ſkeder fulde der aff

R Hwn maa och dricke vand ſom er brent aff Malurt ſep ſkeder fulde / thi det hielper hende ſnarlige at ſonge ſin tid igen

R Vand ſom er brent aff Huide Llyper hielper hende ſnart til at ſonge ſin tid igen / Om hun dricker det aff tho gonge om dagen huer tid tre ſkeder fulde

Om en quinde haſſuer ſin tid ſormegit

CL Capittel

En Quinde ſom haſſuer ſin tid for lenge / eller ſormegit Hwn maa dricke vand ſom er brent aff Bøne blomſter / tho gonge om dagen / tho ſkeder fulde til lige det ſtiller det ſnarlige

R Hwn maa oc dricke vand ſom er brent aff den brede Vey brede / thi det ſtiller det ſnarlige / Om hwn blender det i Solus Armeni iſh qwintin / oc iſh qwintin aff blodſien / oc dricke der aff tho gonge om dagen / Huer tid tho ſkeder fulde til lige

R Hwn maa oc dricke vand tre gonge om dagen / ſom er brent aff Egelføff / huer tid fem eller ſep ſkeder fulde / thi det ſtiller hennis tid ſnarlige

Om en quinde hafter sin tid formegit

✱ Vand som er brent aff Asop hjælper hende vel til sin tid om hwn dricker tho gonge det aff om dagen / tre skeder fulde till lige

✱ Hwn maa och dricke vand som er brent aff Katteskert den vrt/tho gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde till lige/thi det stiller hennis tid megit

✱ Vand som er brent aff de smaa huide Liljer/ som vore i skowen/oc kallis *Lilium conuallium* paa latine/ det hjælper hende til sin tid/om hwn dricker det aff tre gonge om dagen huer tid tre skeder fulde

✱ Hwn maa oc dricke vand som er brent aff Dye tunge den vrt/tre gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde / thi det stiller samme tid

✱ Hwn maa och dricke Rosen vand/ tho gonge om dagen tre skeder fulde till lige/det stiller det megit

✱ Vand som er brent aff Erter/eller aff derts blomster och blad/det er gaat til Quinde i saadan brøst/om hwn dricker tho skeder fulde det aff/och blender ith quintin stopt Cord sten der i tilforn

✱ Her skal oc huer Quinde selff acte/och fuld vel tilse atth hwn icke stiller sin tid saar snartlige/eller for megit hastelige For en hwn fornemmer atth det gøris hende endelige behoff

Om en quindis tid er hvidactig Eli Capl

Har en Quindis tid er megit bleg eller hvidactig da er hwn hende mest skadelig/for hwn gø da werst/thi skal hwn søre der snartlige raad oc leger dom til met det første/atth hwn senger icke stor ungdom der aff

✱ Hwn maa dricke vand tre gonge om dagen som er brent

Om en quindis tid er huidactig Thi blaas

aff blinde eller blomster ellet samme vris toppe/tre skeder
fulde til lige / thi det hjælper hende megit

K Hwn maa oc dricke vand som er brent aff Blodurt / tho
gonge om dagen / tre skeder fulde til lige / thi det hjælper hen
de megit for samme huide tid

V vand som er brent aff Meyoran er hende megit gaar for
samme sluge / om hwn dricker tho gonge der aff om dagen
huer tid tre skeder fulde til lige

Om Moderen er forklølet paa nogen quin de

Clu Capitel

Moderen er forklølet paa nogen Quinde da
maa hwn dricke vand som er brent aff Pollepe
tho gonge om dagen / iiii. skeder fulde til lige / thi
det vermer den forklølede Moder igen

V vand som er brent aff Syncke det vermer den forklølede
Moder / om hwn dricker det aff tho gonge om dagen / tre
skeder fulde til lige

V vand som er brent aff Quessurt / som mange kalle Bied
det det vermer Moderen igen / naar hwn er forklølet / om
hwn dricker tho gonge der aff tre skeder fulde til lige

Om Moderen er forstoppet

Cluii Capi

Moderen er forstoppet eller forslinnet paa no
gen Quinde da maa hwn dricke vand so it brent
aff blaa Lilje røder tre gonge om dagen / huer tid
tre skeder fulde til lige / thi det hjælper hende

K Hwn maa dricke vand som er brent aff Syncke tho g
ge om dagen / huer tid tre skeder fulde / thi det hjælper hende
for samme bestoppelse

Om Moderen er forstoppet

✠ Vand som er brent aff Commille blomster hielper hende for saadan bestoppelse/om hwn dricker der aff tho gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde til lige.

✠ Vand som er brent aff Mynte hielper hende for saadan bestoppelse om hwn dricker der aff tre gonge om dagen/tre skeder fulde/thi det renser Moderen/och fordriffuer den bestoppelse.

✠ Vand som er brent aff Abisd hielper for den bestoppelse om hwn dricker der aff tho gonge om dagen/tre skeder fulde til lige/thi det renser Moderen.

Naar Moderen stoder op

Cluii Capit.

Moderen stoder op paa nogen Quinde saath hwn vemmis der aff/eller om hwn gø? hende ont hof sin Raffle/da maa hun dricke vād so er brent aff blaa Lilje røder / tho gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde til lige/thi det fordriffuer den opstødelse aff Moderen.

✠ Vand som er brent aff kartoff det hielper megle for saadan Moderens opstødelse/om hwn dricker der aff tre gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde.

✠ Hwn maa och dricke vand tho gonge om dagen som er brent aff Commille blomster tre skeder fulde til lige/thi det hielper at Moderen skal icke opstøde/eller gø? hende saadan de om Raffen.

✠ Vand som er brent aff Hussore hielper for den opstødelse/om hwn dricker tre gonge der aff om dagen/huer tid tre skeder fulde/det hielper oc for den de hof Raffen.

✠ Hwn maa oc dricke vand som er brent aff Reller tre gonge om dagen/tre skeder fulde til lige/thi det hielper for den

Naar Moderen stöder op Ivii blad

opstødelse oc de aff Moderen

✿ Hwn maa och dricke vand som er brent aff Abisd tho gonge om dagen/fire skeder fulde til lige/thi det hielper for saadan opstødelse aff Moderen

Vand som er brent aff Celidonia/en vte saa kallis paa latine/oc haffuer gule blomster/oc gul milk i sig/det hielper for Moderens opstødelse/om hwn dricker der aff tre gonge om dagen/huer tid tho skeder fulde

✿ Vand som er brent aff huide Lilper det hielper hende for saadan opstødelse/om hwn dricker der aff tho gonge om dagen/tre skeder fulde til lige

Naar Gulde i Moderen

Clv Capittel

Om nogen Quinde fornemmer nogen bulde i Moderen/eller nogen heffuelse nederst paa hende da maa hwn dricke vand som er brent aff S. Elene rod/fire skeder fulde fastendis/ och döppe en klud der vdi/oc legge hānen paa den heffuelse paa Moderen/det lener oc lager hende

✿ Vand som er brent aff de smaa blaa stiole er gaat for saadan bulde och heffuelse paa Moderen/ om hwn dricker der aff tre gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde

✿ Vand som er brent aff Byneke hielper for saadan bulde oc heffuelse paa Moderen/om hwn dricker der aff tho gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde

✿ Hwn maa och dricke vand som er brent aff Radhel/fire skeder fulde fastendis om morgenen/thi det hielper

Om hemmeligheden er saar eller bullen

Clvi Capittel

R i

Om hemmeligheden er saar eller bulles

O en Quinde senger bulle Blegner eller Saar paa sin hemmelighed / Da maa hwn tho sig offte met vand som er brent aff Syncke / thi det leger oc renser megit vel oc snartlige

✕ Hwn maa oc tho sig offte om dagen met vand som er brent aff Syncke Thi det helet megit saadane Bulde blegner och hull

✕ Hwn maa och tho sig offte om dagen met vand som er brent aff Commille blommet paa steden sem bullen er Thi det lager megit snartlige

✕ Hwn maa oc tho steden offte met vand som er brent aff Aern det / Oc dørpe en klud der i oc legge der paa Det helet megit vel

✕ Vand som er brent aff Løg hielper oc megit for samme brøst / om mand thor steden der met Hwn maa oc dørpe en linen klud der i oc legge der paa

Om en Quinde er Swar och hafuer onth om Nafflen

Alu Copit

Nat en Quinde er Swar Oc hafuer megit ont ellet wred om sin Naffe Da maa hwn dricke vand tre gonge om dagen sem er brent aff Vedbende so dørper wd met iorden / Tre skeder fulde huet tid / Det hielper hende for saadan ve

✕ Vand som er brent aff Bierrens freyd / Det hielper hende megit snartlige Om hwn dricker det off Tre skeder fulde fastendis om dagen Det fordriffuer oc det vted som er om nafflen Oc anden suached som er kommen aff kvid

¶ Her effter finder du
vand for alle honde vduertis Siug
Dome paa legemet

For Vansmectelse effter Siugdō Cxviii C

En så bliffuer Vansmectig paa sit legeme
Eller paa nogen aff sine lemmer effter no
gen Siugdōm/han maa dricke to eller tre
skeder fulde vand om dagen /som er brent
aff S. Elene vrt och hennis rod/ Oc dōp
pe en klud i samme vand oc smørge de lē
mer der met som ere vansmectige / oc lade det tōris aff sig
selff Det styrcker dem megit

¶ Hand maa och dricke tō eller tre skeder fulde aff
vand som er brent aff Cardo benedicta Och stryge der aff
paa de vansmectige lemmer/det styrcker dem megit

¶ Hand maa oc stryge de Vansmectige lemmer met vand
som er brent aff Kalfsue blod /thi det styrcker dem megit oc
hielper dem til deris velmact igen

¶ Hand maa oc stryge de Vansmectige lēmer oc ledemo
de met vand som er brent aff Malozan/thi det styrcker dem
megit igen

¶ Vand som er brent aff Dytunge den vrt styrcker Lem
merne om mand dricker der aff tre skeder fulde om dagen
Oc stryger samme lēmer der met

¶ Hand maa och stryge Lēmerne så ere vansmectige met
vand som er brent aff Salute / thi det styrcker dem

Deh som vil haffue huide hender

Deh som vil haffue huide hender Clix C

Do som vil haffue huide hender Man maa tho dem i vand som er brent aff huide Alper / Thi det gøi dem huide oc deplige

Man maa oc tho dem i vand som er brent aff Wille si þ elad oc knæppetne / som þffuerst se det paa dem Thi det gøi dem hele deplige oc huide

Hand maa oc tho sigi vand sð er brent aff Valmwe si þ oc hendis knopper / thi det gøi huide oc rene hender

Hand maa oc tho sine hender i vand som er brent aff det huide aff Wense Beg / thi det gøi dem huide

Faar Oym i fingerne Clix Capittel

En som vassuet Oym paa sine fingre eller hender han maa tage vand som er brent aff Dye galle eller Ture galle / oc sirpge offte paa steden / thi det fordriffuer dem snarlige / han maa oc dōppe en liden klud der vdi / Och legge hannem tre eller fire gonge det paa om dagen

Man maa och dōppe en klud i vand som er brent aff Rude / Och legge hannem paa same Oym tre eller fire gonge om dagen thi det dōder oymen oc lager megit

Vand som er brent aff Snenbom / Det dōder Dime snarlige Om man dōpper en klud der i och legger hannem paa steden tre eller fire gonge om dagen

Faar Voxtor oc Tigtoime paa hender och spøder Clix Capittel

For Vorter oc Ligtorne paa heder Tix blad

Den som songet Vorter paa hendetne eller paa foderne / han maa tho dem offte met vand son / et brent aff Hiettes freyd / De skaffue eller skete de det neste han kan det lide / Och drøppe det paa aff samme vand De aff Batrem vand thi det vilper

K Han maa oc tho samme Vortet oc Ligtorne met vand son er brent aff Redicke rødet / oc fryge det aff steosse paa oc thi det fordriffuet den snarlige

K Han maa oc gemme det vand son drøpper aff Vintre / naar man skeer dem om vaaren / El et naar mand legger de paa ilden vaade oc gemet de draabe son tunder det aff Och fryget Vorterne oc Ligtorne met det / thi det fordriffuet de

K Vand son er brent aff Sprinck korn (son mange kalle kaldet) De hun gissuet hind milk aff sig naar hun brydis Det vand leget Vorter och Ligtorne / on man fryget det offte paa den om dagen

Naar henderne skelffue

Cxii Capittel

Da henderne skelffue eller Beffue paa nogen / Da maa han tho dem offte met vand son et brent aff Hylde blomster / oc lade dem røris aff dem selffue / det hielper den som haffuet saadan biøst Han maa och tho sine hender met vand son et brent aff En vrt kallis fem fingre De groz almindelige paa marken / det hielper snarlige oc et forsoet

K Vand son er brent aff Hwlwt Et och gaat om mand thor henderne det vdi oc lader dem røris aff dem selffue

K Naar henderne saa røstis paa nogen Da maa han tho dem met vand son et brent aff Hiettes freyd) Och lade det røris aff sig self Det hielper megit

Raar henderne skelfue

Rand maa oc tho henderne offte som skelfue met vand
som er brent aff rød Raal/oc lade dem tørris aff dem selfue
lyen/thi det hielper megit for saadan beuelse

Vand som er brent aff de smaa huide Lilper / som gro i
skoffuen/oc kallis Liliun conuallium paa latine / det hiel
per megit om mand thor henderne der met offte / och lader
dem selfue tørris

Rand som er brent aff Rude er oc gaat for saadan beuel
se/om mand thor dem der met offte om dagen/oc lader dem
tørris aff dem selfue

Rand maa oc tho dem offte met vand som er brent aff
rød Syncke/det hielper oc megit

Ran maa oc tho sine heder i vand som er brent aff Sal
uie tit om dagen/thi det hielper for saadan beuelse

Raar mand haffuer ve paa hofsten Exliii

En som fornemer ve eller verck paa sin hofte han
maa dørpe en klud i vand som er brent aff blaz
Lilpe røder/oc legge hannem paa hofsten

Vand som er brent aff Bethonpe er gaat for
saadan ve paa hofsten/om mand dicker tho gonge der aff
om dagen/huer tid tho skeder fulde/och thor hofsten der met

Rand maa och dørpe en klud i vand som er brent aff
Radhel/oc legge hannem paa hofsten/oc lade hannem tørris
aff sig self/det sordiffuer den ve

Vand som er brent aff Natshade er oc gaat for hofte ve
om mand dørper en klud der i/oc legger hannem paa hofsten

Du maat oc dørpe en klud i vand so er brent aff Abzød
oc legge hannem paa hofsten/oc dicker tho skeder fulde aff
samme vand om morgenen oc tho om aftenen

Om nogen Lem soffuer

1r blad

Om nogen Lem soffuer

Clriiii Capittel

En som haffuer en hand eller nogen anden Lem som soffuer/eller et saa dødactig atth han icke vel finder eller føler/han maa dricke Lauendel vand tre dger/huer dag tho gonge/ oc huer tid tho skeder fulde til lige/oc fryge samme Lemmet ofte der met som han haffuer mest brøst paa

✥ Han maa oc dricke tho gonge om dagen vand så er brent aff dricke Sauiue/huer tid tho skeder fulde til lige/ oc fryge oc gnide de surge Ledemode der met/det hjælper megitt

✥ Vand så er brent aff Rosemarin er gaat for saadan brøst om man dricket der aff morgen oc afften/huer tid tho skeder fulde til lige/oc fryger der paa som brysten er mest

Om nogen Lem er lam aff Popelsie eller slag

Clv Capittel

Et menriske som Lem/Hand eller fod/eller nogen anden Le bliffuer lam paa aff Popelsie eller aff nogen anden sugdom/sald eller slag/skal dricke vand som er brent aff den store Basilicon tho gonge om dagen huer tid tho skeder fulde til lige/thi det fordriffuer saadan lemmelse

✥ Hand maa oc smørge den lammne Lem met vand sem er brent aff kaffue blod/thi det fordriffuer den lammelse om man bruger det ofte oc daglige

✥ Den siuge maa oc fryge och smørge de lammne Lemmet met varmt Lauendel vand ofte om dagen/ thi det hjælper dem megitt til deris velmact igen

Om nogen lem er lam aff Popelsie

✠ Den siuge skal oc dricke tho gonge om dagen vand som er brent aff Hatoran/tre skeder fulde til lige / och tho och stryge de lammes Leder der met offte/det hielper dem til deris velmact igen

✠ Han skal oc smørge oc stryge de samme Leder oc Lemmer met Rosemarin vand / oc lade det tørre aff sig self / thi det hielper dem megit til deris velmact igen

✠ Vand som er brent aff Saluie er den Lammes megit sunt om han dricker der aff morgen och afften / huer tid tre skeder fulde til lige / oc smørger de Lammes Leder der met

✠ Han maa oc smørge oc stryge de lammes Leder met vand som er brent aff Tidløse / som ere de gule smaa Liljer / som først opuoye mod sommieren i vtegaarde

Faar Podagel

Elrvi Capittel

 Om nogen fonger Podagel da skal han stray met det første tho oc gnide sine føder vel met varmt vand som er brent aff Pollepe / oc dørpe en klud der i / oc legge paa dem / det fordriffuer Podagelen

om han gør det stray met det første han fornemmer hane

✠ Den som fornemmer at han faar Podagel han maa dricke vand som er brent aff tring Hulurt / tho gonge om dagen / huer tid tre skeder fulde til lige / oc stryge oc gnide føderne der met offte / det fordriffuer Podagelen

✠ Han maa och tho føderne met vand brent aff den lange Hulurt / och stryge dem vel der met / thi det hielper megit faar Podagel

✠ Hand maa oc smørge Podagelen met vand så er brent aff Dye blod / oc gnide oc stryge steden der met vel

Om mand haffuer Podagel

Tri blad

Om mand haffuer Podagel aff hede

Clvdi Capittel

Dyemmet nogen atz han haffuer sin Podagel aff stor hede/eller met suar hede da maa han döppe en klud i vand som er brent aff de sinnaa blaa ftole/oc stryge oc gnide steden der met/thi det fordriffuer hannem oc लेकर heden

✕ Han maa oc döppe en klud i vand som er brent aff Guss lög/oc stryge oc gnide samme Podagel der met/thi det fordriffuer hannem oc heden met

✕ Han maa oc döppe en klud i vand som er brent aff Gre skar/oc stryge oc gnide Podagelen der met/thi det fordriffuer hannem oc heden met

✕ Han maa oc döppe ith klede i vand som er brent aff Sur re/som voper paa enge oc i marcken/oc stryge steden der met/thi det fordriffuer heden oc Podagelen

Faar Krampe

Clviii Capittel

En som haffuer eller söger Krampe han maa dricke vand som er brent aff Vil tho gonge om dagen huer tid tre skeder fulde til lige/han maa oc döppe en klud i samme vand/oc stryge och gnide steden der met som Krampen er/thi det fordriffuer hende

✕ Han maa och döppe en klud i vand som er brent aff Hwurt/och gnide steden der met som Krampen er/thi det fordriffuer henden megit

✕ Han maa oc döppe ith klede i vand som er brent aff La uendel/oc tho oc gnide steden der met som Krampen er/thi

Si

Faar Siugdom sō er oc flyder i Lenderne

det fordriffuer hende

✠ Vand som er brent aff Rød kaall Er oc gaat for krampe om mand dopper ith klede der i / oc thoz och gnider sted den der met som hwn er mest / Thi det fordriffuer hende megit

Faar Siugdom som er oc flyder i

Ledemodene

LXix Capittel

Haffuer mand Siugdom som flyder i Lenderne eller bryder i dem Da maa mand brende vand aff de smaa Blaa blomster som voxe paa agerne i Maymaaned / Och ere lige saadanne som de smaa Blaa fiole Oc dørpe en klud i samme vand Oc stryge paa de ledemode oc lemmer som de fornemme saadan brøst och induertis siugdom / thi det fordriffuet den sot aff ledemodene

✠ Vand som er brent aff Dye blod er gaat for saadan Siugdom i Ledemodene Guad heider hwn er aff kuld eller hede om man dørper en klud der i Oc stryger oc gnider ledemodene der met vdi otte eller ni dage

✠ Dw maat oc tage vand som er brent aff den vdt Guss ore / Oc dørpe en klud der i / oc legge hannen paa ledemodene thi det fordriffuet siugdømmen aff dem

✠ Dw maat oc dørpe en klud i vand som er brent aff Lavendell Och legge hannen ofte saa vand paa samme siuge ledemode / thi det fordriffuet siugdømmen aff dem

✠ Vand som er brent aff Saluie som haffuer smaa ørn Det er gaat for Siugdom i Lenderne / Om man dørper en klud i samme vand / oc stryger oc gnider dem der met ofte

Faar Siugdom i ledemodene Tre blad

✕ Vand maat oc tage vand som er brent aff Gwssløg / oc dōppe en klud der i / oc stryge oc gnide / de siuge ledemodene offte der met om dagen / thi det hjælper dem megit

✕ Vand som er brent aff Nataskade / det hjælper megit mod siugdom i ledemodene / Om man dōpper i klud der i / och legger hannem paa dem tre gonge om dagen

✕ Vand som er brent aff Rude det er oc gaar mod siugdō i ledemodene / Om man dōpper en klud tre gonge om dage i samme vand / oc legger hannem paa ledemodene / thi det fordriffuer siugdommen aff dem

Faar Ict oc Verck

Clxx Capittel

 En som haffuer eller fornemmer Ict paa nogen aff sine Lemmer Eller paa nogen serlestis sted Da maa hā Dōppe en klud i vand som er brent aff Quessurt som mange kalle Biedurt / Oc stryge och gnide steden der met som han fornemmer mest Ict / thi det hjælper hannem megit for samme Ict oc pine

✕ Vand som er brent aff de Lille Radhell Er gaar for Ict Om mand dōpper en klud der i Oc stryger oc gnider steden der met sō Ictē mest bryder oc slar / thi det fordriffuer hende

✕ Vand som er brent aff Sedeser røder / Det maa de Rige lade købe paa Apoteken / Oc dōppe en klud der i oc tho stryge oc gnide steden der met / Det fordriffuer Acten megit

Faar Ont oc forderffuit Blod Clxxi Ca

 Ommer nogē at hā haffuer Ont oc forderffuit Blod i sig / Oc senger der aff megen klaade skab eller adē vdslet paa sit legeme Da maa hā dricke vād sō er brent aff Agermønne tho gōge

Paar Ont oc forderffuit Blod

om dage / Huer tid tre skeder fulde til lige / Thi det renser blodit megit vel igen

 Vand som er brent aff Boras blomster Eller aff hennus øffuerste knopper oc ynge smaa blad / Er gaat emod det onde oc forderffuede blod / Din mand dricker det aff tho gonge om dagen / tre skeder fulde til lige Thi det renser blodit igen

 Den som haffuer ont blod han maa dricke om dagen tho gonge vand som er brent aff Bøne blomster blad oc toppe / Tre skeder fulde til lige / thi det renser blodit igen

 Han maa och dricke / tho gonge om dagen vand som er brent aff de Gule fioler / huer tid tre skeder fulde til lige Thi det renser blodit megit oc snartlige igen

 Vand som er brent aff Dye Tunge den vrt / renser och blodit megit / Din man dricker det aff tho gonge om dage huer tid tre skeder fulde til lige

 Vand som er brent aff Rosemarin det renser oc blodit igen megit Din man dricker tho skeder fulde der aff om dagen fastendis oc det fordriffuer det forderffuede blod

 Vand som er brent aff Scabiosa den vrt / renser det onde forderffuede blod / Din man dricker det aff tho gonge om dagen / huer tid tre skeder fulde til lige

 Vand som er brent aff Malurt renser det forderffuede blod igen / Din mand dricker det aff tho gonge om dagen huer tid tho skeder fulde til lige

Paar klaade skab oc Omm Elxij Capit

En som haffuer megen klaade skab oc vdslet / han maa dricke vand som er brent aff Gule Liljer / tho gonge om dagen / huer tid tre skeder fulde til li

Paar klaade skab oc Sym

Triij blad

ge / thi det hielper saar saadan skab oc klaade

✠ Vand so er brent aff Kattost er gaar for saadan skab oc klaade Om man dopper en klud der i oc tho oc stryger steden ofte der met Och legger hannen paa steden / Det heler megic

✠ Den som haffuer saadan klaade han maa dricke vand tho gonge om dagen som er brent aff Hiertens freyd / tho skeder fulde til lige / och dopper en klud der i och legge paa steden

✠ Mand maa oc tho steden / tho eller tre gonge om dagen met vand som er tundet aff Vinre om fasten naar mand skeer den

✠ Den som haffuer saadan skab oc klaade Han maa dricke vand som er brent aff Rude Tho gonge om dagen / tre skeder fulde til lige Thi det fordriffuer saadan skab oc klaade

✠ Vand som er brent aff Scabiosa den vrt / Er gaar saar saadan skab Om man dricker der aff tho tho gonge om dagen / huer tid tre skeder fulde til lige Thi det lager skabbe

✠ Vand som er brent aff Malurt Er gaar for saadan skab Om man dricker der aff tho gonge om dagen / huer tid tho skeder fulde til lige / Mand maa oc blende Malurte vand i sin drick / thi det hielper for saadan skab oc klaade

✠ Vand som er brent aff Celidonye Er och gaar for skab Om man dricker der aff tho gonge om dagen / huer tid tho skeder fulde til lige

Om nogen er meget vdsagen met skab

CLXXiii

Capittel

Om nogen er meget vdslagen met skab

Assuer nogen stor vdslet aff skab da maa han döppe en klud i vand som er brent aff Sure/oc legge hannē paa dem/oc lade hannem offte tōris aff sig self om dagen paa dem/det heler dem

✱ Vand som er brent aff blaa Lilje røder / det heler dem snart/om man legger en klud der i/och legger hannem offte der paa om dagen/oc lader hannem tōris aff sig self

✱ Du maat och brende vand aff Eke løff/och döppe en klud der i/oc legge paa dem/det heler dem snart

✱ Vand som er brent aff Bierrens freyd heler dem snart / om mand döpper en klud der i/oc legger paa dem/oc lader hannem offte tōris aff sig self igen

✱ Vand som er samblet aff Vintre naar de skeris om faste lager dem och snart/om man stryger der aff offte paa dem om dagen/oc lader det tōris aff sig self

✱ Vand maa oc stryge oc gnide samme siugdom tho eller tre gonge om dagen met vand som er brent aff Redicke / thi det lager dem snartlige

✱ Vand som er brent aff Aakane blomster det lager dem snartlige/om mand tho/oc gnider dem der met offte om dagen/oc lader det indtōris aff sig self

✱ Vand maa oc dricke vand tho gonge om dagen/tho skeder fulde til lige som er brent aff Scabiose den vrt / mand maa oc stryge oc gnide steden der met

✱ Vand som er brent aff Spring korn /som māge oc kalle Skid vrt er gaat der fore/om mand tho/och gnider steden der met/thi det heler oc lager megit

✱ Vand som er brent aff huide Liljer hielper megit/oc lager snart/om mand tho/oc steden offte der met/och lader hannem tōris igen aff sig self

Faar sorte blegner

Trinij blad

Foꝛ sorte blegner som haaffue en huide kredz
vden omkring dem

Clxxviii Capittel

DEn son haaffuer sorte blegner paa sig met en huld kredz omkring dem han maa dricke tho gonge om dagen vand som er brent aff den brede Veybrede oc döppe en klud der i/oc legge hānen paa dem

✕ Han maa oc döppe en klud i vand som er brent aff Ege løff tho gonge om dagen/oc legge der paa/det heler dem

✕ Vand maa oc döppe en klud i vand brent aff Grefker oc legge hannem tho eller tre gonge paa dem om dagen/och lade hannem tōris off sig self/thi det lager megit

✕ Vand som er brent aff Loesticke/hele de samne sorte blegner megit snart/ om mand döpper en klud der i/tho eller tre gonge om dagen/oc legger paa dem til de tōris igen

✕ Vand som er brent aff grøne Valnøder sø de bliffue mode lager samne blegner megit snarlige/ om mand dricker tho skeder fulde der aff om dagen/ aften och morgen / och döpper en klud der i tho gonge om dagen/oc legger paa dem

✕ Vand som er brent aff Røne blomster heler samne blegner snart/ om mand döpper en klud der vdi / tho eller tre gonge om dagen/oc legger paa samne sorte blegner

Faar store onde blegner som vdfalde

Clxxv Capittel

Dn nogen haaffuer store sorte blegner som gaar en huld kredz omkring/och fornemmer stor hede da maa han dricke tho gonge om dagen vand so er brent aff den brede Veybrede/tho skeder fulde

Før store onde blegner som vdsalde

til lige/och dōppe en klud i samme vand/och legge hannem
offuen paa dem/thi det drager heden vds aff dem oc lāger

✠ Vand som er brent aff Busslōg lāger samme hede bleg-
ner/om mand dōpper en klud i dem/tho eller tre gonge om
dagen/oc lader det tōris aff sig self

✠ Du maat oc dōppe en klud i vand som er brent aff Nat-
skade tre gonge om dagen/oc legge paa samme store eder bleg-
ner/thi det vdslōcker heden oc lāger dem snartlige

✠ Vand som er brent aff Celidone lāger samme hede bleg-
ner/oc drager heden aff dem/om mand dōpper en klud der i
oc legger paa dem

✠ Duo som dricker tho skedet fulde aff Rosemarin vand
om afftenē oc om morgenen/oc dōpper en klud der i/oc leg-
ger der paa/det lāger hannem snartlige

Faar Pestilentze bulde Clerici Ca.

Daffuer nogen Pestilentze bulde/eller andre store
bulde eller obne saar effter dem paa sit legeme chuo-
som helst de ere da maa han tho samme bulde och
saar met vand som er brent aff Marubie/so man
oc kaller Kat vrt/oc dōppe en klud i samme vand/oc legge
hannem paa bulden eller saarene

✠ Mand maa och tho steden som bulden eller skaden er tho
gonge om dagen met vand som er brent aff blaa Lilje rōder
oc dōppe en klud der i/oc legge paa dem

✠ Vand som er brent aff Bōner er gaar til atth tho Pestil-
lentze bulde oc saar met Mand maa oc lade den tōcke
ting aff samme bōne vand/som er neder paa bonden naat
det brendis bliffue hōff vander/thi det tōrrer bulden och

saarene megit

✿ Du maat oc tho bulden oc saarene met vand so er brent aff Lardo benedicta/oc stode puluer aff samme vrt/och frø det i saarene/thi det helet oc tserer megit Paa maat du dōppe en klud i samme vand/oc legge hannem der paa / det helet dem snart

✿ Du maat och tho Pestilentze bulde oc de obne saar met vand som er brent aff den brede Veybrede / thi det helet dem megit snartlige

✿ Du maat tho samme Pestilentze bulde oc obne saar met vand som er brent aff Hylde blomster/oc dōppe en linē klud der i/oc legge paa skaden/thi det helet megit

✿ Vand som er brent aff Ro skær / det helet megit / om man tho bulder eller saarene der met tho gonge om dagen/ oc veder en klud i samme vand/oc legger der paa

✿ Du maat och tho samme bulde eller saar met vand som er brent aff Hiertens freyd tho gonge om dagen/ och dōppe en klud der i/oc legge hannem paa saarene

✿ Vand maa och tho Pestilentze bulde met vand som er brent aff Neller/oc dōppe en klud der i/oc legge paa dem

✿ Du maat oc tho samme bulde met vand som er brent aff Hunde tunge/oc dōppe en klud der i/och legge paa dem/thi det helet megit snartlige

Fo: induertis Pestilentze bulde

Clrbvii

Den som fornemmer at han haaffuer Pestilentze bulde induertis i sig da maa han dricke vand tre gonge om dagen som er brent aff Akeleje / huer tid tho skæder fulde til lige / thi det hjælper megit

Ti

Faar induertis Pestilentze bulde

for saadanne Bulde induertis atz lage dem

¶ Mand maa oc dricke vand som er brent aff Kattost/
ete gonge om dagen / huer tid tre skeder fulde til lige / thi det
heler de induertis Bulde

¶ Dw maat och dricke vand som er brent aff Baldrian
som mange kalle Valerian / fire skeder fulde Om morgenen
fastendis / Det heler de induertis Bulde

¶ Mand maa oc dricke vand som er brent aff Isop / tho
gonge om dagen / tre skeder fulde til lige / Thi det lager me
git vel de induertis Bulde i mennicken

¶ Vand som er brent aff en Vrt kallis Scabiosa / oc boy
er almindelige paa marken / lager de induertis Bulde Om
mand dricker der aff tre gonge om dagen / tre skeder fulde
til lige

¶ Dricker man oc tho gonge om dagen Saluie vand
tre skeder fulde til lige / Da bryder det de induertis Bulde
oc heler dem megit snarlige

¶ Mand maa oc dricke vand som er brent aff Malurt tho
gonge om dagen / tre skeder fulde til lige / thi det heler dem
induertis snarlige

Om nogen er hofuen vduertis eller

induertis

CLXXviii

Capittel

O nogen er vduertis eller induertis hofuen / Da
maa han dricke vand som er brent aff Holtz vrtis
røder (som mange kalle S. Elene rod) Tho gø
ge om dagen / tho skeder fulde til lige Och dørpe
en klud der i oc legge hannen paa samme helssuelse / det for
driffuer hende

¶ Mand maa oc dricke vand som er brent aff Blaa Lily

Om noget her hoffue

Arbi

blad

er / tre skeder fulde om dagen fastendis / och döppe en klud
der i Oc legge hannen paa heffuelsen

✕ Det er oc gaat ath mand dricker tho gonge om dagen
vand som er brent aff Kattoste / Och döppe en klud der i
oc legge hannen paa samme heffuelse

✕ Dw maat oc dricke vand som er brent aff Hylde blom-
ster tho gonge om dagen / Hver tid tho skeder fulde til lige
thi det hielper for saadan heffuelse induertis / Dw maat oc
döppe en klud i samme vand oc legge hannen paa heffuelse
vduertis

✕ Dw maat oc dricke vand som er brent aff Horte Tun-
ge blad / tho gonge om dagen / Hver gong fire skeder fulde
oc döppe en klud der i / Oc legge hannen der vduertis paa
det hielper for den heffuelse

✕ Hand maa oc dricke vand som er brent aff Linde blø-
ster tho gonge om dagen / tho skeder fulde til lige Oc döppe
en klud der i oc legge hannen paa heffuelsen

✕ Dw maat oc giffue den siuge vand ath dricke afften och
morgen / tre skeder fuld til lige Aff Hiertens freyd brent /
Dw maat oc döppe en klud der i oc legge hannen paa heff-
uelse det hielper megit

✕ Dw maat oc döppe en klud i vand som er brent aff Re-
dicke / oc legge hannen paa heffuelsen

✕ Dw maat och döppe en klud i vand som er brent aff
Abrød / oc legge paa heffuelsen / det hielper

✕ Den siuge maa oc dricke tho skeder fulde Rosen vand
oc blende ith qwintin smaa filet fiskeben der vdi / thi det hiel-
per megit for den heffuelse

Raar mand vil Suedis Cleric C

Naar mand vil Suedis

D nogen vilte gerne suedis / oc kan dog ick
Da maa han dricke vand som er brent aff de
brede Veybrede sep skeder fulde til lige **E**thi
det hielper megst vnderlige til atz suedis / om
han tecker sig varm

K Den som vilte gerne Suedis han maa dricke vand so
er brent aff Lardo Benedicta fire skeder fulde oc tecke sig
saa varm met kleder naar han vil Suedis han maa oc dric
ke vand som er brent aff den krusede Lecyge / sep skeder
fulde til lige / Och tecke sig varm met kleder naar han
vil Suedis

Vand som er brent aff Natshade skal mand blende met
Malurte vand / Oc dricke saa der aff sep skeder fulde til li
ge Och tecke sig varm met kleder saa songer han snarlige
Sued

K Den som vil swedis han maa dricke fire skeder fulde aff
vand som er brent aff Isop / thi det hielper hannem til atz
suedis / han skal oc tecke sig varm

Naar mand Suedis formegit Cxxx

D nogen forneimmet ved sig selff atz han Sue
dis formegit Saa atz han bliffuer der aff Van
smectig Da maa ha stryge sit hoffute bryst / sider
oc reffbe De andre keder paa sit legeme der scm
han Swedis mest met Rosemarin vand / det hielper for saa
dan wnaturlig sued

Vand som er brent aff Røde Rosen / Det hielper mes
git for saadan wnaturlig sued / Om man dricker der aff tho
gonge om dage n Huer tid tre skeder fulde til lige

Faar end fugtighed i liffuit

Arbñ Cap

X Dw maat oc brende vand off Jorbet oc deris blad blö
ster oc knopper oc stryge paa kroppen der sön mest Suedis
thi det betager megit saadan sued

Om man haaffuer ond fugtighed i liffuit

ALgypt

Capittel

En som fornemmer atß han haaffuer nogen ond
fugtighed i sig Da maa han dricke vand som er
brent off Centaurea (som mange kalie Aurin
paa danske) Oc dricke tho gonge der aff om da-
gen tre skeder fulde til lige det vddrissuer de onde fugtighed
aff liffuit

X Han maa oc dricke vand so er brent aff Hiertens freyd
sue skeder fulde om dagen / det vddrissuer oen onde fugtig-
hed aff liffuit

Wand maa oc tage vand-som er brent aff Wirtredic-
ke fire skeder fulde fastendis / och blende lidet Salt der vdi
til som / Oc döppe saa en fier i samme vand / oc slinge hen-
de ned i halsen Atß han kan spe och vdgiffue den onde sug-
tighed aff liffuit

Faar vduertis och induertis store hede

ALgypti

Capittel

Enemmer nogen stor hede / eller bynde vduertis
eller induertis paa sit legeme Da maa han dricke
vand som er brent off Swre Tre gonge om dage
tho skeder fulde til lige / Han maa och döppe en
klud der i oc legge hannem vduertis paa heden

For vduertis oc induertis store hede

✠ Han maa och döppe nogre Hampe blaar i vand som er
brent aff Endiuie/oc legge dem paa steden/thi det vddrager
heden krafftelige

✠ Hand maa oc dricke vand som er brent aff de smaa blaa
firole tho gonge om dagen tre skeder fulde til lige/oc döppe
nogen Hampe i vandet/oc legge paa heden

✠ Hand maa oc dricke vand som er brent aff Lectyge/oc
dricke der aff tho gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde
til lige Han maa oc döppe en klud i samme vand/oc legge
offuer heden/det heler snartlige

✠ Den siuge maa oc dricke tho gonge om dagen vand som
er brent aff Jordber tre skeder fulde til lige

✠ Hand maa oc brende vand aff den hulde Tidssel/och
dricke der aff tre gonge om dagen/huer tid fire skeder fulde
det fordriffuer heden Han maa och legge der aff vden paa
heden met nogre Hampe blaar

✠ Den som hassuer saadan hede han maa dricke vand tho
gonge om dagen som er brent aff Matskade/huer tid tho skeder
fulde til lige/oc legge der aff vduertis paa

✠ Han maa och dricke vand som er brent aff Selsicker/tre
gonge om dagen/huer tid tre skeder fulde/det lekter den ind-
uertis hede

✠ Hand maa och brende vand aff Regnsan/och döppe en
klud der i/oc legge hammen vduertis paa heden

✠ Hand maa oc dricke Rosen vand tho gonge om dagen
huer tid tre skeder fulde/det lekter heden

✠ Hand maa oc dricke vand tho gonge om dagen som er
brent aff Alakane blomster/tre skeder fulde til lige/och legge
der aff vden paa/thi det vdslocker induertis och vduertis
hede

Ath leske vduertis hede Irblii blad

Ath ledske vduertis hede Clxxxij Cap

En som haffuer nogen suar hede vduertis paa sit legeme han maan dørpe en klud i vand som er brent aff Holtz vet / och legge hannen vden paa heden / thi det drager heden vð

✕ Han maan oc dørpe en klud i vand som er brent aff Bulme / oc legge hannen paa den hede sted

✕ Han maan oc dørpe en klud i vand som er brent aff Haffløg / oc legge paa steden / det vddrager heden

✕ Vand som er brent aff Hiorste tunge / det vddrager heden om man dørper nogre hainpe blaar der i / oc legger den paa steden / thi det vddrager heden

✕ Vand som er brent aff Grefkar men de ere vnge oc grønne / det lesker heden megit / om man dørper en klud der i / oc legger hannen paa heden

✕ Vand som er brent aff Nataskade det lesker heden megit om man dørper en klud der i / oc legger paa steden

✕ Du maan oc legge en klud paa steden med vand som er brent aff Veybrede / det lesker heden

✕ Vand som er brent aff grønne Hasle nøder det lesker heden om man dørper en klud der i / oc legger paa steden tho eller tre gonge om dagen

✕ Du maan oc blende vand aff de grønne Valinuer oc deris blad / oc dørpe en klud der i / och legge paa steden som heden er / det vddrager hannen

Om nogen er faarkølet

Clxxxiii Capittel

calam
calam
calam
calam
calam
calam

Om nogen er faarkølet

Q Denet eller nogen anden lem er eller bliffuer
forkølet paa nogit menneske da maa han tage
vand som er brent aff Seneps blad / oc stryge oc
bride steden offte der med / thi det vermer hannem
megit vel oc snart lige igen.

✕ Han maa oc dørpe en klud i vand som er brent aff Læ-
milke blomster / oc stryge oc bride steden offte der med / thi det
vermer hannem igen.

✕ Hand maa oc stryge oc bride steden offte med vand som
er brent aff gule fioler / thi det vermer samme lem megit vel
Han maa och dricke tho gonge om dagen aff samme vand
tre skeder fulde til lige.

✕ Han maa och dricke tho gonge om dagen vand som er
brent aff Hwlurt / huer tid tho skeder fulde til lige / thi det
vermer blodit igen.

✕ Han maa och dricke Salule vand tho gonge om dagen
huer tid tre skeder fulde til lige / och stryge oc gnide steden der
med / thi det vermer hannem igen.

✕ Han maa oc stryge och bride steden med Rude vand / thi
det vermer hannem megit.

Om faargiftelse Clerich Capittel

E En som bliffuer forgiffuen eller om han ode eller
finge forgift i sig / eller dricker hende i sig da maa
han dricke fastendis tre skeder fulde aff vand som
er brent aff Angelica sørst om sommeren / thi det
fordrissuer den forgift aff hannem.

✕ Vand som er brent aff Ackelepe det er gaat emod forgift
om mand dricker tho gonge om dagen der aff / tho skeder

fulde til lige/ det vddrissuer forgifften

✠ Mand maa oc dricke tho gonge om dagen vand som er
brent aff Pollepe tre skeder fulde til lige/ thi det vddrissuer
faargifften

✠ Mand maa oc dricke tre eller fire gonge om dagen vand
som er brent aff Syncke fire skeder fulde til lige/ thi det vddrissuer
forgifften megit

✠ Vand som er brent aff Vepbrede/ det vddrissuer forgifften
om man dricker der aff tho gonge om dagen/ huer tid tre skeder
fulde til lige

✠ Vand som er brent aff Cardo Benedicta det fordrissuer
forgifft aff lissuit/ om man dricker der aff tho gonge om dagen/ huer
tid tre skeder fulde til lige

✠ Vand som er brent aff Baldrian det vddrissuer forgifft
om man dricker der aff fire skeder fulde fastendis

✠ Mand maa oc dricke fire skeder fulde fastendis aff
henicke vand/ thi det fordrissuer forgifften

✠ Mand maa oc dricke sex skeder fulde Jern vte vand
thi det fordrissuer forgifften aff lissuit

✠ Mand maa och dricke sex skeder fulde aff Mirredicke
vand fastendis/ thi det vddrissuer forgifften

✠ Du maat och dricke Rude vand tre dage til lige/ huer
gong sex skeder fulde/ det vddrissuer forgifften

✠ Du maat och dricke vand som er brent aff Abisd fire
skeder fulde fastendis/ det vddrissuer forgifften

✠ Mand maa och dricke Malurte vand viii. skeder fulde/
det er gaat for all forgifft

Faar Raalde siuge

Clxxvi Cap
vi

Faar kaalde Siuge

Dinger noget menniske kaalde Siuge Da maa
han dricke vand som er brent aff Commille blø
me tho gonge om dagen / huer tid tre skeder ful
de til lige / thi det fordriffuer kaalde siuge

☞ Vand som er brent aff Blaa Lilper fordriffuer kaalde
Siuge om mā dricker der aff tho gonge om dage tho skeder

☞ Vand som er brent aff Bylde blomster / fordriffuer kolde
siuge om man dricker tho gonge der aff om dagen / huer tid
fire skeder fulde til lige

☞ Vand som er brent aff Centaurea det er gaat for kolde
Siuge om mand dricker der aff tho gonge om dagen huer
tid fire skeder fulde til lige

☞ Vand som er brent aff Hiertens freyd / det er gaat for
kolde siuge / Om man dricker der aff / tho gonge om dagen
huer tid tre skeder fulde til lige

☞ Dw Maat oc tho / stryge oc dride dine lemmer med
vand som er brent aff Abroß for kaalde siuge

☞ Mand maa oc dricke vand som er brent aff Celidonye
tho gonge om dagen / tre skeder fulde til lige / Det fordriff-
uer kaalde siugen megst snartlige

☞ Vand som er brent aff vor Arwe Sengeshalm (den brt)
Tre skeder fulde / blendet med tre skeder fulde Malurt vād
skal mand dricke fastendis det fordriffuer kaalde siuge

☞ Vand som er brent aff Tormentille skal man dricke aff
ten oc morgen huer tid fire skeder fulde / det hjælper

Faar den hede kaalde Siuge

Alpevli

Capittel

Faar den hede kaalde siuge Tre blad

M
mand fornemmer ath kaalde siugen tager hannem met megen hede / Och han brender fast induertis Da maa han dricke vand som er brent aff Swre / och blende sin drick der met / thi det fordriffuer heden

X
Mand maa och dricke tre gonge om dagen vand som er brent aff Borass den vrt / tre skeder fulde huer gong thi det fordriffuer den hede kolde siuge

W
maat oc dricke vand som er brent aff de smaa flole tre gonge om dagen / tre skeder fulde det ledsker heden

X
Vand som er brent aff Brekar blendet met bom Olve er gaat for hede kaalde siuge Din mäd lader stryge sig rygh der met oc gnide hannem vel oc tit der met

W
maat oc dricke vand som er brent aff Jord rög so mand kaller fumus terre paa Latine Tho gonge om dagen tre skeder fulde til lige / thi det fordriffuer heden

Faar kolde siuge hof hiertet Cirre bin Ca

D
ynemmer nogen ath han haffuer hemmelig kolde siuge induertis hof sit hierte met hede eller beuelse Da maa han dricke vand som er brent aff Borass den vrt tho gonge om dagen / huer tid tre skeder fulde til lige Thi det hielper for hierte kolde siuge

X
Vand som er brent aff Dye Tunge den vrt / det er gaat for kolde siuge oc hede om hiertet / Din mand dricker tho gonge der aff om dagen huer tid tre skeder fulde

W
Vand som er brent aff Radhel Det er gaat for den hede oc kolde siuge om hiertet er / om man dricker tho gonge der aff om dagen tre skeder fulde huer tid

Faar daglig kolde siuge Cirre Ca

Faar daglige kaalde siuge

En som hassuet daglige kaalde siuge Han maa dricke vand som er sø: brent aff Malurt blendet met vād aff vor siue Sengehalm det fordriff uet daglig kaalde siuge

¶ Vand som er brent aff Persicke blomster / det er gaat for daglig kaalde siuge / om mand dricker det aff tho gonge om dagen / tre skeder fulde til lige

¶ Hand maa oc dricke vand som er brent aff Tormen: tille tho gonge om dagen fire skeder fulde til lige / thi det fordriffuer den daglige kaalde siuge

¶ Du maat oc dricke vand som er brent aff den vilde En diute / tre gonge om dagen huer tid tre skeder fulde til lige

Faar fierde dagis kolde siuge Erc Capit

En som hassuet den fierde dagis kolde siuge / hā maa dricke vand som er brent aff Agermønne / tho gonge om dagen / fire skeder fulde til lige thi det fordriffuer den fierde dagis kaalde siuge

¶ Hand maa oc dricke fire skeder fulde fastendis aff vād som er brent aff Cardo benedicta / det fordriffuer den fierde dagis kaalde siuge

¶ Han maa och dricke tho gonge om dagen vand som er brent aff Iern vrt / huer tid tre skeder fulde til lige / det fordriffuer den fierde dagis kaalde siuge

¶ Hand maa och dricke vand som er brent aff Ratwrt som mange kalle Baldrian fire skeder fulde fastendis om morgen / det fordriffuer den siuge

¶ Du maat oc dricke vand som er brent aff den Spidse Veybrede tho gonge om dagen / huer tid fire skeder fulde thi

For fierde dagis Kolde Siuge Ixxi blad

det fordriffuer fierde dagis kaalde siuge

X Hand maa oc dricke vand som er brent aff Tormentille tho gonge om dagen / tre skeder fulde til lige / thi det fordriffuer fierde dagis kaalde siuge

X Hand maa oc dricke Salurte vand / tho gonge om dagen huer tid tre skeder fulde til lige / thi det fordriffuer den fierde dagis kaalde siuge

Om nogen haaffuer huer anden dagis

Eller huer Tredye dagis kaalde Siuge

Lxi Capittel

En som haaffuer huer ande dagis eller huer Tredye dagis kaalde Siuge Ha maa dricke vand so er brent aff Hylde blomster / tho gonge om dagen huer tid tre skeder fulde til lige / thi det fordriffuer Anden dagis oc Tredye dagis kaalde Siuge

X Hand maa oc dricke vand som er brent aff Iern bre tho gonge om dagen / tre skeder fulde til lige thi det fordriffuer anden oc Tredye dagis kaalde siuge

X Vand som er brent aff Tormentille er gaat saar saadan kaalde Siuge Om mand dricker der aff / tre gonge om dagen huer tid tre skeder fulde til lige

E Vand som er brent aff Salurte er gaat for Anden och Tredye dagis kaalde Siuge Om mand dricker der aff morgen oc afften tre skeder fulde til lige

Faar Pestilentze Cxxij Capic

En Pestilentze regeter megit Da maa man dricke vand som er brent aff Kalwert som mange kalle Baldrian tho skeder fulde om morgenen for

Om nogen frøcter faar Pestilentze

mand gaar aff hwsset/det beskermes hannem for Pestilentze
✿ Han maa oc dricke tho skeder fulde fastendis om morge-
nen aff vand som er brent aff Tormentille/ for mand gaar
vd aff hwsset i lucten Han maa och blende tth halfft quintin
Solus Arment der i/det beuarer hannem for Pestilentze

Frøcter nogen for Pestilentze Crciii C.

 En som frøcter for Pestilentze han maa dricke
vand som er brent aff Surer tho gonge om dagen
huer tid tho skeder fulde/ det beuarer hannem for
Pestilentze

✿ Vand som er brent aff Endiuie er gaar for Pestilentze
om man dricker tho gonge der aff om dagen/ tho skeder ful-
de til lige/thi det beuarer vel for Pestilentze

✿ Han maa oc dricke vand som er brent aff Angelica om
morgenen tho skeder fulde fastendis / for man gonger aff
hwsset/det hielper for Pestilentze

✿ Du maat och dricke vand som er brent aff Quess vrt
som mange kalle Sied vrt/sire skeder fulde fastendis/ det be-
uarer dig for Pestilentze

✿ Du maat oc dricke vand som er brent aff Radhel tre ske-
der fulde om morgenen/det hielper for Pestilentze

✿ Du maat och dricke tre skeder fulde aff Scabiose vand
fastendis/thi det er gaar for Pestilentze

✿ Eller du maat dricke tre skeder fulde aff Tormentille
vand fastendis/det hielper for Pestilentze

✿ Vand maa och dricke vand som er brent aff Malure
sire skeder fulde fastendis om dagen/ det beskermes vel for
Pestilentze

Om nogen hafluere Pestilencie Tertiū blad

✠ Mand maad oc dricke fastendis tre skeder fulde aff Dey-
biede vand / thi det er gaat for Pestilencie

Om nogen hafluere Pestilencie Cxiiii Cap

Da nogen er befengder eller hafluere Pestilencie
da skal man tage tho skeder fulde aff vand som
er brent aff Angelica / och spode ith halff quin-
tin aff hennis rod / och blende det vel met en
sked fuld aff Edicke / och ith quintin Theragelse ihsammen
oc giffue den siuge det ath dricke for han soffuer met Pestil-
entzen / och legge hannem paa den side som han soemmer
hende ath han kan vel suedis / da saar han bod igen / och
hielper for Pestilentzen

✠ Mand maa oc dricke strax met det soeste tho eller tre ske-
der fulde aff vand so er bren aff den brede Deybiede / oc dørpe
en klud der t / oc legge offuer hans Lessuer

✠ Du maat och giffue den siuge tho skeder fulde aff vand
som er brent aff det grøne skind paa Valnøder sider / och
blende samme vand met en sked fuld aff Edicke / det er gaat
for Pestilencie

✠ Tag fire skeder fulde aff Tormentille vand / och blende
samme vand met halff anden sked Edicke / och ith quintin
Teragelse / oc giff den siuge det ath dricke / och leg hannem
ned / oc vrid hanns hender oc spoder met Edicke stot met Ru-
de Malurt och salt / oc lad hannem vel suedis For det och
lige saa om anden dagen / det hielper for Pestilentzen

For stor hede i Pestilentzen Lxxv Capittel

For stor hede i Pestilentze

Haffuer mand stor hede i Pestilentze da maa mand dricke vand som er brent aff de smaa blaa skoler/oc blende sin drick der med/thi det borttager den hede i Pestilentze

✥ Du maat oc dørpe en klud i vand som er brent aff Buss løg/oc legge hammen vden paa steden / thi det borttager heden i Pestilentze

✥ Du maat och giffue den siuge tho skeder fulde aff vand som er brent aff Rakane blomster/ oc blende hanss drick med samme vand/thi det bort tager den hede Pestilentze

✥ Man maa och dricke Lectyge vand tre gonge om dagen huer tid tre skeder fulde/thi det fordriffuer den hede Pestilentze/oc lesker tørsten megit

Om mand drømmer megit

Cxxvi Capic.

En som haffuer stor och vnderlige drømme/eller drømmer megit han skal dricke tre skeder fulde aff vand som er brent aff en vrt kallis Engels spet/ oc Polipodium paa latine/ och et lige som smaa bregne/oc grov vnder Ege tre/det vand skal mand dricke naar mand gaar i seng/thi det er gaat for saadanne drømme

✥ Vand som er brent aff Hiorte tunge den vrt/ det er gaat for saadanne drømme/om mand dricker der aff tre skeder fulde om aftenen/spet mand gaar i seng/thi det hjælper for saadanne suare drømme som mand haffuer

Faar Druckenshaft

Lxxvii Capittel

D nogen bliffuer gerne/eller snart drucken aff
Vin eller øl da maa han dricke vand som er brent
aff Bethoupe fastendis fire skeder fulde / det be-
uaret hannen den gantke dag/ath han bliffuer
icke drucken

✥ Vand som er brent aff grønt Zedeseer eller aff hennis ber-
oc blad beuaret menniken vel fra druckenskaft/om man dric-
ker tre skeder fulde fastendis der aff sør man gaar til drickis
enckten til Vin eller øl

✥ Item kant du icke saa saadant vand salt her i riget da
maat du ede ith gaar sticke Zedeseer sør du begynder at dric-
ke/thi det staar megit mod druckenskaft

✥ Ath hele Saar med Vand

Ath hele ferske saar

Cxxviii Capit.

Affuer nogen ferske saar som han vil
hele met vand da maa han tho dem
met vand som er brent aff blaa Liljer
och dørpe en klud i samme vand och
legge paa saarit

✥ Vand maa oc dricke fire eller fem
skeder fulde Bethoupe vand aften och
morgen/thi det heler saarene induertis/oc løber vd mod saa-
ret ath lage det

Ath hele ferske laar

Dw maat och iho Saaret met vand som er brēt aff
Radhell / Oc dōppe en klud der i och legge der paa

Dw maat oc dricke Benedicte Vand Aften oc morge
fire skeder fulde / oc iho saarene der met offte om dagen

Dw maat och iho Saarene met vand som er brēt aff
Lentaure / Oc dōppe en klud der i / oc legge paa dem

Den Saare maa oc dricke afften oc morgen / vand som
er brēt aff Egel off tre skeder fulde til lige / det heler Sa
ret oc stiller blodit megit snartlige

Hand maa oc dricke vand som er brēt aff Baldrian
tre eller fire skeder fulde til lige / thi det lager induertis och
løber vō til Saaret ath lage det met

Hand maa och iho Saaret met vand som er brēt aff
Rōlicke / oc dōppe en klud der i och legge paa Saarit

Vand som er brēt aff Bunde Tunge den vrit det lager
saaret megit Om man thot det offte der met

Bulurt vand lager oc saaret megit om mand iho det
offte der met / Oc dōpper en kuld der i Oc legger der paa

Vand som er brēt aff Romske kaal lager Saaret snart
Om mand iho saaret der met / oc dōpper en klud der i oc
legger paa saarit

Hand maa och dricke daglige fire skeder fulde aff vand
som er brēt aff Syncke / Oc dōppe en klud der i oc legge
hannem der paa

Han maa och dricke vand som er brēt aff Rōd kaal
tre skeder fulde / oc stryge saaret der met

Hand maa oc dricke Salute vand iho gonge om dage
iho skeder fulde til lige / Oc iho saaret der met oc dōppe en
klud der i oc legge offuer saarit

Han maa oc iho Saarit met Salute vand / oc dōp

Ath Stille Blodet i saar Treiig blad

pe en klud der i oc leg ze hannem offuer saarit det hjælper

✠ Dw maat oc tho Saaret daglige met vand so er brent
aff Hvide Lilje blomster/oc aff røderne thi det heler Saa
ret Dw maat oc dōppe en klud der i /oc legge paa saarit

Ath Stille Blodet i saar Cxxix Capittel

Alt dw stille Blodet paa nogit ferst Saar / Da
maat dw dōppe en klud i vand som er brent aff
de Blaa smaa fiole /oc legge hannem paa saarit
✠ Dw maat oc dōppe en klud i vand so er brent
aff den brede Veybrede/oc legge hannem offuer Saaret met
nogen bom Olve

✠ Den saare maa oc dricke fem eller sep skeder fulde aff
vand som er brent aff de første och smeste unge Egel off och
dōppe en klud der i oc legge offuer saarit det stiller blodet

✠ Vand som er brent aff Kartofte Røder stiller blodet om
mand dōpper nogē bom vld der i oc legger paa saarit

✠ Mand maa och dōppe bom vld i vand som er brent aff
Saluie oc legge paa saarit det stiller blodet

✠ Mand maa oc dōppe nogen bom vld i vand som er
brent aff Røde Rose oc legge paa Saarit thi det stiller blø
dit snartlige

Saar Iede vand i Saar Cc Capittel

Dinemmer den som hwgen eller saar er ath hans
Iede vand løber vd i saaret / Da maa han dricke
tho gonge vand om dagen som er brent aff Celi
donye fire skeder fulde til lige / Och der maa
han gpre i tre eller fire dage til lige / Och tho Saaret met

Faar lede vand i Saar

samme vand / Oc dõppe ith klede i samme vand och leg
det offuer saaret / Thi det drager lede vandet der fra och
stæder icke til at det løber vd at saaret

Dw maat oc brende vand aff Regen omme / Oc dõp
pe en linen klud der i / och tho Saaret tho gonge om dagen
der met / oc dõppe ith lidet sticke bom vld i samme vand oc
legge det paa Saarit

Atth Saarit skal icke Bulne

Eci Capit

Alc dw foruare Saarit atth det skal icke Bulne
Och atth der skal icke komme hede der vdi / Da
maat dw dõppe en klud i vand som er brent aff
den brede Veybrede / oc legge offuer plasket paa
Saarit / Det beuaret Saarit atth der kommer icke hede
vdi Och ey heller i bulde / thi maa mand det gõre fire eller
fem dage

Den som er saar maa och dricke tho gonge om dagen
vdd so er brent aff Heste nõder blad oc knoppet / thi det beta
ger heden megit induertis / han maa oc dõppe en klud i sam
me vand / oc legge hannen vden paa Saarit / thi det beua
ret for den vduertis hede atth saarit skal icke bulne eller kom
me hede der i

Dw maat oc dõppe en klud i vand som er brent aff Rõ
de Rosen Och legge hannen offuer Saarit och plasket /
Om dw fornemmer hede der i / thi det bõrt tager all he
den der fra

Dw maat oc dõppe en linen klud i vand som er brent aff
huide Lilpe Rõder / oc tho Saarit der met / Och legge en
klud offuer Saarit met samme vand / det køler oc leger vel

Om Saarit giffuer rød aff sig Ixxv blad

Om Saarit giffuer røde aff sig Cxij Capit

Aar der megen røde eller vaar aff Saarit Da
maa mand tho det met vand som er brent aff
den brede Dybrede / Och dørpe en klud der i
oc legge hannen offuer saarit / thi det beuaret
for saadan røde oc vaar At det icker flyder eller
kømer aff Saarit

¶ Mand maa oc tage vand som er brent aff Buide Liljer
oc hennis røder / och dørpe en klud der i oc tho den wren-
hed aff Saarit der met / thi det helet oc hjælper for saadā rø-
de oc vaar / oc lager saarit

¶ Dw maat oc tho Saarit met Galurte vand / oc dørp-
pe en klud der i / oc legge paa Saarit / thi det foruaret for
fistel / oc for andre bulder / oc lager megit

Paar dybe Saar Cxij Capittel

Da Saarit er megit dybt Da maa mand dørpe
en ren klud i vand som er brent aff Kartoff och
tho saarit der met och legge hannen offuer det /
thi det opfylder kødet megit igen

¶ Mand maa oc tho Saarit met Hwng vand / Oc dørpe
en klud der i oc legge hannen der paa det tenset saarit / och
opfylder kødet igen oc lager megit

¶ Vand som er brent aff Romsk kaael Er oc gaat om
mand tho Saarit der met / oc legger det offuer saarit

Paar Saar sem ilde lucte

Lxiii Capittel

Paar saar som ilde lucte

Daffuer nogen saar som stincke oc ille lucte da maa han döppe en linen klud i vand som er brent aff Cominille blomster/och tho saarit der met/thi det renser/heler borttager den stanck oc onde aff saarit

✕ Den som haffuer fulc saar som ille lucte han maa dricke vand som er brent aff Kattost/och tho saarit der met/thi det renser det onde kød/oc fordriffuer stancken.

✕ And maa och tho saarit met Bunig vand/thi det borttager den onde luct/oc læger det

✕ Du maat oc tho saarit met vand som er brent aff Rølle røder/thi det renser megit/oc fordriffuer den onde luct

✕ Man maa och tho saarit met Rosen vand/thi det renser oc læger oc bort driffuer den onde luct oc stanck

Om der er madke i saarit Cxv Capittel

Dimmer der madke eller orme i saarit da maa han tho det met vand som er brent aff Egelsøff/thi det fordriffuer dem oc læger oc renser saarit

✕ Man maa oc tho saarit met vand som er brent aff Agernønye tho gonge om dagen/thi det renser saarit oc fordriffuer madkene oc ormene

✕ Da maat oc tho saarit eller den gamle bulde met vand som er brent aff Malurt oc döppe en klud der i/oc legge der paa/thi det renser oc døde madkene

✕ Du maat oc tho saarit eller bulden met vand som er bren off Katte vrt/thi det fordriffuer madkene

Om man er stungen stöt eller faiden hart Cxvi Capittel

Om man er stungen eller faldē Trybi blad

En som bliffuer stungen/sigt eller faldet hart/oc
slat sig nogit dybt saar saa atz blodet løber ind/
uertis i hannem/eller bliffuer leffret der inde/ da
maa han dricke vand so er brent aff Agermøne
tho gonge om dagen/thi det vdriffuer det leffrede blod/ och
lager megit induertis den bryst som mand haaffuer der aff

✠ Man maa oc dricke vand som er brent aff Eke løff/ oc
døppe en klud der i/ oc legge hannem paa saarit/ thi det vdr
drager det leffrede blod/ oc lager saarit

✠ Du maat oc giffue den siuge atz dricke tre gonge vand so
er brent aff Jord røg / som kallis fumus terre paa latine
fire skeder fulde til lige/thi det vdriffuer leffred blod

✠ Han maa oc dricke tho gonge om dagen tre skeder fulde
til lige aff vand som er brent aff vild Saluie/thi det vdriff
uer det leffrede oc onde blod

✠ Du maat oc giffue den siuge atz dricke tre gonge vand
som er brent aff den huide Tidffel som mand kaller Marie
korn/thi det vdriffuer det leffrede blod

✠ Du maat och dricke vand som er brent aff Storte tunge
afften oc morgen/huer tid tre skeder fulde

Om nogen Lem forsuinder Ecbit capit.

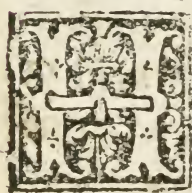
En som forsuinder nogē Lem paa eller vasmectis
atx han bliffuer Lam eller atx han kan icke vel
tage/røre eller føle hannem da skal han stryge och
gnide samme Lem vel met vand som er brent aff
Kalfsue blod/ oc døppe en klud der i/ oc legge hannem saa
darin offuer samme Lem

✠ Du maat oc stryge oc gnide den samme Lem met vand
som er brent aff menniskis blod/ oc døppe ith klede der i/ och
legge det saa varmt paa mennisken

Om nogen hafter fistel

✠ Du maat och tho de Lemmer som saa forsuinder met vand som er brent aff Rosemarin/oc legge det met ith klede offuer samme Lemmer/det hielper dem megit til pass igen
✠ Vand som er brent aff Senips blad och knopper det hielper samme vandsmeetige Lemmer megit/om mand tho och stryger dem vel det met/och legger det saa varmt paa steden

Om nogen hafter fistel Cxviii Cap.

Affuer noget menniske songet fistel paa sit legeme ehvor som helst det er da maa han dørpe en klud i vand som er brent aff Blaakorn/oc legge hannem paa steden / och tho steden sör met samme vand

✠ Du maat oc dørpe en klud i vand som er brent aff den brede Vepbrede/oc tho fistelen tho eller tre gonge om dagen der met/oc legge hannem siden der paa/saa dör han

✠ Den som hafter fistel han maa dricke tho gonge om dagen vand som er brent aff Benedicte blad oc røder tre pæder fulde til lige Han maa oc dørpe ith klede i samme vand oc legge paa hannem/thi det dørder hannem

✠ Du maat oc dørpe en klud i vand som er bræt aff Jern vrt/tho gonge om dagen/oc legge hannem paa samme fistel thi det dørder hannem/oc helet steden

✠ Han maa oc tho steden met vand som er brent aff Agir redicke/oc legge det paa steden/thi det dørder fistelen

✠ Den süge maa och tho fistelen met vand som er brent aff Nelle røder/oc legge der aff paa hannem

✠ Han maa oc stryge oc tho steden tre gonge om dagen met vand som er brent aff Hwlurt/det hielper

Om nogen haauer Fistel

Terbii blad

K Han maa tho fistelen tre eller fire gonge om dagen met vand som er brent aff Celidonye/oc döppe en klud der i/och legge paa steden/thi det heler hannem

¶ Vand som er brent aff Tormentille det döder fistelen/oc heler steden/om man tho hannem vel det met/oc döpper en klud der i/oc legger offuer hannem daglige

K Verck oc vel ath du skalt først döde samme fistel/och siden tho hannem met forscreffne vand/och legge det offuer hannem ath han kan lagte

Om nogen haauer Krestt

CCir Capit.

En som songer Krestt paa Bysket eller nogen anden sted paa sit legeme han maa döppe en klud i vand som er brent aff blaa Liljer oc hemmis røder/oc legge hanem paa steden/det döder Krestten oc lager saarit megit

¶ Mand maa och tho Krestten met vand som er brent aff Lardo benedicta tre gonge om dagen / och støde puluer aff samme vrt oc støp paa hannem/och döppe en klud der i och legge paa steden/det heler hannem snarlige och krafftelige det er tit forspøgt

K Du maat oc tho Krestten idelige met vand som er brent aff Hiorre tunge/oc legge det aff met en klud paa saarit/thi det döder hannem oc lager

¶ Mand maa oc tho Krestten tho gonge om dagen met vand som er brent aff Rulle røder/oc döppe en klud der i oc legge hannem offuer saarit/det döder hannem

K Du maat och støde gton Celidonye met Edicke / och brende vand der aff/och tho Krestten der met/och döppe en

Om mand haffuer en wlf paa sit lif

klud der i oc legge paa hannen / der dødet oc laget hannen
* Da maat tage Tormentille røder oc stude dem i vin
oc brende vand der aff / oc to krefften der med Och dōppe
en klud der i / oc legge det paa det laget hannen vnderlige

Om mand haffuer en wlf paa sit lif

CCp

Capittel

Den som haffuer en Wlf nogen sted paa sit lif /
han maa brende vand aff Blodurt oc tho steden
offte der med som han sider Och dōppe en klud i
samme vand / oc legge hannen paa samme wlf
thi det laget hannen vel och snartlige

* Han maa oc brende vand aff Wltredicke / oc tho saa
tit iøelige der med / Oc dōppe en klud i samme vand oc leg
ge paa wlfuen / thi det heler hannen

Paare forgift Ccxi Capittel

Den nogen bliffuer slungen eller beden aff en for
giftig Om eller ederkoppe eller songer noget for
giftigt saar aff dem / eller ande forgift Da maa
han tho samme saar eller bid / tho gonge om da
gen med vand som er brent aff den Brede Veybrede / oc dōp
pe en klud der i oc legge paa Saarit det heler megit vel
* Vand som er brent aff May blomme (so kallis Liliu
Conuallium paa latine / det vddrager den forgift til sig om
mand dōpper en klud der i oc legge paa Saarit

Om nogen er slungen i Tarmene Ccxii C

Om nogē bliffuer Stungen Verbiij blad

Om nogit Wemiske bliffuer stungen gennem
sine Tarme Da maa hā brede vād aff Regn
orme / och dricke der aff tre gonge om dagen
huer tid tho skeder fulde til lige / Thi det hee
ler hānem megit induertis som Tarmene ece
stungne igennem paa

Om nogen bliffuer Stungen Ccxiij C

Bliffuer nogit Wemiske skuden Eller Stungen
aff Torn / Eller om han treder spin eller Torn
i sine søder / eller andersiedis paa sit legeme Da
maa han dōppe nogre rene hampe blaar i vand sō
er brent aff Blaa Lilper i søder / Och legge dem paa saarte
thi det vddrager Jernet / Torn / spin eller andet som der
inde vaar

Den som haffuer Jern / Torn / spin / Ben / eller andet
i sit legeme han maa dricke tho gonge om dagen vand som
er brent aff Bethonpe / tho skeder fulde til lige / Oc dōppe
en klud i samme vand oc legge paa saarte / thi det drager det
vd som der inde er

Om nogen er falden eller slagen Ccxliij C

Alder nogen eller slar sig suarlige i sit hoffs
Daa ath panden bōgts ind eller gaar sønder
De mistet der aff sit maalt / Da maa han dricke
ke Lauendel vand tho gonge om dagen huer
tid tre skeder fulde Thi det hjælper hāne at faa sit maalt igen
Hand maa oc dricke vand som er brent aff
Maymaantz blomster (sō kallis Liliū Cōuallū paa latine)

Naar mād bliffuer blaa aff fald

Tho gonge om dagen huer tid tho skeder fulde til lige

K Den som haffuer saadan brøst han maa dricke tho gonge om dagen vand som er brent aff de smaa blaa fiole tho skeder fulde til lige thi det hielper hannem at faa sit maal igen

Naar mand bliffuer blaa aff fald eller slag

CCv Capittel

B Liffuer nogen blaa paa sit legeme aff noget fald eller slag aff stock eller Sten / Daa atij der bliffuer noget leffred blod induertis der aff hoff hannem Daa maa han dricke tho gonge vand om dagen som er brent aff Jord røg (som kallis fumus terre paa latine) fire skeder fulde til lige / thi det er gaat for Leffret blod och bort tager blaanelsen / om mand stryger det vden paa feden

K Vand som er brent aff Eske løff er gaat for den blanelse om mand dopper en klud der i oc legger hannem paa feden det fordriffuer leffred blod

K Vand som er brent aff vaar frue Sengeholm er oc gaat for saadā blaanelse om mand dopper en klud der i oc legger hannem paa feden

Naar Been er sønder CCvi Capittel

S Lar nogen sit Been i tv eller faldet nogen sit Kessben i tv eller stat det sønder / Da maa han dricke vand som er brent aff Baldrian (som mā ge kalle Katwrt) Tre gonge om dagen huer tid

fire skeder fulde til lige Thi det helet samme been induerets
megit

✠ Den Siuge maa oc dricke vand som er brent aff Cen-
taure motgen och afften / fire skeder fulde huer tid / thi det
helet de brøne been til samme igen

✠ Han maa oc dricke vand som er brent aff Regn Dym-
tre skeder fulde til lige / thi det helet de brøne been

✠ Den Siuge maa oc dricke afften och morgen / vand
som er brent aff Tidløse det er de sinaa Gule Lilper som
vope først om vaaren i vtegaarde fire skeder fulde huer tid
thi det helet de brøne been induerets

Faar den Onde Ild

Cxxvii Capittel

Qu nogē menneskes Lem bliffuer betend met dē
Onde ild / som mange kalle S: Anthonys ild /
Da maa han dōppe en klud i vand som er brent
aff Swret Dē legge den paa steden / thi det vds-
drager heden och ledsker megit

✠ Dē maat oc dōppe en klud i vand som er brent aff dē
brede Heybrede / och binde den om kring thi det vdstøcker
den onde ild oc hede

✠ Dē maat och dōppe en klud offte om dagen i Rosen
vand oc binde hannen paa steden det leker heden

✠ Mand maa och dōppe en klud i vand som er brent aff
Tidløse (som er de gule sinaa Lilper som først opuope om
vaaren) och binde samme klud paa steden / thi det leker
heden

✠ Dē maat oc dōppe en klud i vand som er brent
aff Vie løff / Och binde hannen offte paa steden saa vaa

Om nogen hafter brent sig

thi det leker heden

Om nogen hafter brent sig Cxxviii Ca

En som brender sig aff Olpe/het vand/het Jerg
eller aff Ald/da maa han döppe en klud i vand
som er brent aff den brede Deybrede/oc legge
hannem idelige saa naad paa steden/thi det helet

✠ Mand maa och döppe en klud i vand som er brent aff
Cordo benedicta/oc legge paa steden

✠ Mand maa oc blende vand aff Husslög brent met Olpe
oc döppe en klud der i/oc legge paa steden

✠ Du maat oc döppe en klud i vand so er brent aff Linde
blomster/och hinde hannem paa den brende sted/det drager
heden ud/oc helet saarit

✠ Vand som er brent aff Roer er gaar for saadan skade/om
man döpper en klud der i. oc legger paa steden

✠ Du maat oc tho den brende sted met vand som er brent
aff hulde Lilper morgen oc aften/oc döppe en klud der i oc
legge hannem paa den brende sted

✠ Du maat oc tho den brende sted met vand som er brent
aff Hemske piss/oc döppe en klud der i/ oc legge hannem
paa den brende sted

✠ Du maat oc tho den brende sted met vand som er brent
aff Komsg/oc döppe en klud der i/oc legge paa steden/thi
det kpler oc lazer saarit snart

Om mand brendis aff Solen Cxxix Capittel

Om mand blendis aff Solen Trex blad

En som bliffuer Solblendet eller soet i sit ansicte
aff megen soz hede da maan han döppe en klud i
vand som er brent aff Cardo benedicta/och legge
hannem paa ansictet oc tho det stöffe der met
Han maan oc tho sig met samme vand om huden gaar aff
ansictet aff den hede solbrynde

Han maan och tage vand som er brent aff Busslög/och
blende det met Olje/oc tho ansictet och anderstedis der met
som solen haffuer brent huden aff/thi det helet oc gø: hud der
paa snarlige

Faar frost oc kuld

Cxxx Capittel

Omger noget menniske frost eller kuld i sine spödet
eller paa nogen anden aff sine Leimmet da maan han
döppe en klud i vand som er brent aff Linde blom-
ster/oc legge hannem paa den fröste sted/thi det lager megie

Du maan oc döppe en klud i vand som er brent aff Kat-
urt/och tho den fröste sted der met/och legge hannem siden
der paa om hatten

Du maan oc döppe en klud i vand som er brent aff Roer
oc tho steden der met/oc legge hannem oc siden der paa/thi
det lager megie

Faar den kaalde Ild

Cxxxi capit.

Omger nogen menniske den kolde Ild saa at han
haffuer noget saar eller bulde eller Apocisme som
brender megie/oc det er dog kalt oc fryss der vden

Om mand bliffuer beden

omkring oc rodner da maa han tho steden met Rosen vand
oc döppe en klud der i och legge offuer steden/ thi det heles
den kolde bynde/ oc gø: gaar mod kylde der hof er

Om mand bliffuer beden aff nogit forgift tigt dwe

LExi Capittel

Du nogit menniske bliffuer beden aff nogit for-
giftigt dwe/ da maa han dricke tho gonge om
dage vand som er brent aff blaa Lilje rødet tho
skeder fulde til lige/ och döppe en klud der i/ och
legge paa steden/ thi det vddrager den forgift/ oc lager saarit

✠ Hand maa oc dricke vand tho gonge om dagen som er
brent aff Saldrian/ som man oc kaller Kat vrt/ oc tho steden
der met/ oc legge det paa steden met en klud thi det vdbider
det edet oc lager

✠ Du maat och döppe en klud i vand som er brent aff vor-
frue Sengehalin/ och legge hannen paa saarit och tho det
offte der met/ thi det heles megit

✠ Du maat oc giffue den siuge Rude vand atth dricke/ oc
döppe en klud der i oc legge hannen paa steden/ oc tho hā-
nen offte der met/ thi det lager megit

✠ Du maat oc tho steden offte met Salute vand/ oc döppe
en klud der i/ oc legge paa steden/ thi det drager oc bider den
onde forgift der aff

✠ Du maat och tho steden tho gonge om dagen met vand
som er brent aff huide Liljer/ och döppe en klud der i/ och
legge paa steden/ det heles saarit

✠ Du maat oc döppe en klud i vand som er brent aff den
spidse Veprede/ och legge paa steden/ och tho hannen offte

För Örne i menniskan

Trexi blad

met samme vand/det læger megli

Om der komme nogen Öm i människan
men han söffuer

Lxxiii Capittel

Dnger nogit menniske Öm i sig men han söffuer da skall han ströf met det förste dricke seg skeder fulde aff vand som er brent aff Basilicon thi det vddrissuer samme Öm

✕ Han maa och dricke tho skeder fulde aff vand som er brent aff Cardo benedicta/huileken vrt som nu er almindelig her i Riget/thi det vand vddrissuer alle förgiftige oc onde Örne aff menniskan/som komme i harnen men han söffuer/eller andckedis

För förgiftige diwrt steng

Lxxiiii Capittel

Dg nogit förgiftigt diwrt stinger nogen da maa han dricke tre skeder fulde aff vand som er brent aff Kat vrt/som mange kalle Baldrian/oc döppe en klud i same vand/oc legge paa saarit/thi det vddrager den förgift oc læger saarit snarlige

✕ Du maat oc tho saarit idelige met vand som er brent aff Neller/oc döppe en klud der i/och legge paa steden/thi det vddrager den förgift oc helet saarit

✕ Du maat oc tho saarit idelige met vand som er brent aff vor frue Hengehaln/oc döppe en klud der i/och legge der paa/thi det vddrager förgifften oc læger megli

Z i

Bidis nogen aff ith forgiftigt diure

Om nogen bidis aff ith forgiftigt diure

CCXXV Capittel

DEn som bliffuer saa snarlige stungen eller biden
aff nogit ont eller forgiftigt diure At han mistet
sit maall och kan icke tale Da maa han dricke
vand so er brent aff lög sen eller sex gonge huer
tid fire skeder fulde / thi det hielper hannen til at tale igen
oc til sin helbrede

Faar hugorme bid CCCXVI Capittel

Bliffuer nogen biden eller stungen aff nogen hugo
orm Da maa han strax dricke sex skeder fulde aff
vand som er brent aff Pollepe / och tho Saarit
tho gonge om dage der met / Oc döppe en klud der
i oc legge paa saarit / Det helet snarlige

Hand maa oc dricke Commille Blomme vand tre
gonge om dagen huer tid tho skeder fulde / Oc tho stede tho
gonge der met / Och legge noget der aff met en klud paa
saarit / thi det vddrager forgifften

Han maa oc dricke tre skeder fulde aff vand so er brent
aff Cardo Benedicta / oc tho saarit der met tössuet om dage
oc döppe en klud der i oc legge der paa

Hand maa oc döppe en klud i fennicke vand / oc legge
hannen paa Saarit / oc tho det vel der met

Hand maa oc dricke tho gonge om dagen vand som
er brent aff Bulde Lilpe røder tho skeder fulde til lige / oc
döppe en klud der i oc legge paa steden naar han er søt vel
thoen der met / thi det lager

faar en galey hund; bid Terrii bla
Om en galey hund bider nogē Cccvii &

Naar en galey Hund haßnet bided nogen Da maa
han dõppe en klud i vand som er brent aff den bre
de Veybrede tho gonge om dagē oc legge hāne paa
saarit hā skal oc tho saarit der met thi det lāger

✕ Han maa och dricke tho gonge om dagen vand som er
brent aff Maymaanedz blomster (som kallis Lillū cōual
lium paa Latine) tre skeder fulde til lige / och tho saarit der
met offte thi det lāger megte

✕ Dw maat oc dõppe en klud i vand som er brent aff
Hertens freyd oc tho saarit der met / oc legge hannein der
paa siden thi det helet oc vddrager forgiften

✕ Dw maat och dricke Rude vand tho gonge om dagen
huer tid tre skeder fulde / Oc tho saarit der met oc dõppe en
klud der i oc legge hannein offuer saarit / det helet megte

Naar en Ederkoppe stiger nogē Cccviii &

wo som bliffuer stungē aff en Ederkoppe Han maa
dricke Horgen oc afften tre skeder fulde aff vand
som er brent aff Cardo Benedicta / Oc tho stede
der met som stungen er thi det helet

✕ Han maa oc dõppe en klud i vand som er brent aff Bo
rass den vrt oc legge paa saarit sō Ederkoppe haßuet stung
git thi det helet oc bort tager pinen

✕ Dw maat och tho steden som stungen er met vand som
er brent aff den brede Veybrede tho gonge om dagen oc dõp
pe en klud der i oc legge paa saarit

✕ Dw maat oc tho steden som stungen er met
vand som er brent aff Reddicke / och legge det siden der paa

Naar en Ederkoppe stinger nogen

met en klud / thi det vddrager forgifften

¶ Hand maa och tho steden met vand som er brent aff
Abrød / oc döppe en klud der i och binde offuer steden / thi
det vddrager forgifften oc helet stungen

¶ Hand maa och tho steden met vand som er brent aff
Liliū Conuallium / som man kaller Maymaanz blomster
Tho gonge om dagen / och legge det offuer steden som pla
ster thi det vddrager forgifften

Naar Si Brims eller Bedehams stinger nogen

Capitel

Capittel

 Hand maa oc döppe en klud i vand som er brent aff den det Bors / och
legge hamein offuer stungen Thi det bort tager
sprecken oc helet megit vel samme sting

¶ Hand maa oc döppe en klud i vand som er brent aff
Maymaanz blomster (som kallis Liliū Conuallium
paa latine) oc binde paa steden som stungen er / thi det he
let samme sting

¶ Hand maa oc tho steden met vand som er brent aff
Saluie / oc döppe en klud der i och binde der paa

Om nogen bliffuer stungen aff en

Scorpion

Capitel

Capittel

En som bliffuer stungen aff en Scorpion Han maa
dricke tho gonge om dagen vand som er brent aff
Cordo benedicta / tho steder fulde til lige Oc döppe

Faar Scorpion Ring

lxxxiii blad

pe en klud i samme vand och legge hannem paa steden som
stungen er / det helet hannem snartlige

Wan maa oc döppe en klud i vand som er brent aff
Hiertens freyd Och binde hannem paa steden som stungen
er aff Scorpion thi det lager snartlige

Hand maa oc döppe en klud i vand som er brent aff
Kedicke tho gonge om dagen oc binde hannem ossuer steden
som er stungen / thi det drager forgiftten vð

Faar den fallende Sot lxxxi Capittel

Do som haffuer den fallende Sot / Eller fornæ
met ath hwn vil kōme hannem paa Da skall
hā strap met det første dricke tho gonge om da
gē vand sō er brent aff dē smaa Blaa stole tho
skeder fulde til lige Thi det er megit gaat for den siuge /

De serlestis for børn oc vnge folk som hende faar

Den siuge maa oc dricke i xvi dage til lige / tho gonge
om dagen / fire skeder fulde aff vand sō er brent aff dē brede
Veybrede thi det fordriffuer den fallende sot

Hand maa oc dricke tho gonge om dagen vand som er
brent aff Owlurt / huer tid fire skeder fulde til lige

Den siuge maa oc dricke tho gonge om dagen vand som
er brent aff Linde blomster / tre skeder fulde til lige / thi det
er megit gaat for den fallende sot

Hand maa och dricke tho skeder fulde aff Hiertens
freyd vand / som er blendet met ith quintin thitagelse tilsom
thi det er megit gaat for den fallende sot

Den siuge maa oc dricke i sex dage til lige vand som
er brent off Maymaanetz blomster (som kallis Liliū coual

Faar Popelsie

litum paa latine / fire skeder fulde til lige / och tho gonge om dagen / thi det hjælper for den fallende sot

✠ Han maa och dricke i xi. dage / huer dag tho gonge vand som er brent aff Rude / tho skeder fulde til lige / thi det er megit gaat emod den fallende sot

✠ Mand maa oc dricke tre gonge om dagen vand som er brent aff Malurt fire skeder fulde til lige / thi det er oc megit gaat for den fallende sot

Faar Popelsie

CCCCII Capittel

 M nogen fornemmer eller frøcter atij han skal gonge Popelsie da maa han dricke vand som er brent aff Borass blomster / tre skeder fulde til lige fire gonge om vgen naat han vil gonge i seng / thi det beuarer hannen for Popelsie

✠ Han maa och dricke fastendis om morgenen tho skeder suise aff vand som er brent aff Lectye / thi det beuarer hannen for Popelsie

✠ Vand som er brent aff rød kaal er och gaat for Popelsie om man dricker tre skeder fulde der aff fastendis om morgenen i nogle dage til lige

✠ Mand maa oc dricke fastendis tho skeder fulde aff vand som er brent aff Syncke / thi det beftermer mennighen faar Popelsie

Om man er slagen aff Popelsie

CCCCIII Capittel

Om man er slagen aff Popelsie xxxiii bl

En som er slagen aff Popelsie saa at
han er lam i nogen hans Lem/hand/arm
eller fod at han kan icke vel røre samme
Lem han maa dricke vand som er brent
aff Basilicon tho gonge om dagen / tho
skæder fulde til lige / och smørge och stryge
steden tre gonge om dagen med samme vand / thi det hjælper
hannem megit

✥ Han maa oc dricke tho gonge om dagen vand så er brent
aff Lauendel / tre skæder fulde til lige / och stryge och smørge
Lemmerne vel det met ofte om dagen / det hjælper

✥ Han maa dricke tho skæder fulde fastendis aff vand som
er brent aff Hiertens freyd / oc smørge och gnide den lamme
sted tre gonge om dagen der met

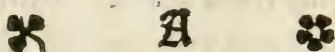
✥ Han maa oc dricke tho gonge om dagen vand som er
brent aff Nelle røder / tre skæder fulde til lige / oc smørge och
gnide de lamme Leder der met idelige

✥ Han maa och dricke tre skæder fulde fastendis aff vand
som er brent aff Saluie / oc smørge steden der met

✥ Mand maa oc dricke tho gonge om dagen vand som
er brent aff Rude / tho skæder fulde til lige / oc smørge oc gni
de de lamme Leder der met / det hjælper megit

Her effter følger huorledis och paa huilcke tioc om aarit man skal

brende forscressne vte vand

Agermønye vand skal mand brende i Maymaaned aff bla-
dene/stelkerne oc knopperne smaa hackede

Anis vand skal man brende met blad och frøed naar det er
møpen mod onj somneren

Adrød vand maa mand brende sist i Maymaaned aff bla-
dene oc stelkene vel smaa hackede tilsammen førre

Alum vand skal mand brende sist i Maymaaned aff hennis
blad oc røder vel smaa hackede tilsammen førre

Akane vand skal man brende all eniste aff hennis blomster
naar de ere best tidige oc skønne

Angelica vand skal man brende først i Maymaaned aff hen-
nis blad/stelke oc røder /før smaa hackede

Ackeleye vand skal man brende aff hennis blomster oc top-
pe naar hwy staar best i sine blomster

Bircke vand skal man brende aff den Bircke low som løs-
ber ud naar man hugger i hende før hwy før løff

Caldran som mange kalle Valerian eller Rat vte skal man
brende aff vterne oc røderne sist i Maymaaned

Glinde Melle vand skal man brende onj mid sommers tide
aff hennis blad oc toppe/strugne aff quistene

Buine vand skal man brende onj mid sommers tide aff
bladene/blomsterne oc røderne vel før smaa hackede

Byncke vand skal man brende sist i Maymaaned all eniste

Tafelen paa vand och brende

aff bladene stekene oc knopperne smaa hackete
 Borass vand skal man brende sist i Maymaaned aff hennis
 blad/blomster oc røder tilforn vel smaa hackete
 Bethouye vand skal man brende sist i Maymaaned aff he-
 nis blad/røder oc stekke tilforn smaa hackete
 Basilicon vand skal man brende om sommeren aff all vrien
 naar hwy staar i sin beste tid met blomster
 Blodurte vand skal mand brende sist i Maymaaned / aff
 hennis blad knoppe oc stekke/oc hackete hende sp: smaa
 Borne vand skal man brende aff bladene/ blomster / och de
 piffueste stekke sist i Maymaaned
 Bred vte vand skal brende sist i Maymaaned aff den gant-
 ste vte blad oc røder vel tilforn stampet
 Blaa fiole vand skal man brende aff hennis blomster spist
 i sommeren naar hwy staar best i blomster
 Blaa Lilje vand maa man brende aff hennis blomster/ el-
 ler aff hennis røder om man saar tekt blomsterne
 Blaa korn vand skal man brende aff hennis blomster naar
 hwy er best tidig om sommeren
 Borne skale vand skal man brende aff Borne skale man de
 ere grøne oc mopen tidige om sommeren
 Benedicte vand skal man brende aff hennis blomster blad oc
 røder smaa hackete naar hwy staar i blomster
 Commille blomme vand skal man brende om midsommeres
 tide aff hennis blomster blad oc toppe smaa hackete
 Cordo benedicte vand skal man all crisse brende aff hennis
 blad oc toppe sist i Maymaaned eller strax der effter
 Celidonye vand skal man brende aff hennis blad / blomster
 oc røder sist i Maymaaned sp: smaa hackete

Tafelen paa vand och brende

Lentoure vand som kallis Aurin skall mand brende om
Midsommers tide aff hennis blomster blad och stielcke spt
smaa hackede

Dille vand skal mand brende sft i Maymaaned aff all de
gantke det vel smaa hacket tilfor
Diffuelff bid vand skal m̃ brende aff hennis blad blomster
och røder smaa hackede naar hun staar i blomster

Eneber vand skal man brende all eniste aff Eneberene naar
de bliffue sorte sft om høsten

Engell sft vand Polepodium skal man brende mellz beg-
ge doz frue dag aff hennis røder oc blad smaa hackede

Endiuie vand skal mand brende aff hennis blad och toppe
smaa hackede sft i Maymaaned

Eskeloff vād skal man brēde aff løffuene oc toppene i May
monet sft met edicke tilfor tre dage

Erte vand maa man brende aff hennis blomster och toppe
naar hun staar best i blomster om sommeren

Ege blad vand skal m̃ brende sft i Maymaaned aff blad
som doze paa dage Ege træ thi det er best

Fennicke vand maa m̃ brende aff bladene i Maymonet oc
aff røderne om S. Laurentz dagis tide

Femfinger vand skal mand brende om midsommers tide
aff hennis blad stielcke oc røder vel spt smaa hackede

Fiole vand skal man brende aff hennis blomster sft i April
monet eller naar hun staar i blomster

Gule Liljers vand maa mand brende aff blomsterne och
røderne i Maymaaned tilfor smaa hackede

Taffleß paa vand atz brende

Søge sube vand maa mand brede i Maymaanet aff all ve
te / det er gaat for Pestelentze

Gresskar vand skal man brende aff Gresskarene all eniste
naar de ere mopen mode/oc skre dem sø: smaa

Gule firole skal man brende sist i Maymaanet aff knopper
ne blomsterne stelcke oc bladene smaa hackede

Gressløg vand skal mand brende aff hennis røder all eniste
Om Midsommerff tide naar de ere skøniste

Guideløg vand maa mand brende i Høstmaanet aff røder
ne oc bladene

Gaarffe Wynte skal man brende Om midsommers tide aff
hennis blad oc knoppe

Gylde blomster vand skal man brende aff blomsterne naar
de ere best tidige om sommeren

Gwilde Ltipe vand skal mand brende aff blomsterne naar de
ere best tidige om sommeren

Gwilde Tunge vand skal man brende om midsomer aff
hennis blomster blad oc røder

Gwilde key vand skall man brende aff bladene och blomster
ne naar hun staar best i blomster

Gampe vand skal man brende aff de øffuerste quiste oc top
pe naar hwn faar søst frø om sommeren

Gwlurt vand skal mand brende mit i Maymaanet aff bla
dene røder oc quiste tilforn vel smaa hackede

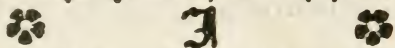
Gwiffeløg vand skal mā brende søst i Maymoned all eniste
aff bladene oc dricke lidet der aff til lige

Gwilde Tunge vand skal man brende sist om midsomer aff
hennis blad blomster stelcke oc røder sø: smaa hackede

Guld tidsel vand skal man brende sist i Maymaanet aff he
nis blad och toppe vel sø: smaa hackede tilsammen

Tafflen paa vand ath brende

Høi vand skal man brende sist i Maymonet aff hēns blad
toppe oc stelke vel søi tilsamen smaa hackede
Høise bane gress vand skal man brende sist i Maymonet aff
hennis blad blomster oc stelke vel smaa hackede tilforn
Storte Tunge vand skal mand brende i Maymoned all-
eniste aff hennis blad tilforn vel smaa støtte
Holtz vrt vand skal man brende om sommeren aff hennis
røder i Maymonet tilforn vel smaa støtte

Jern vorte vand / aff den store Jern vrt som haffuer store
blaa blomster skal mā brende aff all vrtē sist i Maymoned
Jord røg vand / sø kallis fumus terre paa latine skall mā
brende sist i Maymoned aff all vrtē søi smaa hacket
Jordber vand skal mand brende aff Jordber naar de ere
først mode oc aff toppene met / tilforn smaa støtte
Asop vand skal mād brende aff bladene oc blomsterne mod
høsten naar hwn staar best i blomster
Jern vrt vand aff de lille Jern vrt Verbena / skal man brē
de aff bladene oc toppene naar hwn staar i blomster

Kaarff vrt vand skal man brende aff bladene quiste oc top-
pene naar hwn staar i blomster / søi smaa støt
Kat vrt vand skal man brende aff bladene quiste oc røder
Om midsummer tide søi smaa hackede
Kirwel vand skal man brende om sommeren naar hwn staar
best i blomster aff hēns blad toppe oc blomster
Katsse vand skal man brende sist i Maymoned aff hennis
blad toppe oc stelke vel smaa hackede tilforn
Kattoste vand skal mand brende mellen begge do: fire da-
ge aff Røderne tilforn vel smaa hackede

Tafflen paa vand ath brende

Ritffuel vand skal man brende mit i Maymoned aff bladene
røder oc stelcke vel tilforn smaa hackede

Karde vand skal mand brende aff hennis blad och topppe
naar huy staar i sin beste tid

Rodrobell vand som kallis S. Peders vrt / Eller hiemelss
nøgel / skal man brende aff hennis blad blomster och sielcke
spist naat huy staar best i sine blomster / vel før smaa
hackede

Kleuerblad vand skal mād brende om midsomerff tide aff
hennis blad blomster oc topppe vel smaa hackede

Kruse mynte vand skal man brende om Midsomerff tide aff
bladene quiste oc toppene naat huy er skønist

Loesticke vand skal man brende mit i Maymaanet aff hen
dis blad topppe oc stelcke vel før smaa hackede

Lauendel vand skal man brende om midsomers tide aff he
nis blomster och blad tilfamen vel smaa hackede før

Lilpe vand aff de huide lilper / skal man brende all eniste aff
hennis blomster naat huy staar skønist i blomster

Leytge vand skal man brende om Midsomers tide aff
toppene oc bladene naat huy er skønist

Luse brand vand skal man brende aff hennis blomster top
pe oc blad naat huy staar i blomster om sommeren

Løge vand skal man brende spist om høsten aff røderne / før
er den rette løg smaa hacked

Lwffwte vand skal man brende aff hennis blad quiste oc
blomster om Midsomerff tide

Linde vand skal mād brende om someren aff blomsterne naat
huy staar skønist i sine blomster

Leffuer vte vand skal mād brende om Midsommerens tids

Tafflen paa vand ath brende

aff bladene oc toppene naar de ere skønne

✠ M ✠

Matrem vand maa man brende aff bladene / toppene och
stilkene i Maymaaned / vel hacket tilforn

Malurte vand skal man brende sist i Maymaaned aff bla-
dene / stilkene oc knoppene / sþi smaa hackede

Mercke vand skal man brende sist i Maymaaned aff den
gantze vrt / tilforn smaa hacket

Wester vrt vand skal man brende aff røderne i Øst ma-
aned / oc skere oc stotte dem vel smaa tilforn

Wussøre vand skal man brende sist vdi Maymaaned aff
røderne stelke oc bladene vel sþi smaa hackede

Wore vand skal man brende sist i Maymaaned / all eniste
aff røderne tilforn smaa hackede eller stotte

Wente vand skal man brende mit i Maymaaned aff all
vrtten som hwn staar skønne i sin beste tid

Maymaanedz blomster som kallis Lillum conuallium paa
latine skal man brende aff hennis blomster mit i Maymaa-
ned / naar hwn staar i blomster

Mayoran vand skal man brende sist i Maymaaned aff hen-
nis blad oc pffuerste toppe oc quiste vel smaa hackede

Marubie vand som och kallis Naturt skal man brende aff
bladene / stelke oc røder vel smaa hackede tilsammen

Wor røder vand skal man brende sist i Wast maaned aff
røderne oc bladene tilforn vel stotte

Worber vand skal man brende aff berene naar de begyndes
sørst ath moess om Østen

Wor Rude vand skal man brende i April aff den smaa Ru-
de som vover paa mure / aff all vrtten

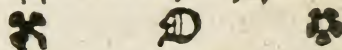
✠ M ✠

Taffley paa vand ath brende

Natpkade vand skal man brende aff hemmis blad oc aff bere
ne naar de ere grøne sø: de moess

Nelle vand skal man brende aff hennis blad och blomster
aff strugne om S. Margrete dagis tide Man maa oc bren
de vand aff toppene oc hennis frø om Høsten

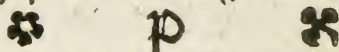
Neglike vand maa man brende om Midsommers tide aff
hennis blomster oc toppe naar hwn staar skønist

Dye tunge vand skal man brende om midsommers tide aff
hennis blad/stelke oc blomster sø: vel smaa hackede

Degen trøst vand skal man brende aff hennis blad/blomster
oc quiste/naar hwn staar i blomster om Høsten

Dericke Saluie vand skal man brende aff hennis blad stel
ke oc toppe naar hwn staar i blomster

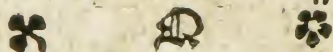

Poileye vand skal man brende aff hennis blad blomster och
stelke naar hwn staar i blomster/sø: smaa hackede

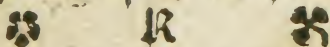
Persilje vand skal man brende om Midsommers tide aff
hennis blad/knoppe/stelke oc røder/vel sø: smaa hackede

Peberrod vand skal man brende sø: i Høst maaned all ent
ste aff røderne/tilforn vel smaa stotte

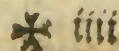
Pione vand skal man brende aff hennis blomster naar de
ere skønist Man maa oc brende vand aff røderne

Quess vrt som oc kallis aff mange Bied vrt/oc Pimpinel
la paa latine/skal man brende sist i Maymaaned aff hennis
blad/blomster oc røder/tilforn vel smaa hackede til sammen

Rosemarin vand maa man brende aff blomsterne om man
kan saa saa mange/eller aff bladene i Maymaaned

Tafflen paa vand ath brende

Rodhel vand skal mand brende aff Røderne mit i Maymo
uet oc hacke dem vel smaa tilforn

Ridderspore vand skal mand brende om midsommer aff bla
dene blomsterne oc quistene for smaa hackede

Røplike vand skal man brende sist i Maymaanet aff hēnis
blad oc stelke oc hacke dem vel smaa tilforn

Rød kaall vand skal mand brende aff bladene Om S. Knud
kongis dagis. tide eller ved det pass

Regnffan vand skal mand brende aff hennis blomster oc top
pe naar huy staar depligst i blomster

Rosen vand skall mād brende all eniste aff blomsterne naar
de staa i deris beste tid / oc plocke dem for rene

Rude vand skal man brende aff toppene oc de øffuetste blad
oc blomster tilforn vel smaa hackede

Redicke vand skal mand brende all eniste aff røderne / for
vel smaa støttet ved S. Knud kongis dags tide

Rødløg vand skall man brende aff røderne som er den ret
te lög / om høsten naar han moeff

Roe vand skal man brende aff Roene om høsten naar de
ære mode vel for smaa hackede

Sure vand / skal mand brende aff all den gantske vrt i May
maanet tilforn vel smaa hackede

Sancte Ene rødz vand skal man brende sist i Maymaa
net aff hēnis rod smaa hackede oc støt tilforn

Saluie vand skall mand brende aff hennis blad quiste och
toppe naar huy staar i blomster

Scabiose vand / skal vrt skal mā brende aff hennis blad stel
ke oc røder til hobe hackede sist i Maymaanet

Seuen bom vand skal mand brende aff hennis blad all

Taffley paa vand atz brende

eniste om midsomerss tide for sinnaa hackede
Stal hart vand skal man brende aff henniss røder sist i May
monet vel tilfor sinnaa hackede
Skidurt vand som oc kallis Sprinckorn skal man brende
aff henniss blad toppe oc stelke naat hun er best voren
Stor Jern vte vand som kallis Licorea skal man brende
aff blad toppe oc quiste om midsommerss tide
Skreppe vand skal man brende aff henniss blad toppe och
quiste Om midsomerss tide for sinnaa hackede
Solsicke vand skal man brende aff henniss blomster oc top-
pe naat hun staar depligst i blomster om Sommeren

Tidløse vand skal mand brende først i Maymaaned aff he-
niss blomster blad oc røder tilfor vel sinnaa hackede
Tofte vand skal man brende aff henniss blad blomster och
stelke om Midsommerss tide vel for sinnaa hackede
Tormentille vand skal mand brende aff henniss blad quiste
oc røder mellem begge vor frue dag
Tidse vand skal mand brende all eniste aff Røderne tilfor
vel sinnaa stampede om Midsomerss tide

Wedbende vand skal man brende aff bladene och berene om
Paaske tide/de blad ere best som vore paa Ege tra
Wedbende vand Aff de som vore paa lorden skal man bre-
de aff bladene om midsommerss tide
Valnøde vand skal man brende aff det grøne som sider paa
skalene først i Høst maaned
Valmue vand skal man blende om Midsommerss tide aff he-
niss blomster blad oc toppe/de hvide valmuer er best der til
Deybrede vand skal mand brende aff henniss blad røder och

Tafelen paa hånd atz brende

Stelke mid i Maymaaned/vel tilforn smaa hacket
Vor frue Hengeholin vand skal man brende aff hennis blad
stelke oc røder om midsommers tide/sør smaa hackete
Die vand skal man brende mid i Maymaaned aff hennis
blad oc toppe aff strugne fra quistene
Vigerløff vand skal man brende aff hennis blad och toppe
aff strugne aff quistene om midsommers tide
Vater kerffe vand skal man brende aff hennis blad oc knop
pe oc øffuerste quiste sist i Maymaaned
Vth tre vand skal man brende aff det vand der rinder aff
Vintre/røderne och quistene naar man sker dem om Hæsten
Man maa och brende vand først om sommeren aff hennis
spiret oc første smaa løff oc blad

¶ Ser endis denne Bog om Vrte Vand atz bruge mod
alle haande siugdomme Som er vdscreffuen paa danske oc
Chnistiern Nedersøn/som waar Lammick i Lund/ oc prien-
tet i Salinø/ Midfaste tide/ Aar effter Gudz byrd

M. D. XXXIII

5

3

2

8

8

4 B C D E F

s blad
e
hemis
S toppe
oc knop
inder aff
om fashen
aff hermis

Brugge med
danke o
oc piene
S byd

